

การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปริญญาานิพนธ์
ของ
กัลยารัตน์ ศิริรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มีนาคม 2550

การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปริญญาานิพนธ์
ของ
กัลยารัตน์ ศิริรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว

เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

มีนาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ
ของ
กัลยารัตน์ ศิริรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มีนาคม 2550

กัลยารัตน์ ศิริรัตน์.(2550). การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา สัมฤทธิ์ผล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 4 ประการคือ เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการจัดเส้นทาง ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรภาครัฐ จำนวน 120 คน ผู้ประกอบการจำนวน 120 คน ประชาชน จำนวน 167 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้

จังหวัดนครศรีธรรมราชมีศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมในระดับมาก ทั้งในด้านปัจจัยจูงใจหลัก ปัจจัยประกอบ สำหรับปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม อยู่ในระดับปานกลาง มีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความโดดเด่น 4 เส้นทาง คือ **เส้นทางในเมือง** ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 3.50 ชั่วโมง เส้นทางที่1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ – วัดพระมหาธาตุ – หอพระอิศวร – หอพระนารายณ์ – กำแพงเมืองเก่า – ศาลหลักเมือง เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด **เส้นทางประวัติศาสตร์** ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 4.65 ชั่วโมง เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ – วัดพระมหาธาตุ – โบราณสถานเขาคา – พิพิธภัณฑที่พื้นบ้านหาดทรายแก้ว เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด **เส้นทางธรรมชาติ** ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 11.76 ชั่วโมง เส้นทางที่4: อุทยานแห่งชาติเขาลง (บ้านคีรีวง) – เรือนผักกูด – ฟาร์มดอกหน้าวัว – เขาเหมน – ฟาร์มเห็ด เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด และ **เส้นทางแบบผสมผสาน** ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 17.35 ชั่วโมง เส้นทางที่1: วัดพระมหาธาตุ – ศาลหลักเมือง – เส้นทางศึกษาธรรมชาติ (บ้านคีรีวง) – เรือนผักกูด – ยอดเขาเหมน – ฟาร์มดอกหน้าวัว เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับมาก ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่คือควรเพิ่มรถโดยสารประจำทาง สรุปการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมอยู่ในระดับมาก จุดแข็งและโอกาสคือมีความหลากหลายของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงไว้ในเส้นทางเดียวกัน จุดอ่อนและข้อจำกัด คือขาดการจัดการที่เป็นระบบ และบุคลากรที่มาให้คำแนะนำในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ECOTOURISM TRAILS DEVELOPMENT PLANNING FOR NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
KANYARAT SIRIRAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Ecotourism Planning and Management
at Srinakharinwirot University

March 2007

Kanyarat Sirirat. (2007) *Ecotourism Trails Development Planning for Nakhon Si*

Thammarat Province. Master thesis, M.Sc. (Ecotourism Planning and Management).

Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor Committee: Assoc.Prof. Dr. Pisamai Jarujitipant,

Ass.Prof. Preecha Sumrithipol.

There were four main objectives of this research. The first objective was to study the resource audit of Nakhon Si Thammarat Province. The second objective was to study the ecotourism trails of Nakhon Si Thammarat Province. The third was to study an opinion of management trails problems and suggestion to develop ecotourism trails. Finally, the objective was to analyze the possibility of ecotourism trails.

The samples consist of 120 government officials, 120-business owners, 167 people of Nakhon Si Thammarat and 52 persons of specialist in tourism. The questionnaires and the focus groups were used as the tools to collect the data and to analyze the data content analysis, SWOT analysis, percentage, mean and standard deviations. The research results showed that:

Nakhon Si Thammarat Province were great potentialities in main induced factors and complementary factors. The supplement and facility factors, infrastructures and transportation factors were in middle level. There were 4 outstanding trails as **the Downtown trail number 1**: National Museum – Phra Maha That Worawihan Temple – Shiva Shrine – Vishnu Shrine – Ancient City Wall – City Pillar Shrine, average around 3.50 hours. **The Historical trail number 3**: National Museum – Phra Maha That Worawihan – Khao Kha Shrine – Hat Sai Kaeo local Museum, average around 4.65 hours. **The Natural trail number 4**: Khao Luang National Park (Baan Khiri Wong) – Ruean Phak Gud – *Abthurium warocqueanem* Farm – Khao Maan – Mushroom Farm, average around 11.76 hours, and **The Mixed trails number 1**: Phra Maha That Worawihan Temple – City Pillar Shrine – National trail (Baan Khiri Wong) – Ruean Phak Gud – Khao Maen – *Abthurium warocqueanem* Farm, average around 17.35 hours. The sampling opinions, as high ability developed to ecotourism trails. Most of the problems were concentrated on the assessment. The suggestions were vehicles increasing. For overall, ecotourism trails-abilities were in high level. In the aspect of SWOT analysis, strengths and opportunities were varieties of natural resources and the linkage tourist attraction between local areas and areas in trails. The weaknesses and threats were lacks of management systems and consultant advice in ecotourism management.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา สัมฤทธิ์ผล ที่เป็นกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่มีคุณค่า อีกทั้งช่วยเหลือดูแลและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยฉบับนี้ด้วยความห่วงใย นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยเป็นปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินดา เกาพิจิตร และอาจารย์ ดร. พรรณี บุญประกอบ ที่กรุณาเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ทรรศนียา ศักดิ์ดี ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และได้กรุณาสละเวลาในการให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. ปัญญา วีระวิทยเลิศ อาจารย์ ธเนศ ต่วนชะเอม ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนความเมตตาด้วยดีเสมอมา

นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และทำสนทนากลุ่ม ทำให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจระหว่างการทำวิจัย

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้คอยเป็นกำลังใจ และให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านซึ่งเป็นผู้มอบวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัย

กัลยารัตน์ ศิริรัตน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประเด็น/ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิด.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยว.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	25
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก.....	27
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมาย ประเด็น/ตัวแปร และวิธีการดำเนินการวิจัย.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	107
การอภิปรายผล.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	132
ภาคผนวก ข.....	135
ภาคผนวก ค.....	146
ภาคผนวก ง.....	148
ภาคผนวก จ.....	162
ภาคผนวก ฉ.....	173
ภาคผนวก ช.....	180
ประวัติย่อผู้วิจัย	183

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนสถิตินักท่องเที่ยวในปี 2537-2547.....	2
2 รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวโดยแบ่งตามประเภท และอำเภอที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว.....	2
3 จำนวนตัวแทนบุคลากรภาครัฐ.....	40
4 จำนวนตัวแทนผู้ประกอบการ.....	40
5 จำนวนตัวแทนประชาชน.....	41
6 จำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยว.....	41
7 เกณฑ์การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด.....	47
8 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพ ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จุดใจหลักของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	52
10 ระดับความคิดเห็นของปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จุดใจหลักของเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	53
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพ ปัจจัยประกอบของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	55
12 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของปัจจัยประกอบเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	55
13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	56
14 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของปัจจัยสนับสนุนและ สิ่งอำนวยความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	57
15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพ ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	58
16 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	58
17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางในเมือง.....	62
18 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวต่อ เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง.....	63
19 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	64

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ เส้นทางประวัติศาสตร์.....	67
21 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท้องเที่ยวต่อเส้น ประวัติศาสตร์.....	68
22 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นเส้นทางประวัติศาสตร์ จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	69
23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ เส้นทางธรรมชาติ.....	72
24 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง และท้องเที่ยวต่อเส้นทาง ท้องเที่ยวธรรมชาติ.....	73
25 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท้องเที่ยว ทางธรรมชาติจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	74
26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ เส้นทางแบบผสมผสาน.....	77
27 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและการท้องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อ เส้นทางท้องเที่ยวแบบผสมผสาน.....	78
28 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท้องเที่ยว แบบผสมผสานจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	79
29 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท้องเที่ยวเชิงนิเวศของ จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	82
30 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท้องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	84
31 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ในการพัฒนาเส้นทางท้องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	87
32 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท้องเที่ยว เชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	89
33 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก จากการสนทนากลุ่ม.....	99
34 สรุปผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท้องเที่ยวจังหวัด นครศรีธรรมราช.....	100

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
35	ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของเส้นทางท่องเที่ยว เชิงนิเวศ.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 พื้นที่ที่เข้าไปทำการศึกษา.....	6
2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	10
3 แสดงส่วนประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	15
4 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน.....	51
5 เส้นทางท่องเที่ยวในเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	60
6 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางในเมืองนครศรีธรรมราช.....	61
7 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางในเมือง.....	63
8 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	65
9 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางประวัติศาสตร์.....	66
10 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางประวัติศาสตร์.....	68
11 เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	70
12 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติ.....	71
13 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติ.....	73
14 เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	75
15 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางแบบผสมผสาน.....	76
16 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางผสมผสาน.....	78
17 เส้นทางท่องเที่ยวในเมืองที่ดีที่สุด.....	80
18 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ที่ดีที่สุด.....	80
19 เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดีที่สุด.....	81
20 เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานที่ดีที่สุด.....	81

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้รุนแรงขึ้นจำนวนคนยากจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.4 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีจำนวน 6.8 ล้านคนในปี พ.ศ. 2539 เป็นร้อยละ 15.9 หรือ 9.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2542 ช่องว่างระหว่างกลุ่มคนจนที่สุด และกลุ่มคนรวยที่สุดเพิ่มขึ้น 14.8 เท่า ดัชนีชี้วัดการกระจายรายได้ของประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 63 ต่ำกว่าจีน และฟิลิปปินส์ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมก็เป็นปัญหารุนแรงส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น (สมเจตน์ เตรศุพ.2546:4) จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอีกจังหวัดที่มีผลกระทบอันเกิดมาจากวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว และได้มีการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาอันเกิดจากสภาพเศรษฐกิจนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจน และกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น

แผนการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2545 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศโดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวจึงต้องการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตราภายในประเทศโดยการส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อต้องการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้เกิดการกระจายตัวนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวหลักออกสู่แหล่งท่องเที่ยวรองใกล้เคียง ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในธุรกิจท่องเที่ยว และการบริหารจัดการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากขึ้น ดังนั้นจึงจัดให้มีการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่กว้างใหญ่ทางภาคใต้ของประเทศรองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลายทางแหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ที่สืบทอดมาเป็นระยะเวลานานรวมทั้งมีทรัพยากรทางธรรมชาติ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพิ่มมากขึ้น แต่นักท่องเที่ยวก็ใช้เวลาในการท่องเที่ยวน้อย หรือ ใช้เป็นเพียงทางผ่านเพื่อไปท่องเที่ยวยังเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ เมื่อมีการเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชกับจังหวัดอื่นที่ได้รับความนิยมในการเข้าไปท่องเที่ยวของประเทศไทย จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากขึ้นเป็นลำดับดังแสดงไว้ในตาราง1 และเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาด้านการศึกษา การเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ในปี 2550 (จังหวัดนครศรีธรรมราช.2548: 21) ได้มีการแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกตามประเภท และที่ตั้งในแต่ละอำเภอ ดังแสดงไว้ในตาราง2 เพื่อให้สอดคล้องกับการวางแผนรองรับ

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เพิ่มมากขึ้น และต้องการให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง โดยได้ใช้เวลาท่องเที่ยวที่มีอย่างจำกัดในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นได้อย่างลึกซึ้ง และคุ้มค่างับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว อีกทั้งยังใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาความยากจน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นโดยให้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลักวิชาการ

ตาราง 1 จำนวนสถิตินักท่องเที่ยวในปี 2537 - 2547

ปี (พ.ศ)	จังหวัด				
	กรุงเทพฯ	เชียงใหม่	ภูเก็ต	สุราษฎร์ธานี	นครศรีธรรมราช
2537	12,054,333	2,186,308	2,093,192	537,125	756,799
2538	14,601,335	2,436,347	2,272,257	681,161	523,640
2539	14,679,171	2,758,010	2,257,305	712,404	562,654
2540	14,804,022	2,770,987	2,369,021	709,296	561,386
2541	15,294,784	2,900,091	2,629,938	775,728	598,415
2542	15,958,289	3,066,025	2,964,327	763,753	480,212
2543	17,285,423	3,085,477	3,334,613	812,690	549,607
2544	18,053,922	3,175,861	3,656,859	824,846	600,483
2545	19,506,845	3,197,790	3,854,054	844,539	623,370
2546	21,456,039	3,146,194	3,906,737	832,551	786,991
2547	24,501,698	3,623,395	4,642,302	923,258	926,855

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2549). ออนไลน์.

ตาราง 2 รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งตามประเภท และอำเภอที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ
1	วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
2	หอพระอิศวรและเสาชิงช้า	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
3	หอพระนารายณ์	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
4	วัดเสมาเมือง	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
5	เจดีย์ยักษ์	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
6	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
7	สระล้างดาบ	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
8	อนุสาวรีย์วีรไทย	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
9	ศาลาโดหก (ศาลาประตูหก)	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
10	พระพุทธรูปลีหิงส์	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
11	กำแพงเมืองเก่า	ประวัติศาสตร์	เมืองนครศรีธรรมราช
13	ศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นฐานนครศรีธรรมราช	ศิลปวัฒนธรรม	เมืองนครศรีธรรมราช
14	หาดขนอม	ธรรมชาติ	ขนอม
15	วัดโมคลาน	ประวัติศาสตร์	ท่าศาลา

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ
16	หาดสระบัว	ธรรมชาติ	ท่าศาลา
17	หมู่บ้านปั้นหม้อ	ศิลปวัฒนธรรม	ท่าศาลา
18	น้ำตกเขาสุนันทา	ธรรมชาติ	ท่าศาลา
19	ชายทะเลปากพ่องและแหลมตะลุมพุก	ธรรมชาติ	ปากพ่อง
20	น้ำตกพรหมโลก	ธรรมชาติ	พรหมคีรี
21	น้ำตกอ้ายเขียว (น้ำตกในเขียว)	ธรรมชาติ	พรหมคีรี
22	วัดเขาขุนพนม	ประวัติศาสตร์	พรหมคีรี
23	บ้านคีรีวง	ศิลปวัฒนธรรม	ลานสกา
24	น้ำตกยอดเหลือง	ธรรมชาติ	ลานสกา
25	น้ำตกกรุงชิง	ธรรมชาติ	กิ่งอำเภอนบพิตำ
26	โบราณสถานเขาคา	ประวัติศาสตร์	ท่าศาลา
27	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	ธรรมชาติ	ลานสกา
28	วัดกระดังงา	ประวัติศาสตร์	ขนอม
29	อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้	ธรรมชาติ	ขนอม
30	อ่าวขนอม	ธรรมชาติ	ขนอม
31	ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ	ประเพณี	เมืองนครศรีธรรมราช
32	งานเทศกาลมังคุดหวาน และของดีเมืองคอน	ประเพณี	เมืองนครศรีธรรมราช
33	ประเพณีชักพระ หรือลากพระ หรือ แห่พระ	ประเพณี	เมืองนครศรีธรรมราช
34	ประเพณีบุญสารทเดือนสิบ	ประเพณี	เมืองนครศรีธรรมราช

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช (2548). รายงานขั้นสุดท้ายโครงการศึกษาเพื่อวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ตอนกลางกรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และตรัง. หน้า 39-44.

ปัจจุบันการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และได้รับความสนใจจากประชาชนในท้องถิ่นจึงเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่อย่างมากมายมาจัดการให้เกิดความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสามารถกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากการพิจารณาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวและมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยหวังว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะได้รับความสะดวกในการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น และช่วยในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมไม่ให้เสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว โดยมีหน่วยงานราชการ คือ ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดนครศรีธรรมราช เทศบาลนคร

นครศรีธรรมราช อุทยานแห่งชาติเขาหลวง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพื้นที่นครศรีธรรมราช สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้เขต2 องค์การบริหารส่วนตำบลขนอม องค์การบริหารส่วนตำบลลิซัล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมคีรี องค์การบริหารส่วนตำบลลานสกา องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมคีรี องค์การบริหารส่วนตำบลลานสกา องค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ สามารถนางานวิจัย เรื่องการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการจัดเส้นทาง ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีความยั่งยืน และให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1.ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1.1 บุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดนครศรีธรรมราช นายกเทศมนตรีนครนครศรีธรรมราช หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาหลวง หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพื้นที่นครศรีธรรมราช ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวภาคใต้เขต2 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลขนอม นายกององค์การบริหารส่วนตำบลลิซัล นายกององค์การบริหาร

ส่วนตำบลท่าศาลา นายกองดีการบริหารส่วนตำบลพรหมคีรี นายกองดีการบริหารส่วนตำบลลานสกา นายกองดีการบริหารส่วนตำบลข้างกลาง และ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลนบพิตดำ

1.2 ผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการด้านธุรกิจท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอพรหมคีรี อำเภอท่าศาลา อำเภอลานสกา กิ่งอำเภอข้างกลาง และกิ่งอำเภอนบพิตดำ

1.3 ประชาชน ประกอบด้วยประชาชนที่มีถิ่นพำนักอยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอพรหมคีรี อำเภอท่าศาลา อำเภอลานสกา กิ่งอำเภอข้างกลาง และ กิ่งอำเภอนบพิตดำ

1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สมาชิกเครือข่ายองค์กรชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย สมาชิกชมรมมนุษยรักษ์เขาหลวง สมาชิกชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านท่าดี ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านคีรีวง ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง ชมรมธุรกิจท่องเที่ยวอำเภอขนอม ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง

2. ขอบเขตด้านสถานที่

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการศึกษาพื้นที่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยพื้นที่ในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอพรหมคีรี อำเภอท่าศาลา อำเภอลานสกา กิ่งอำเภอข้างกลาง และกิ่งอำเภอนบพิตดำ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างสะดวกในการเข้าเก็บข้อมูล และเพื่อให้เห็นถึงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

3. ประเด็น / ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย
- 3.1.1 ปัจจัยจูงใจหลัก
  - 3.1.2 ปัจจัยประกอบ
  - 3.1.3 ปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 3.1.4 ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม
- 3.2 ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดศรีธรรมราช ประกอบด้วย
- 3.2.1 ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว
    - 3.2.2.1 เส้นทางในเมือง
    - 3.2.2.2 เส้นทางประวัติศาสตร์
    - 3.2.2.3 เส้นทางธรรมชาติ
    - 3.2.2.4 เส้นทางแบบผสมผสาน
- 3.3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย
- 3.3.1 การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
  - 3.3.2 ปัญหาในการพัฒนาเส้นทาง
  - 3.3.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทาง
  - 3.3.4 องค์ประกอบของเส้นทาง
    - 3.3.4.1 การเข้าถึง
    - 3.3.4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น
    - 3.3.4.3 แหล่งท่องเที่ยว
    - 3.3.4.4 การได้ความรู้จากการท่องเที่ยว
    - 3.3.4.5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 3.4 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความพร้อม และความสามารถของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งได้จาก ปัจจัยจูงใจหลัก ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ดังนี้

1.1 ปัจจัยจูงใจหลัก หมายถึง ความพร้อมที่จะให้มีการท่องเที่ยว และความสามารถในการจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1.1 ปัจจัยจุดใจด้านธรรมชาติ (Natural Resources) หมายถึงการ

พิจารณาความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ประกอบด้วย หาดทราย ถ้ำ ปะการัง เกาะ ภูเขา อ่าว ชายฝั่งทะเล ฤดูกาล พันธุ์พืชประกอบด้วย ป่า ไร่ นา สวนผลไม้ ฟาร์ม ต้นไม้ ดอกไม้ ทุ่งหญ้า สมุนไพร ความหลากหลายทางชีวภาพ สวนครีว ป่าชายเลน ป่าเขตร้อน พันธุ์สัตว์ ประกอบด้วย นก สัตว์บก และสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ แมลง สัตว์ป่า แหล่งน้ำ ประกอบด้วย แม่น้ำ คู่งน้ำ น้ำตก ทะเลสาบ ทะเล คลอง

1.1.2 ปัจจัยจุดใจทางด้านประวัติศาสตร์ และศาสนา (Historical and Religions) หมายถึงความมีเอกลักษณ์ของทรัพยากรด้านประวัติศาสตร์ และศาสนาประกอบด้วย

กำแพงเมืองเก่า ป้อม คูเมือง สถานที่เกิดของบุคคลสำคัญ อุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้านวัฒนธรรมพื้นเมือง พิพิธภัณฑ์ อนุสาวรีย์ ศูนย์ข้อมูล ศูนย์วัฒนธรรม ถนน โบราณ สถาปัตยกรรม มรดกทางด้านศาสนา ประกอบด้วย โบสถ์ วิหาร สุเหร่า โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน เจดีย์ พระพุทธรูป สถาปัตยกรรมด้านศาสนา จิตรกรรมฝาผนัง

1.1.3 ปัจจัยจุดใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึงความมี

เอกลักษณ์ทางประเพณี และวัฒนธรรมประกอบด้วย มหกรรมผลไม้ งานแสดงสินค้าพื้นเมือง งานแสดงเฉพาะถิ่น (Ethnic Celebrations) ประกอบด้วย งานวันสาทร ขบวนแห่ผ้าขึ้นธาตุ การใช้เส้นทางในการศึกษาธรรมชาติ การเดินป่า กิจกรรมด้านบริการ ประกอบด้วย การให้บริการในการเยี่ยมชมหอศิลป์ การให้ข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวผืน ชาติพันธุ์ (Ethnic) ประกอบด้วย คนพื้นเมือง การละเล่นพื้นเมือง ดนตรี ภาษาถิ่น อาหาร เครื่องดื่ม หัตถกรรม บ้านเรือน อุทยานกรรมครัวเรือน การแสดงขนบธรรมเนียมประเพณี

1.2 ปัจจัยประกอบ หมายถึง คุณค่าที่ดึงดูดใจในสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิ

ประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์ โดยสามารถพิจารณาจากความเป็นเอกลักษณ์ของสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสะท้อนทำให้ พฤติกรรมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจน สิ่งแวดล้อมในชุมชน ความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว

1.3 ปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความพร้อมในการ

รองรับนักท่องเที่ยว สามารถพิจารณาจาก สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐาน ในเรื่องที่พัก และอาหารแก่นักท่องเที่ยว การติดต่อเข้าใจในภาษา การให้ข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ ตลอดจน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบันเทิง และร้านค้าของที่ระลึก ที่พักรวม ประกอบด้วย โรงแรม หอพัก บังกะโล การต้อนรับ (Reception) ประกอบด้วย ป้ายบอกเส้นทาง ศูนย์ข้อมูล แผนที่ โบรชัวร์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ของที่ระลึก บริการอื่น ๆ ประกอบด้วย ปั้มน้ำมัน ธนาคาร ที่แลกเงิน ตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาล ไปรษณีย์ ภัตตาคาร ร้านอาหาร

1.4 ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม หมายถึง ความพร้อม

ในการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สามารถพิจารณาถึงโครงข่ายการคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศที่สะดวกสบาย บริการสาธารณะ ประกอบด้วย การคมนาคม การ

เข้าถึงโดย เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ พิจารณาจากความสะดวกในการคมนาคม และ ปัจจัยพื้นฐานของนักท่องเที่ยว (Tourism Infrastructure) ประกอบด้วย ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ (ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร 2542: 43-44)

2. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง แนวทางของการคมนาคมเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยนักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว และมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.1 การเข้าถึง พิจารณาจากความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความสะดวกของถนน พาหนะที่ใช้เดินทาง ความปลอดภัยของผิวทาง คมนาคม ระยะทางที่ใช้ในการเดินทาง เวลาในการเดินทาง ความต่อเนื่องของเส้นทางท่องเที่ยว

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย จิตสำนึก ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การสนับสนุนจากผู้นำ และองค์กรชุมชน

2.3 การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน วิถีชีวิต ธรรมชาติ วัฒนธรรมในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว สามารถพิจารณาจากชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย การถ่ายทอดภูมิปัญญาและวิถีชีวิต การสื่อความหมายธรรมชาติ การให้รับข้อมูลข่าวสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ

2.4 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การหลีกเลี่ยง การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมในการเดินทางท่องเที่ยว การควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว สามารถพิจารณาจากจิตสำนึกที่ดีในการจัดการทรัพยากร ประกอบด้วย การมีระบบบำบัดน้ำเสีย การกำจัดสิ่งโสโครก การสงวนป่า การสงวนพันธุ์สัตว์ บ้านพัก ร้านค้า

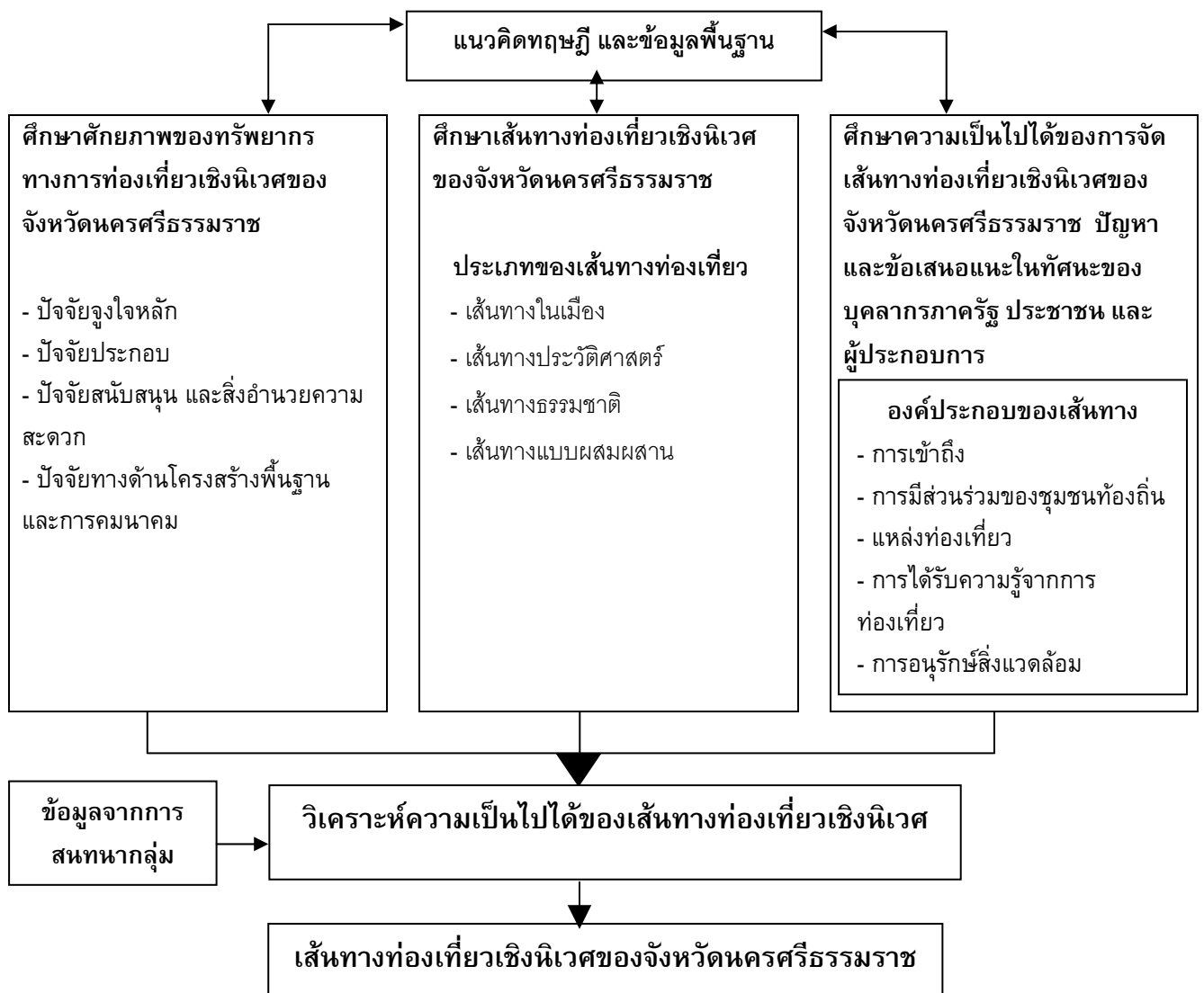
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณี เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถอยู่ได้ในระยะยาว คือ เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยวไม่ถูกทำลาย สามารถเก็บรักษาไว้ถึงชั่วลูกชั่วหลาน โดยมีการวางแผน และการจัดการเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. 2545:1)

4. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทาง หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน 2 ตัว ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) และการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก 2 ตัว ประกอบด้วย โอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด (Threats) โดยพิจารณาจากศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความเป็นไปได้ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนา หมายถึง ความคิดเห็นที่ บุคลากรภาครัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการ ที่ต้องการนำเสนอให้เกิดการปรับปรุง แก้ไข และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้แนวคิดในการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของบุคลากรภาครัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการ เพื่อนำไปวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังสรุปในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว
3. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยว
5. แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว
6. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก
7. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยที่รักษาวัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้คนในท้องถิ่น ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2540: 2-51)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง โดยมีความประสงค์เพื่อศึกษา และชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวนั้นอย่างเพลิดเพลิน บนพื้นฐานของการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม การได้รับความรู้ในการท่องเที่ยว (นิพล เชื้อเมืองพาน. 2542: 12)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยมีการจัดการท่องเที่ยวให้คงอยู่ในระยะยาว สามารถพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สามารถเก็บรักษาไว้ถึงชั่วลูกชั่วหลาน (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. 2548: 72)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ให้ความหมายที่เป็นสาระสำคัญ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ธรรมชาติและอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย โดยมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่ง หรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นในการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือธรรมชาติเสื่อมโทรม
3. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ และการอนุรักษ์ในขณะเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรง และทางอ้อม

1.2 หลักการ และองค์ประกอบของการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2.1 หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแนวความคิดพื้นฐานหรือหลักการที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประการ ได้แก่

- 1.2.1.1. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ควบคุมผลกระทบให้มีระดับต่ำ
- 1.2.1.2. การสร้างจิตสำนึก และกระบวนการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ
- 1.2.1.3. เน้นการคงไว้ หรือพัฒนาน้อย และกลมกลืนกับธรรมชาติ
- 1.2.1.4. การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

1.2.2 องค์ประกอบหลักของการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านตลาดของการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

1.2.2.1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถของพื้นที่และระบบนิเวศในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้ทรัพยากรท่องเที่ยวยังคงอยู่ได้ยั่งยืน โดยไม่เสื่อมโทรมลงไปอย่างถาวร และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่นตามมา ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมไปถึงการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมตั้งนั้นการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเน้น

-การประเมินคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความสนใจเฉพาะด้านของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อธรรมชาติ วิถีชีวิตท้องถิ่น และการอนุรักษ์

-การจัดการเพื่อรักษาคุณค่าความสำคัญในความเป็นธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ให้ได้

-การจำแนกเขตการจัดการพื้นที่การท่องเที่ยวและการรักษาระบบนิเวศรวมไปถึงกำหนดมาตรการหรือเงื่อนไขการใช้พื้นที่ต่าง ๆ

-แสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

-การประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว

-การติดตามตรวจสอบและประเมินสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวอยู่เสมอ

-มีโอกาสดูได้ใกล้ชิดและได้รับประสบการณ์ตรงจากธรรมชาติ และวิถีชีวิตท้องถิ่น

-มีโอกาสดูเข้าใจ เรียนรู้ และเกิดความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว

-มีโอกาสที่จะสร้างงานและรายได้แก่คนท้องถิ่น

-กิจกรรมที่ส่งผลด้านการอนุรักษ์ซึ่งอาจเป็นทางตรง หรือทางอ้อม และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และวิถีชีวิตท้องถิ่น

1.2.2.2 การจัดการด้านการตลาด นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีอยู่ทั่วไปในสังคม และส่วนใหญ่จะมีอายุก่อนไป 40-50 ปี มีการศึกษา และรายได้ดี (Wauer. 1980: 138-145) (Kellert. 1985: 243-360) (Hvenegaard. 1994: 24-34) นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะได้ท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติหรือมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แปลกแตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน (Valentine. 1992: Review) มีความประสงค์ที่จะได้รับรู้ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Kretchman; & Eagles, 1990: 499-507) (Fennell; & Eagles. 1990: 23-24) (Eagles. 1992: 3-7) มีความมุ่งมั่น และมีความตั้งใจอย่างมากที่จะไปเดินทางท่องเที่ยวโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตท้องถิ่น ดังนั้น จึงเป็นผู้พร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตท้องถิ่น และไม่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในลักษณะเช่นเดียวกับถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัยหรือคุ้นเคย หรือในลักษณะที่ได้รับจากการบริการในเมืองใหญ่ ดังนั้น ความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยวไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญเท่าใดนัก แต่นักท่องเที่ยวประเภทนี้มักจะไม่อดทนกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่แออัด เสี่ยงอีกที่กักและสิ่งแปลกปลอมที่ขัดกับธรรมชาติ การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงลักษณะภูมิหลังของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมไปถึงข้อเสนอแนะถึงแนวทางการเข้าถึงตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ โดยปกติแล้ว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นผู้ที่สนใจและเคร่งครัดในการรับผิดชอบดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามมีอยู่ไม่น้อยที่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศหน้าใหม่ที่ขาดประสบการณ์หรือความรู้ในเรื่องการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่เจ้าของพื้นที่และผู้ประกอบการรวมถึงมัคคุเทศก์ที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตนและกฎระเบียบต่าง ๆ ก่อนการท่องเที่ยวจะเริ่มต้น

1.2.2.3 การบริการด้านต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวก จะครอบคลุมตั้งแต่ ที่พัก อาหาร ยานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยว ตลอดจนการบริการกิจกรรมท่องเที่ยว การนำเที่ยว และการสื่อความหมายธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยว ในบางแห่งการบริการ เรื่องที่พัก หรืออาหาร อาจไม่จำเป็นขึ้นอยู่กับสภาพ หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเน้นการบริการด้านสื่อความหมาย และการให้ข่าวสารข้อมูลเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การบริการศูนย์ข้อมูลและบริการนักท่องเที่ยว การบริการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในระหว่างการประชุมกิจกรรมท่องเที่ยว การบริการด้านต่าง ๆ ที่มีโอกาสในการสร้างรายได้แก่ประชาชนท้องถิ่น เช่น บริการที่พัก อาหาร ยานพาหนะ และมัคคุเทศก์นำเที่ยวนั้น เน้นให้

ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ และดำเนินกิจการต่าง ๆ ในภาคบริการดังกล่าว เช่น จัดที่พักที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีมัคคุเทศก์นำทางในการเดินป่าและเป็นนักสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นต้น

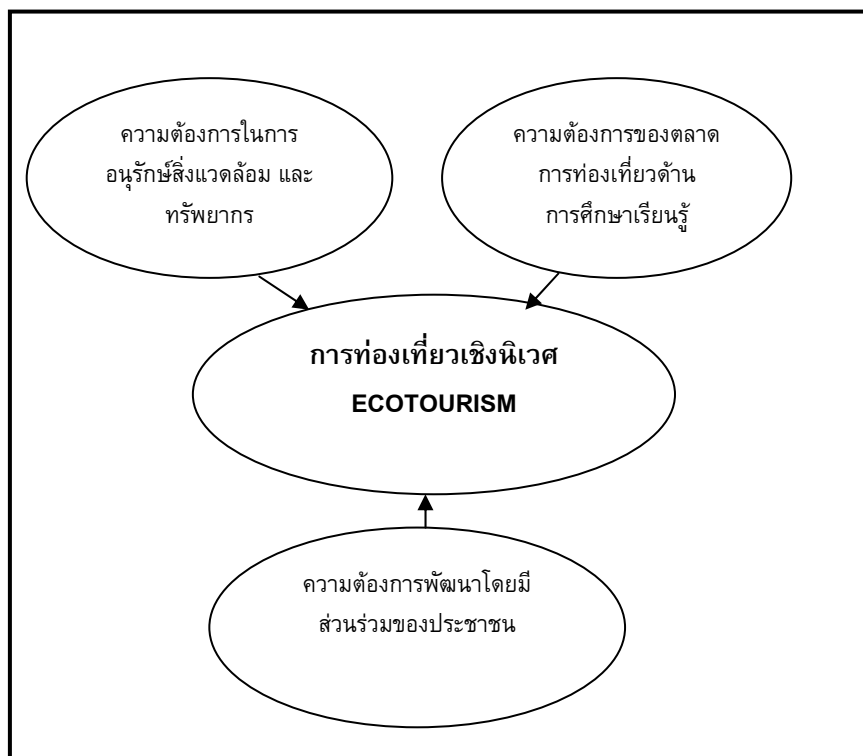
1.2.2.4 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว เป็นกลไกที่สำคัญในการควบคุมดูแลและจัดการให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การบริหารจัดการนี้ประกอบด้วย องค์กร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมไปถึง แผนงาน โครงการ มาตรการ และกฎระเบียบต่าง ๆ ในการควบคุมดูแลให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามหลักการที่ถูกต้อง และยังเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ องค์กรรับผิดชอบควรทำหน้าที่บริหารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐ เช่นกรมป่าไม้ รัฐวิสาหกิจ เช่น องค์กรท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น องค์กรเหล่านี้ล้วนมีหน้าที่ในการดูแลจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน จัดการและป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ด้านการจัดการท่องเที่ยวในทุกองค์ประกอบ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และบำรุงรักษา จัดการบริหารด้านการบริการต่าง ๆ โดยดูแลให้บริการต่าง ๆ ได้มาตรฐาน เช่นความปลอดภัย และความสะอาด เป็นต้น และมีการจัดการบริหารด้านการเงินอย่างโปร่งใส รวมไปถึงบังคับใช้กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ หน่วยงานของรัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สนับสนุนการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยว เมื่อการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นมีความพร้อม ช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการบริการด้านต่าง ๆ เช่น บริการนำเที่ยว และสื่อความหมาย เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐ เช่น กรมป่าไม้ ยังทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติของพื้นที่ในความรับผิดชอบ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547: 1-8)

ส่วนประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 6 ประการคือ

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ
2. เป็นการเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตชุมชน
3. มีการจัดการที่เป็นระบบ และให้ความรู้เจ้าของสถานที่ มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว
4. มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
5. ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ และได้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (รายได้)

อย่างเสมอภาคกัน

6. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ มีความประทับใจ มีประสบการณ์ และความรู้อันใหม่

ภาพประกอบ 3 แสดงส่วนประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). *การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ*. หน้า 5

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดความพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรักษาทรัพยากรให้มีความดึงดูดใจ และพัฒนาให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคที่จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนที่ต่อเนื่อง เป็นแหล่งสร้างงาน กระจายรายได้ และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการพัฒนา การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณี โบราณสถานทางประวัติศาสตร์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ด้านสังคมของท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว (อนุช อภาภิรม. 2545: 43) สามารถแสดงไว้ดังภาพประกอบ3

การศึกษาหลักการและองค์ประกอบของการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสรุปได้ดังนี้

หลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีหลักที่ควรพิจารณา 4 ประการคือ

1. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลคุ้มค่า และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
2. มีกระบวนการเรียนรู้ และมีการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. มีการพัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรอย่างสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด
4. มีการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

องค์ประกอบของการวางแผนการท่องเที่ยว มีหลักที่ควรพิจารณา 4 ด้านคือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการด้านการตลาดที่สอดคล้องกัน
3. การบริการด้านต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
4. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

เคอร์รี่ ก็อดฟรรายย์ และแจ็กกี้ เคลิก (Kerry Godfrey; & Jackie Clarke) (2000: 64-124) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะทำการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีความเข้าใจถึงความต้องการการท่องเที่ยว (Demand) และความสามารถในการจัดการท่องเที่ยว (Supply) เมื่อผู้วางแผนทราบถึงผลในการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวแล้วก็จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนโดยมีการแบ่งขั้นตอนออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. แสดงให้เห็นโอกาส และข้อจำกัด ของทรัพยากรการท่องเที่ยว
2. แสดงเป้าหมายของการพัฒนาเป็นแผนงาน
3. แสดงกรอบเวลาของขั้นตอนในการวางแผนอย่างชัดเจน

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2547: 68-72) ได้กำหนดการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจทรัพยากรท่องเที่ยวโดยมีการแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ทรัพยากรหลัก หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปในพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น และศักยภาพในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ในปริมาณที่เหมาะสม

1.2 ทรัพยากรสนับสนุน หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปในพื้นที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวหลัก สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปใช้สถานที่ได้ หากแหล่งท่องเที่ยวหลักไม่สามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวได้

2. ทำความเข้าใจชนิดของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยมีการแบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ

2.1 ทรัพยากรทางธรรมชาติ (Natural Resources) พิจารณาจากความสมบูรณ์ของภูมิทัศน์ และภูมิอากาศ (Landscape and Climate) ประกอบด้วย หาดทราย ถ้ำ ปะการัง เกาะภูเขา อ่าว ชายฝั่งทะเล ฤดูกาล พันธุ์พืช (Flora) ประกอบด้วย ป่า ไร่ นา สวนผลไม้ ฟาร์ม ต้นไม้ ดอกไม้ พืชหายาก สมุนไพร ความหลากหลายทางชีวภาพ สวนครัว ป่าชายเลน ป่าเขตร้อน พันธุ์สัตว์ (Fauna) ประกอบด้วย นก สัตว์บก และสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ แมลง สัตว์ป่า แหล่งน้ำ (Water) ประกอบด้วย แม่น้ำ คู่งน้ำ น้ำตก ทะเลสาบ ทะเล คลอง

2.2 ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resources) พิจารณาจากความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของ มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage) ประกอบด้วย กำแพงเมืองเก่า ป้อม คูเมือง สถานที่เกิดของบุคคลสำคัญ อุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้าน วัฒนธรรมพื้นเมือง พิพิธภัณฑสถาน อนุสาวรีย์ ศูนย์ข้อมูล ศูนย์วัฒนธรรม ถนนโบราณ สถาปัตยกรรม มรดกทางด้านศาสนา (Religious) ประกอบด้วย โบสถ์ วิหาร สุเหร่า โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน เจดีย์ พระพุทธรูป สถาปัตยกรรมด้านศาสนา จิตรกรรมฝาผนัง ชาติพันธุ์ (Ethnic) ประกอบด้วย คนพื้นเมือง การละเล่นพื้นเมือง ดนตรี ภาษาถิ่น อาหาร เครื่องดื่ม หัตถกรรม บ้านเรือน อุตสาหกรรม ครั้วเรือน การแสดงขนบธรรมเนียมประเพณี

2.3 มหกรรม และปรากฏการณ์สำคัญ (Events) พิจารณาจากความมีชื่อเสียงเฉพาะถิ่นของ มหกรรม (Festivals) ประกอบด้วย มหกรรมผลไม้ งานแสดงสินค้าพื้นเมือง งานแสดงเฉพาะถิ่น (Ethnic Celebrations) ประกอบด้วย งานวันสาทร ขบวนแห่ผ้าขึ้นธาตุ

2.4 กิจกรรมในการท่องเที่ยว (Activities) พิจารณาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย กิจกรรมสันทนาการ (Recreational) ประกอบด้วย การใช้เส้นทางในการศึกษา ธรรมชาติ การเดินป่า กิจกรรมด้านบริการ (Services) ประกอบด้วย การให้บริการในการเยี่ยมชม หอศิลป์ การให้บริการสปา การให้ข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว

2.5 การบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Services) พิจารณาจากความสะดวกในการคมนาคม และความจำเป็นพื้นฐานของนักท่องเที่ยว (Tourism Infrastructure) การคมนาคม (Transport) ประกอบด้วย การเข้าถึงโดย เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ ที่พักรแรม (Accommodation) ประกอบด้วย โรงแรม หอพัก บังกะโล การต้อนรับ (Reception) ประกอบด้วย ป้ายบอกเส้นทาง ศูนย์ข้อมูล แผนที่ โบรชัวร์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ของที่ระลึก บริการอื่น ๆ (Others Services) ประกอบด้วย ปั้มน้ำมัน ธนาคาร ที่แลกเงิน ตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาล ไปรษณีย์ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ภัตตาคาร ร้านอาหาร

3. การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว โดยมี 2 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นตอนเขียนรายการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3.2 ประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว

สรุปขั้นตอนในการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจทรัพยากรท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว คือแหล่งท่องเที่ยวหลัก หรือ แหล่งท่องเที่ยวสนับสนุน

2. ทำความเข้าใจชนิดของทรัพยากรท่องเที่ยว คือทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ทรัพยากรกิจกรรม และทรัพยากรบริการ

3. ทำการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว คือเขียนรายการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และประเมินทรัพยากร

4. แสดงให้เห็นโอกาส และข้อจำกัดของทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงความสามารถ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ๆ

5. แสดงเป้าหมายที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นแผนงาน เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดที่จะพัฒนาในอนาคต
6. แสดงกรอบเวลาที่จะใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว

3.1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

การจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หนึ่ง ๆ จึงจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้น โดยพิจารณาปัจจัย และคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นตัวชี้วัดศักยภาพออกมา แล้วนำมาเปรียบเทียบกันในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด เพื่อจัดทำลำดับความสำคัญของศักยภาพที่มีอยู่ ซึ่งจะช่วยให้การเลือกสรรแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งขึ้นมาพัฒนาตามลำดับก่อนหลังได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับข้อจำกัดดังกล่าว

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529: 10) ได้ให้ความหมายของ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ไว้ว่า สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งจะหมายรวมทั้งสิ่งกำเนิดเองตามธรรมชาติ อันได้แก่สภาพทางภูมิศาสตร์ ป่าเขาลำเนาไพร น้ำตก แม่น้ำลำธาร หาดทราย ชายทะเล และเกาะแก่ง กับสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ และสืบทอดมาตามกาลเวลา ได้แก่แหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และกิจกรรมนันทนันทนประการ

วินิจ วีรยางกูล (2533: 70) ได้ให้ความหมายของ ทรัพยากรท่องเที่ยว ไว้ว่า สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี ที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

พงศธร เกษสำลี (2533: 8) ได้ให้ความหมายของ ทรัพยากรท่องเที่ยว ไว้ว่า สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในแง่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับเสมือนสินค้า ที่สามารถดึงดูด ลูกค้า หรือนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาซื้อถึงที่ตั้งของสินค้า

ศักยภาพทางพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นความสามารถหรือความพร้อมในตัวเองของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ย่อมมีศักยภาพในตัวเองที่แตกต่างกัน บางแห่งมีศักยภาพสูง แต่บางแห่งอาจมีศักยภาพต่ำ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ต่าง ๆ จึงจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงขีดความสามารถ ความพร้อมของสถานที่ และอื่น ๆ ที่อยู่ในสภาพรวมของศักยภาพทางพื้นที่ท่องเที่ยวว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด สมควรต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงในระดับใดจึงจะเหมาะสม นอกจากนี้ในพื้นที่ท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ หากมีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่นี้กระจุกกระจายอยู่เป็นจำนวนมากเมื่อจะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวมักจะประสบปัญหาข้อจำกัดที่เกี่ยวกับ บุคลากร เครื่องมือ เทคโนโลยี ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคัดเลือก หรือพัฒนาเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีศักยภาพ หรือมีความสามารถในการรองรับการพัฒนาได้สูง

โดยจัดให้อยู่ในอันดับแรก ๆ เพื่อให้คุ้มค่า และสอดคล้องกับเทคโนโลยี และค่าใช้จ่ายในวงเงินงบประมาณที่มีอยู่

3.2 ศักยภาพเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจัยเพื่อการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยว การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการมุ่งมองทรัพยากรที่มีอยู่ก่อนที่จะทุ่มทุนการวางแผนพัฒนาหรือส่งเสริมใด ๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

สวาท แอนด์ วาร์ (Swart; & Var. 1976: 91-93) ได้เสนอเกณฑ์ในการวัดความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศตุรกีไว้ 5 กลุ่มคือ

1. กลุ่มธรรมชาติ ได้แก่ ความงามทางธรรมชาติ และสภาพภูมิอากาศ
2. กลุ่มสังคม ได้แก่ งานประเพณี ลักษณะเด่นของพื้นบ้าน งานแสดงสินค้า หรือนิทรรศการ และทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อนักท่องเที่ยว
3. กลุ่มทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ซากโบราณ ความสำคัญทางศาสนา และลักษณะเด่นทางประวัติศาสตร์
4. ด้านบันเทิง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพ การพักผ่อนและความสงบ สถานที่บันเทิงยามกลางคืน ร้านขายของ
5. โครงสร้างพื้นฐาน อาหาร และที่พัก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่พัก

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529: 42) ได้ให้คำจำกัดความหมายของ ศักยภาพ ไว้ว่า ความสามารถ หรือความพร้อมในตัวเองของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการเข้าถึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้น ฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจึงมี ศักยภาพหรือความสำคัญของตัวเองแตกต่างกันออกไปตามลักษณะสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ต่าง ๆ จำเป็นต้องพิจารณาถึงความพร้อมหรือความสามารถของสถานที่ว่ามีมากน้อยต่างกัน สมควรต่อการพัฒนาปรับปรุงในทางใด ซึ่งหากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพ หรือความสามารถในการรองรับการพัฒนาได้สูงมาดำเนินการพัฒนาก่อนในลำดับแรก ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมในข้อจำกัดทางด้านเครื่องมือ บุคลากรและงบประมาณเป็นสำคัญ

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529: 43-40) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การพิจารณา และกำหนด ศักยภาพ หรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก ๆ ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ความเป็นมา ความสำคัญทางลัทธิความเชื่อ และศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตโดยรอบ เป็นต้น

2. สภาพการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทาง ลักษณะการเดินทางใช้วิธีใด ระยะทางจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่าง ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล การรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ กลิ่น เสียง คว้น ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง

5. ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดทางพื้นที่ ข้อจำกัดทางการบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักแพร่หลายของแหล่งท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร (2542: 43-44) ได้แบ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่นำมาเป็นเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 อย่างคือ

1. ปัจจัยจูงใจหลักของการท่องเที่ยว พิจารณาจากความสำคัญของสถานที่ตั้ง และลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการทางด้านความสงบ การพักผ่อน ความสนุกสนานตื่นเต้น การหาประสบการณ์จากความจริง ซึ่งปัจจัยจูงใจหลักแบ่งได้ 3 ชนิดคือ

1.1 ปัจจัยจูงใจด้านธรรมชาติ (Natural Assets) ได้แก่ หาดทราย ชายทะเล ป่าไม้ น้ำตก เป็นต้น

1.2 ปัจจัยจูงใจทางด้านประวัติศาสตร์ และศาสนา (Historical and Religions Assets) ได้แก่ แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี วัด อนุสาวรีย์ พระราชวัง เป็นต้น

1.3 ปัจจัยจูงใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Contemporary Human Product) ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี งานฝีมือ การดำเนินชีวิต เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดใจที่มีคุณภาพสูง มีเอกลักษณ์หรือเป็นบริเวณที่มีสิ่งดึงดูดใจอยู่ใกล้กันเป็นกลุ่ม เป็นข้อที่น่าพิจารณาถึงความได้เปรียบด้วย

2. ปัจจัยประกอบ ได้แก่ คุณค่าดึงดูดใจ สภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์อันเป็นเอกลักษณ์ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสะท้อนเท่าที่ พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน

3. ปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกสบายได้มาตรฐาน ในเรื่องที่พัก และอาหารแก่นักท่องเที่ยว การติดต่อเข้าใจในภาษา การให้ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบันเทิง และร้านค้าของที่ระลึก

4. ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม จะต้องพิจารณาถึงโครงข่ายการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศที่สะดวกสบาย บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า น้ำใช้ ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม

การพิจารณาศักยภาพการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวนั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการด้วยกัน ทั้งในด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ที่ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ช่วยบ่งบอกถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวกว่า 2,000 แห่ง กระจายอยู่ใน 76 จังหวัดทั่วประเทศ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความสำคัญ และความเชื่อมโยงแตกต่างกันไป ในสภาวะที่ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณของรัฐมีจำกัด ดังนั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของจังหวัดท่องเที่ยวเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างเหมาะสม จากการทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้รายงานผลการจัดลำดับศักยภาพตามความเป็นจริงในปัจจุบันของภาคใต้ได้จัดลำดับให้จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพปานกลาง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยว

4.1 เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง

เมืองที่มีบทบาทดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความหลากหลายของกิจกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น การค้า สังคม วัฒนธรรม เส้นทางสัญจรโดยการเดินเท้าได้กลายเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่ได้รับการพิจารณากำหนดเส้นทางเป็นพิเศษ ซึ่งส่วนมากแล้วจะเป็นการกำหนดเส้นทางที่เหมาะสมต่อการเดินในหนึ่งวัน เส้นทางเหล่านี้จะผ่านเข้าไปในย่านธุรกิจ ผ่านอาคาร หรือสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ สวนสาธารณะ ที่โล่งกลางเมือง หรือจุดชมวิวที่สำคัญ (Jim Auntonio, 1971:58-60)

เส้นทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าเป็นวิธีการท่องเที่ยวที่ใช้ได้สำหรับเมืองเกือบทุกเมือง และเป็นวิธีที่ค่อนข้างอิสระ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพราะการเดินเท้าไม่ต้องมีตารางหรือกำหนดเวลาที่แน่นอน นักท่องเที่ยวสามารถหยุดแวะตามจุดสนใจได้ตามใจชอบ และหยุดพักนานเท่าใดก็ได้ การเดินเท้ายังทำให้นักท่องเที่ยวเคลื่อนที่ไปในระดับความเร็วต่ำ ทำให้สามารถเห็นรายละเอียดได้ใกล้ชิดกับสภาพบ้านเมือง เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน เป็นวิธีการที่ไม่เกิดมลภาวะใด ๆ แก่เมือง อีกทั้งเป็นการออกกำลังกายไปด้วย ในขณะที่เดียวกันการจัดทำทางเดินเท้าในเมืองทำได้ง่าย และสะดวกไม่ใช้พื้นที่มากนัก การลงทุนมีค่าใช้จ่ายไม่สูง และประชากรของเมืองได้รับประโยชน์จากการมีทางเดินเท้าที่ต่อเนื่องกันโดยตลอด

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทางเดินเท้าในเมือง คือการขยาย และพัฒนาพื้นที่ในบริเวณศูนย์กลางการจับจ่ายใช้สอย หรือสร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับเมือง ก่อให้เกิดความต้องการกิจกรรมที่หลากหลายขึ้นภายในย่านไม่ว่าจะเป็น นิทรรศการ การแสดง เทศกาล และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งอาจจะต้องเตรียมพื้นที่อำนวยความสะดวก ได้แก่ทางเดินเท้า ที่นั่งพักผ่อน ประติมากรรม น้ำพุ ร้านค้า ร้านอาหาร ความน่าสนใจของวัสดุ แสง สี และกิจกรรมยามค่ำคืน ทางเดินเท้าได้รับการ

ออกแบบ และวางแผนที่ดี จะช่วยปรับปรุง สภาพแวดล้อม สังคม และพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้ได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน (Harvey M. Rubenstein. 1992: 21-22)

หลักการจัดเส้นทางเดินเท้ามีดังนี้คือ

1. สงวนรักษาย่าน (Save Downtown) พื้นที่เศรษฐกิจของย่าน ป้องกันไม่ให้น่านใจกลางเมืองขยายตัวออกไปยังชานเมือง ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงย่านใจกลางเมือง และรักษาสภาพแวดล้อมเมือง
2. ช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เดินเท้า รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการจับจ่าย
3. ลดปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหาการกีดขวางทางสัญจรของย่านพาหนะ
4. ช่วยปรับปรุงลักษณะทางจินตภาพของชุมชนเมืองให้สวยงามและชัดเจนยิ่งขึ้น
5. ลดมลภาวะทางเสียง และมลภาวะทางอากาศ ที่เกิดจากการจราจรบนถนน เช่น คิววินพิษที่เกิดจากควันรถยนต์ ฝุ่นละออง โดยอาศัยความกว้างของทางเดินเท้า และต้นไม้บนทางเท้าเป็นสิ่งป้องกัน
6. รองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่สถานที่ได้อย่างสะดวก และใกล้ชิดยิ่งขึ้น
7. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเมืองให้บริการสาธารณะและกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน เช่น การพบปะสังสรรค์ การแสดงต่าง ๆ
8. ส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน อาคารทางประวัติศาสตร์ ป้องกันไม่ให้โบราณสถานทรุดโทรมลงอันเนื่องมาจากแรงสั่นสะเทือนของรถยนต์เป็นต้น (Richard K. Untermann.1984:135)

4.2 เส้นทางประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์ คือรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่มีความนิยมสูงในปัจจุบันนอกจากเมืองประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเหล่านี้จะได้รับการวางแผนในด้านอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังมีการพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ เทศกาล การจัดแสดงแสงสี เพื่อเพิ่มความสนใจแก่นักท่องเที่ยว

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

1. นำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ (Distinctive Cultural Patterns) รวมไปถึงธรรมเนียม ประเพณี การแต่งกาย ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิต ศาสนา การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของท้องถิ่นเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ
2. นำเสนอศิลปท้องถิ่น (Arts and Handicrafts) เช่นดนตรี การละเล่น การฟ้อนรำ และศิลปหัตถกรรมที่ผลิตขึ้น เช่นภาพวาด ประติมากรรม เครื่องใช้ เมืองที่ได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์กลางทางศิลปะมีจุดมุ่งหมายลำดับแรกคือตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว และผลตอบแทนทางรายได้ต่อศิลปินในท้องถิ่น นอกจากนั้นแล้วรูปแบบทางสถาปัตยกรรมก็เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ

3. นำเสนอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Interesting Economic Activities) จากการสำรวจความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ มีผลจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น การแสดงช้างในป่าเขตร้อนชื้น เทศกาลล่าสัตว์ งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับเทคนิคในการจัดการของแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ การเที่ยวชมอุตสาหกรรมท้องถิ่น ตลาด ชุมชน ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก และเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ถูกจัดอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวทั่วไป

4. นำเสนอความแตกต่างของเมือง และชุมชน (Interesting Urban Area) ความแตกต่างของเมือง และชนบทอาคารบ้านเรือนความเป็นอยู่ของผู้คนในเมือง ย่านศูนย์กลางเมือง ร้านค้า ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ อาคารสาธารณะ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการเรียนรู้ ศึกษา และซึมซับความรู้สึกที่มีต่อเมืองท่องเที่ยววนั้น การนั่งรถไปตามถนนสายสำคัญภายในเมือง ผ่านสถานที่สำคัญ หรือเลือกเดินชมเมืองโดยใช้ทางเดินเท้าสาธารณะที่สามารถเลือกหยุดชมสถานที่ต่าง ๆ ได้เอง เมืองท่องเที่ยวบางแห่งยังได้จัดกิจกรรมกลางแจ้งขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว ซึ่งการแสดงเหล่านี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเสมอ

5. นำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรม (Museums and Other Cultural Facilities) ความน่าสนใจของพิพิธภัณฑ์ คือความสามารถบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม ชาติพันธุ์ วิทยา งานศิลปะท้องถิ่น แม้กระทั่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี วัตถุประสงค์หลักของพิพิธภัณฑ์นั้นเพื่อให้บริการความรู้แก่ประชาชนในเมือง และดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

6. นำเสนอประเพณี และเทศกาลท้องถิ่น (Cultural Festivals) ความเชื่อ ค่านิยมในท้องถิ่น หรืออิทธิพลทางศาสนา ประเพณี และเทศกาลเหล่านี้ทำให้เกิดฤดูกาลท่องเที่ยวจากความนิยมของนักท่องเที่ยว (Edward Inskeep. 1999: 80-85)

4.3 เส้นทางธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติ (Natural Trail) เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากจะทำหน้าที่เชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวแล้ว ยังช่วยการไหลเวียนของนักท่องเที่ยวจากบริเวณหนึ่งไปยังบริเวณอื่น ๆ นอกจากนั้น ยังช่วยป้องกันรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวจากผลกระทบของการเหยียบย่ำ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ และยังสามารถเป็นสื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้เข้าใจ และซาบซึ้งต่อธรรมชาติได้ใกล้ชิดมากขึ้น

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1. เป็นทางเดินชมธรรมชาติ เป็นเส้นทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปชื่นชมธรรมชาติระหว่างการใช้เส้นทาง อาจมีการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติบ้าง แต่ไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของการใช้เส้นทาง

2. เป็นทางเดินป่าระยะไกล (Hiking Trail) เป็นเส้นทางเดินระยะทางไกล อาจเป็นเส้นตรง หรือวงรอบ ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้งาน เพื่อเดินชมธรรมชาติ หรือเสริมสร้าง ความแข็งแรงของร่างกาย หรือตื่นเต้นผจญภัย เป็นวัตถุประสงค์หลัก การได้เรียนรู้ และเข้าใจถึงความเป็นไป และเรื่องราวของ ธรรมชาติเป็นวัตถุประสงค์รอง ซึ่งอาจจัดให้บริการหรือไม่ก็ได้

3. เป็นทางสื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretive Trail) เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อการสื่อ ความหมาย ให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวเป็นวัตถุประสงค์หลักมักมีระยะทางยาว ไม่มากนัก ใช้เวลาในการเดินตลอดเส้นทางประมาณ 1 ชั่วโมง หรือ ชั่วโมงครึ่ง จะได้รับผลดีที่สุด และควรเป็นเส้นทางแบบวงรอบ ซึ่งจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเส้นทางควรมาบรรจบอยู่บริเวณ เดียวกัน เส้นทางสื่อความหมายนี้อาจจำแนกแยกย่อยออกเป็น เส้นทางสื่อความหมายที่มีบุคคลนำ (Guiding Trail) เส้นทางสื่อความหมายที่ศึกษาธรรมชาติด้วยตนเอง (Self-guiding Trail) (USDA Forest Service. 1964:18)

4. เป็นทางเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวก (Administrative or General Trail) เป็นเส้นทางที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักในการนำนักท่องเที่ยวจากจุดหมายหนึ่งไปยัง อีกจุดหมายหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จากลานจอดรถไปยังศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือห้องสุขา เป็นต้น การออกแบบมักให้เป็นระยะทางที่สั้นที่สุดเพื่อไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการรวดเร็ว ที่สุด

4.4 เส้นทางแบบผสมผสาน

เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานได้เกิดจากการวางแผนผังบริเวณในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นหลายประเภทในบริเวณเดียวกัน เพื่อกำหนดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน คือ เส้นทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่ง ท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่ จัดทำขึ้น เส้นทางท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการที่นักท่องเที่ยวหลาย ๆ กลุ่มใช้เส้นทาง เดิมซ้ำอยู่เป็นประจำ เส้นทางท่องเที่ยวนี้อาจเป็นเส้นทางรถยนต์ ทางเท้า ทางเรือ หรือทางอื่น ๆ อาจใช้ร่วมกับทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจจะเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาเฉพาะเป็นพิเศษ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ แหล่งท่องเที่ยว

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

1. กำหนดเส้นทาง การพิจารณากำหนดเส้นทางท่องเที่ยวควรสำรวจ และสังเกตการณ์จาก พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง ควรเริ่มต้น จากการพิจารณาดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ภายในเมือง ในแหล่งธรรมชาติ มีการ จัดลำดับความสำคัญ และความน่าสนใจ จากนั้น จึงพิจารณา ความสามารถในการเชื่อมต่อแหล่ง ท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน

2. จัดเส้นทางในลักษณะวงจรรอบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่เกิดความ เพลิดเพลินไปตลอดเส้นทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจเกิดความรู้สึกเบื่อ

หน่วย และเสียเวลา ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มย่อยที่ต้องการทิ้งพาหนะของตนเองไว้ยังจุดเดิม

3. การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่าง การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลามากน้อยต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะ และวัฒนธรรมอาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลาย และน่าสนใจหลายด้านรวมกันอยู่

4. พิจารณาจัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศเส้นทางท่องเที่ยวอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างกันตามเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะตัวของเมืองนั้น ๆ

5. ความต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจะจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองในแหล่งธรรมชาติด้วย ซึ่งอาจเป็นเส้นทางเดียวกัน หรือต่อเนื่องกันเป็นบางส่วนก็ได้ (เดชา บุญค้ำ. 2539:1)

การจัดการเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทางธรรมชาติ หรือแบบผสมผสาน เป็นเส้นทางที่ใช้เป็นตัวกลางที่นิยมใช้ในการสื่อสารคุณค่าของมรดกทางธรรมชาติ และประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประโยชน์ของเส้นทางสื่อความหมายมิได้ดังนี้

- 1.เพิ่มความเข้าใจของผู้มาเยือนต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
- 2.ส่งเสริมคุณค่าทางมรดกทางธรรมชาติและประวัติของพื้นที่
- 3.ให้ประสบการณ์ทางนันทนาการและการเรียนรู้
- 4.เพิ่มศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

5. แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

แนวความคิดของขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว (Carrying Capacity for Tourism Development) ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เติบโต และขยายตัวอย่างรวดเร็วจนกลายมาเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้มาสู่ประเทศเป็นอันดับต้น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน ความเจริญเติบโตดังกล่าวก็ทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมด้วย เช่นเดียวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ การท่องเที่ยวได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแปรที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงประเภทหนึ่ง หากมีการจัดการที่ดี ก็จะไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านทรัพยากรธรรมชาติมากนัก และจะเป็นอุตสาหกรรมที่คงอยู่ต่อไปได้เป็นเวลานาน การจัดการที่ดีดังกล่าวคือ การจัดการที่ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว (Carrying Capacity) กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความเจริญเติบโต จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดที่ยอมรับได้ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคมจนมากเกินไป อันจะทำให้การท่องเที่ยวมีความยั่งยืนต่อไปได้

แม้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวจะดูมีเหตุผล และชัดเจน แต่ก็ก่อให้เกิดการโต้แย้งและแตกแขนงทางความคิด จนในปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่า มี 4 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว

1. แนวความคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว

แต่เดิมขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวหรือการใช้ประโยชน์เชิงการท่องเที่ยวที่สูงที่สุดเท่าที่จะแบกรับไว้ได้ภายในพื้นที่เฉพาะหนึ่ง ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การท่องเที่ยวไม่ควรจะมีการพัฒนาจนเกิน “ขีดจำกัด” หรือ “เพดาน” หนึ่ง ๆ เพราะจะก่อให้เกิดผลเสียต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ขีดจำกัดหรือเพดานดังกล่าวมักจะมีดัชนีบ่งชี้เป็นตัวเลข

2. แนวทางที่อิงสิ่งแวดล้อม (An Environmentally Based Perspective) เสนอว่าการจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว เกี่ยวข้องกับการรักษาสมดุลระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ดังนั้นขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในบริบทนี้จึงหมายถึง จำนวนคนมากที่สุดที่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่อาจยอมรับได้ และไม่ทำให้ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับมีคุณภาพลดลงจนไม่อาจยอมรับได้ แนวทางนี้จึงชี้แนะว่า จะต้องมีการกำหนดสถานะของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าปรารถนาไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สำหรับประเมินผลกระทบของการท่องเที่ยว

3. แนวทางที่อิงการตลาด (A Market-Driven Approach) แนวทางนี้เสนอว่า ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวจะถึงจุดวิกฤต เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่ไปขัดขวางความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว การล่วงล้ำระยะวิกฤตของขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์กับความต้องการ หรืออุปสงค์ทางการตลาดที่ลดลง จะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตามนักท่องเที่ยวเริ่มรู้สึกเฉยชาต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ดังนั้นโดยทั่วไปอาจสรุปได้ว่าสถานะที่น่าปรารถนาของแหล่งท่องเที่ยวได้ลดลงต่ำกว่าเกณฑ์ไปแล้ว เมื่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน เพราะฉะนั้น เมื่อขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวถูกล่วงล้ำ จะต้องมีการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าชุมชนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวได้กำหนดสถานะที่น่าปรารถนาของแหล่งท่องเที่ยวไว้เช่นไร มาตรการเหล่านั้นอาจกระทำในรูปของการขยายขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหวนกลับมาใหม่หรือในทางตรงกันข้าม อาจกระทำในรูปการจำกัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มิให้เกิดผลกระทบทางลบเพื่อลดสถานะที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลงจนอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

4. แนวทางที่อิงชุมชน (A Community Based Perspective) เสนอว่า ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับการท่องเที่ยว ก่อนที่ชุมชนบริเวณนั้นจะรู้สึกถึงผลกระทบทางลบที่เกิด การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อวัดผลกระทบอาจกระทำโดยอิงค่านิยมของชุมชนนั้น การจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวตามแนวทางนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยการสร้างความเห็นพ้องกันระหว่างทุกฝ่ายในชุมชน เช่น

ผู้อาศัย หน่วยงานราชการ และเอกชน เป็นต้น เพื่อกำหนดสถานะที่พึงปรารถนาของแหล่งท่องเที่ยว และวิธีการจัดการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน สถานะที่พึงปรารถนานี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น การเพิ่มจำนวนตำรวจ อาจช่วยรักษาความปลอดภัยของชุมชนไว้ได้ แม้ว่าปริมาณนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นก็ตาม

แนวทางทั้งสี่ที่กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดแต่ล้วนยึดถือข้อตกลงสำคัญ 4 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. การท่องเที่ยวเป็นตัวเร่งเร้าให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และก่อให้เกิดทั้งผลประโยชน์ และผลเสียทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. สถานะที่พึงปรารถนาของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดได้ และหากสถานะนี้ถูกทำลาย การท่องเที่ยวก็ไม่อาจคงอยู่ต่อไปได้
3. สถานะที่พึงปรารถนา มีได้คงที่ตายตัว แต่อาจแปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น รวมทั้งความเข้าใจเกี่ยวกับบทอิทธิพลของการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของท้องถิ่น
4. การกำหนด และดำเนินกลยุทธ์การจัดการ เพื่อควบคุมอัตรา และทิศทางของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการท่องเที่ยวได้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสถานะที่พึงปรารถนา

อย่างไรก็ตาม การที่แนวทางทั้งสี่ประการข้างต้นเน้นการกำหนดขีดจำกัดสูงสุดของการใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การจัดการมีความยุ่งยากเป็นอย่างมากเนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย และมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างซับซ้อน (Matheson & Wall. 1982: 21), (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2546: 1-2)

6. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก (SWOT Analysis)

ขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก สามารถกระทำได้ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ขั้นที่1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นก้าวที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ผู้วิเคราะห์จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมโดยรวมทั่ว ๆ ไป และสภาพแวดล้อมเฉพาะของธุรกิจนั้น ๆ

ขั้นที่2 ระบุโอกาส และอุปสรรค หลังจากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ผู้จัดการจะต้องประเมินโอกาส และอุปสรรคของธุรกิจ โอกาส (Opportunities) หมายถึงแนวโน้มบวกของสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนอุปสรรค (Threats) หมายถึง แนวโน้มเชิงลบของสภาพแวดล้อมภายนอก ทั้งนี้สิ่งที่เป็นโอกาสสำหรับองค์กรหนึ่ง อาจเป็นอุปสรรคของอีกองค์กรหนึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันอันเป็นผลเนื่องมาจากลักษณะการจัดการทรัพยากร และความสามารถของบุคลากรในองค์กรที่แตกต่างกัน

ขั้นที่3 วิเคราะห์ทรัพยากร และประเมินสภาพแวดล้อมภายใน เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในจะให้ข้อมูลสำคัญว่ามีความสามารถทางการแข่งขันหลัก (Core Competencies) อะไรบ้างที่ทำให้มีความได้เปรียบจากที่อื่น เพื่อวิเคราะห์ว่าอะไรคือจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ขององค์กร ซึ่งอาจแยกพิจารณาทีละด้าน (Robbins; & Coulter.2002: 199-205)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก เป็นการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมขององค์กรโดยส่วนรวม ทั้งจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกรวมกัน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องมีหลักในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในซึ่งสามารถพิจารณาจาก ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในการท่องเที่ยว การบริหารการจัดการท่องเที่ยว พิจารณาจากประเด็นที่เป็นปัจจัยบวก หรือจุดแข็ง (Strength) ซึ่งจะต้องรักษา และปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์อยู่เสมอเพื่อนำไปใช้เป็นจุดขาย และปัจจัยลบ หรือจุดอ่อน (Weakness) ซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขข้ออ่อนด้อย หรือข้อบกพร่องเหล่านั้นเพื่อให้กลับเป็นจุดแข็งต่อไป และปัจจัยภายนอกซึ่งสามารถพิจารณาจาก เศรษฐกิจของประเทศ งบประมาณของจังหวัด นโยบายของรัฐ อันจะเป็นทั้ง โอกาส (Opportunity) และข้อจำกัด (Threats) โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้นนำมาจากสัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐ และจากการสอบถาม ประชาชน ตลอดจนผู้ประกอบการของจังหวัด นครศรีธรรมราช (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดนครศรีธรรมราช. 2547:137)

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ในการพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

จุดแข็งของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือสามารถเป็นแหล่งผลิตอาหารทางการเกษตรที่สำคัญของภาคใต้ รองลงมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ที่สำคัญทางภาคใต้

จุดอ่อนของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือขาดการวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อขจัดความยากจนของประชาชนในจังหวัด รองลงมาเป็นเรื่องของการมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เสื่อมโทรมขาดการอนุรักษ์ฟื้นฟู

โอกาสของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีโอกาสในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแรงหนุนจากภาครัฐ

อุปสรรคของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการกีดกันทางการค้าทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (วีราภรณ์ วิทยวัฒน์. 2549: 163-166)

หอพระอิศวร เป็นเทวสถานพรหมณ์ภายในประดิษฐานเทวรูปสำริด คือพระอิศวรปางนาฏราช พระลักษมี พระคเณศและหงส์ ศิวลึงค์ และโยนี ซึ่งปัจจุบันได้นำองค์จริงไปเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช แต่ได้มีสร้างองค์จำลองไว้ในหอพระอิศวรแทน

หอพระพุทธรูทสี่หิงค์ บริเวณศาลากลางจังหวัดเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูทสี่หิงค์ที่มีมือนั่งเมืองนครศรีธรรมราช รุ่นแรก ประมาณพุทธศตวรรษที่ 18-19 เป็นหนึ่งในสามองค์ของประเทศไทย มีตำนานกล่าวไว้ว่าพระมหากษัตริย์ลังกาโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 700 เดิมหอพระพุทธรูทสี่หิงค์นี้เป็นหอพระประจำวังของเจ้าพระยานคร (น้อย) ภายในหอแบ่งเป็นสองตอน คือตอนหน้าเป็นที่ประดิษฐานองค์พระพุทธรูทสี่หิงค์ และพระลากเงิน พระลากทอง ส่วนหอตอนหลังเป็นที่บรรจุอัฐิของสกุล ณ นคร

กำแพงเมืองเก่า เดิมเป็นกำแพงดิน ต่อมาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงโปรดเกล้าฯ ให้ช่างชาวฝรั่งเศสก่อสร้างป้อมกำแพงเมืองนครศรีธรรมราชด้วยอิฐถือปูนเหมือนกับกำแพงเมืองลพบุรี และนครราชสีมา ซึ่งต่อมาแนวกำแพงเมืองนี้ถูกรื้อทำถนน และนำอิฐไปถมถนนจึงทำให้แนวกำแพงเมืองเหลือเพียงฐานติดถนนราชดำเนิน เว้นแต่ทางด้านทิศเหนือที่ยังมีแนวกำแพงเมือง และป้อมค่อนข้างสมบูรณ์เหลืออยู่ ปัจจุบันได้มีการขุดค้น และบูรณะใหม่ตามแนวกำแพงเดิมซึ่งมีสวนสาธารณะใกล้เคียงเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไปในการเข้าไปพักผ่อน ออกกำลังกาย และจัดงานพิธีต่าง ๆ ของทางจังหวัด

ศาลหลักเมือง เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน อยู่ใกล้กับอาคารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้ ทรงมณฑลซ้อนกันขึ้นไปสามชั้น ทั้งด้านนอก และด้านในปูด้วยหินอ่อน และทำบันไดนาคอย่างศิลปะเขมร ประดิษฐานเสาหลักเมืองซึ่งทำจากไม้ตะเคียนทอง สลักลวดลายพรรณนาโลกธรรมตามคติมหายาน ว่าด้วยเรื่องกฎแห่งกรรม

วัดสวนหลวง มีวิหารที่ก่ออิฐถือปูน มีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เป็นเรื่องพุทธชาดก สิ่งที่น่าสนใจคือ ภาพปูนปั้นแบบนูนต่ำฝีมือช่างพื้นบ้านลักษณะเดียวกับที่พบในวิหารพระม้า วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดวังตะวันตก มีกุฏิไม้สักที่มีสถาปัตยกรรมงดงาม ซึ่งมีชื่อลือชาว่า กลิ่นสะอาด วัดแห่งนี้ในอดีตเคยใช้เป็นที่ค้างศพ ต่อมาเจ้าจอมปรางซึ่งเป็นพระสนมที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้พระราชทานที่ดินแก่เจ้าพระยานคร (พัฒน์) และได้ปรับปรุงเป็นอุทยาน โดยเหตุที่อยู่ตรงข้ามกับวังตะวันตกซึ่งเป็นนิวาสถานของเจ้าจอมปราง ต่อมาเมื่อเจ้าจอมปรางสิ้นชีพิตักษัย เจ้าพระยานคร (น้อย) ผู้บุตรจึงยกวังตะวันตกให้เป็นวัด และดัดแปลงวังตะวันตกให้เป็นวัดเช่นเดียวกัน

วัดแจ้ง ภายในวัดมีแก่งจัน และประติมากรรม บัว ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นที่เก็บอัฐิของพระเจ้าตาก ตัวแก่งจันเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ผนังก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้อง บานประตูเป็นไม้ฉลุ ลวดลายรูปดอกไม้ และนก ไม้ฉลุนี้สั่งมาจากประเทศจีน

วัดท้าวโคตร เป็นวัดเก่าแก่ เดิมเป็นโบสถ์พราหมณ์ ตัวอาคารก่ออิฐถือปูน ด้านบนเปิดโล่งภายในเป็นที่ประดิษฐานพระประธานปูนปั้น ปางมารวิชัย ภายในโบสถ์มีเสาศาภายในเรียงเป็นสอง

แถวตามแนวยาวของอาคาร มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ และทศชาติก นอกจากนี้ด้านนอกยังมีซากเจดีย์โบราณ และกุฏิเก่าสองชั้นซึ่งข้างล่างเป็นปูน ส่วนชั้นบนเปิดโล่ง มีไม้ฉลุประดับสวยงาม

อำเภอท่าศาลา

โบราณสถานเขาคา เป็นศาสนสถานสำคัญในลัทธิไศวนิกาย ซึ่งเคารพนับถือพระศิวะ หรือพระอิศวรเป็นเทพสูงสุด และมีเขาคา ประดุจเขาพระสุเมรุซึ่งเชื่อกันว่าเป็นศูนย์กลางของโบราณสถาน ปัจจุบันได้รับการบูรณะ และจัดแสดงถึงประวัติความเป็นมา ภาพถ่าย และแผนผังของกลุ่มอาคารโบราณสถาน

พิพิธภัณฑสถานบ้านหาดทรายแก้ว เป็นพิพิธภัณฑสถานส่วนบุคคล ที่รวบรวมโบราณวัตถุจากท้องทะเลมาเก็บรักษาไว้ และเปิดให้บริการแก่ผู้ที่สนใจศึกษา โดยโบราณวัตถุส่วนใหญ่เป็นสินค้าเครื่องใช้ไม้สอยในอดีตที่บรรทุกมากับสำเภาน้ำที่เข้ามาค้าขายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานนี้อยู่ติดกับหาดทรายแก้ว

หาดทรายแก้ว เป็นชายหาดที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองนครศรีธรรมราชมากที่สุด ซึ่งมีบริการที่พัก ร้านอาหาร และในบริเวณยังมีพิพิธภัณฑสถานบ้านแก้วบริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าไปศึกษาและได้พักผ่อน

กิ่งอำเภอนบพิตำ

น้ำตกเขาสุนันทา เป็นน้ำตกที่มีขนาดเล็ก ที่น้ำไหลลงสู่ลำคลองกลายซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ การล่องแก่ง

อำเภอขนอม

หาดหินงาม เป็นชายหาดที่เต็มไปด้วยก้อนหินกลมเกลี้ยง มีสีสนสวยงาม และแปลกตาสามารถจินตนาการก้อนหินได้หลากหลายรูปแบบ

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ เป็นหมู่เกาะที่ประกอบไปด้วย เกาะน้อย เกาะวังใน เกาะวังนอก เกาะแตน เกาะราบ เกาะท่าไร่ เกาะผี นอกจากนี้มีเกาะมากมายแล้วยังมีอ่าวที่สำคัญคือ อ่าวขนอม อ่าวท้องหลวง อ่าวท้องหยี อ่าวท้องยาง และภูเขาต่าง ๆ ที่สำคัญคือ เขาผีหงาย เขาคอเขาพลายดำ เขาเพลลา เขาคาดฟ้า

อ่าวขนอม เป็นอ่าวที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาอ่าวต่าง ๆ เป็นชายฝั่งทะเลที่สวยงามยาวติดต่อกัน ประกอบด้วย หาดที่สำคัญ ๆ หลายหาด คือ

หาดในเพลลา เป็นหาดที่ใหญ่ที่สุดของอำเภอขนอม เป็นจุดเด่นในการท่องเที่ยว เพราะลักษณะหาดเป็นแนวยาวโค้งขนานกับแนวภูเขา ทัดนัยภาพโดยรอบมีความเป็นธรรมชาติที่งดงาม หาดทรายขาวสะอาด เหมาะสำหรับการเล่นน้ำ และบริเวณหาดมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

อำเภอสีชล

เขาพลายดำ เป็นแหลมอยู่สุดถนนเลียบทะเลของอำเภอสีชล มีภูเขาขึ้นกับเขตอำเภอหนองม เป็นชายหาดที่เงียบสงบท่ามกลางดงมะพร้าว เป็นจุดที่มีการพบเห็นโลมาสีชมพู

อำเภอพรหมคีรี

อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอเมือง อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอฉวาง และอำเภอท่าศาลา ประกอบด้วยเทือกเขาที่สลับซับซ้อน มียอดเขาหลวงที่สูงที่สุดในภาคใต้ จากระดับน้ำทะเล 1,835 เมตร ในอุทยานแห่งชาติแห่งนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญมากมาย

น้ำตกพรหมโลก เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีลานหินกว้าง และสวยงามแห่งหนึ่งของภาคใต้ มีต้นน้ำที่ไหลมาจากเทือกเขานครศรีธรรมราช และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่เปิดให้ผู้ที่ต้องการเรียนรู้สามารถเข้าไปเยี่ยมชมได้

วัดเขาขุนพนม เป็นวัดที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี มีถ้ำที่มีกำแพงก่ออิฐถือปูนมีใบเสมาเช่นเดียวกับกำแพงเมือง ผังด้านหน้ามีลายปูนปั้นประดับเครื่องลายคราม ในบริเวณวัดมีศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาเขาขุนพนม เปิดให้บริการแก่ผู้สนใจในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว

กิ่งอำเภอช้างกลาง

เรือนผักกูด เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรของกิ่งอำเภอช้างกลาง ที่เปิดให้ผู้สนใจได้เข้าไปหาความรู้ได้

จุดชมวิวเขาเหมน เป็นจุดชมทะเลหมอกในตอนเช้าตรู่ ด้านบนมีที่พัก และร้านอาหารไว้บริการแก่ผู้ที่ต้องการพักผ่อน

ฟาร์มดอกหน้าวัว เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรที่เปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้ในการทำฟาร์มดอกไม้ ได้ศึกษาเรียนรู้ถึงวิธีการปลูกดอกไม้

ฟาร์มเห็ด เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรที่เปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้ทางการเกษตร เพื่อจะได้มีประสบการณ์ในการเพาะเห็ด และเก็บเห็ด

อำเภอลานสกา

หมู่บ้านคีรีวง เป็นชุมชนเก่าแก่ ทำอาชีพทำสวนผลไม้เป็นหลัก จุดน่าสนใจของหมู่บ้านนี้คือ เป็นการทำสวนผลไม้ที่เรียกว่า สวนสมรม คือปลูกผลไม้มากกว่า 1 ชนิดในพื้นที่เดียวกันทำให้ชาวคีรีวงสามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ภายในหมู่บ้านยังมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชาวชุมชนได้มีการบริหารจัดการกันเองโดยร่วมกันก่อตั้งเป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (รุจา คำพรรณ. 2546: 58-60); (จารุภัทร เปลี่ยนกลิ่น; และคณะ. 2547?); (จังหวัดนครศรีธรรมราช.2548: 58-65); (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2546:54-55); และ (กระทรวงมหาดไทย. 2544: 83-89)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากวิจัยเรื่อง โฮมสเตย์ (Home-stay): รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ (กรรณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. 2537:17) พบว่าในสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาแนวทางของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และผู้ประกอบการท่องเที่ยวซึ่งจะมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับอุปนิสัย และผลกระทบจากมนุษย์ในวงกว้าง ในขณะที่ ผู้จัดการพื้นที่สาธารณะ ต้องคำนึงถึงพื้นที่ที่ได้รับการปกป้อง และพันธู์สัตว์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และดำเนินการควบคุมด้วยกฎหมาย โบสถ์ และองค์กรในสังคม และจะเน้นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม และสุดท้าย ร้านจำหน่ายอุปกรณ์เพื่อการท่องเที่ยว จะต้องแนะนำลูกค้าให้ระมัดระวังในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยสามารถกำหนดได้ดังนี้

ขั้นตอนการแปลแนวคิดออกมาสู่การปฏิบัติที่เป็นจริง

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการด้วยการวางแผนอย่างรัดกุมรอบด้านจำเป็นต้องมีการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว กำหนดสถานภาพการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

2. กำหนดบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน อาทิ ชุมชนท้องถิ่น บริษัททัวร์ มัคคุเทศก์ เจ้าของโรงแรม เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ

3. จัดโปรแกรมสนับสนุน อาทิ การฝึกอบรมการจัดสัมมนาให้กับมัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้ความรู้ด้านเทคนิคที่เหมาะสม อาทิ การออกแบบสิ่งก่อสร้างให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การนำแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้ อย่างเหมาะสม การรีไซเคิล ขยะรวมถึงใช้วัสดุที่กลมกลืนกับธรรมชาติ

จากรายงานฉบับสุดท้ายส่วนที่ 1 เรื่องการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541: 3-92) พบว่า ชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวนั้นควรจำกัดไม่เกินขีดความสามารถของระบบนิเวศที่ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยโดยพิจารณาปริมาณการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เหมาะสม มีความสมดุลของธรรมชาติ และธรรมชาติสามารถฟื้นตัวได้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม ต้องไม่เกินความสามารถในการรองรับได้ของชุมชน ซึ่งโดยทั่วไปชุมชนอาจพิจารณาจากความต้องการและปริมาณที่ไม่กระทบต่อวิถีชีวิตปกติของประชากรในชุมชน

จากวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี: ลำน้ำกก (พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น. 2541: 41) พบว่า ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และมีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางน้ำ โดยเป็นผู้ให้บริการด้านการล่องเรือ ล่องแพ ทัวร์ช้าง และมีสถานที่พักเพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าไปท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือมีขีดความสามารถ และความพร้อมที่

จะกระทำให้เป็นผลสำเร็จในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีการกระจายรายได้ และสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

จากรายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย (วรรณพร วนิชชานุกร; และคณะ. 2541: 157-164) พบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความเข้าใจในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นอย่างดี แต่หน่วยงานของจังหวัดยังมีส่วนร่วมด้วยไม่มาก และไม่เห็นถึงความจำเป็นต้องทำตามแผนที่ได้ทำไว้ อาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถจึงไม่สามารถประเมินปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไข

จากวิทยานิพนธ์เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษา: หมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช (อุทัย ทักษิณธรรม. 2542: 198-199) พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เอง

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช (สาทิศ สุขผ่องศรี. 2543: 172) พบว่ามีกลุ่มผู้สนใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหลายชุมชน และได้เข้าไปดูงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชุมชนคีรีวง เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีศักยภาพสูง อีกทั้งชุมชนคีรีวงยังสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับผู้ที่สนใจเข้ารับการเรียนรู้กับชาวชุมชนได้เป็นอย่างดี

จากภาคินิพนธ์เรื่องศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (สุภาพรณี หาญทอง. 2543: 98-99) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะท่องเที่ยวในลักษณะการแวะชมสถานที่ท่องเที่ยวรายทาง และใช้เวลาในแต่ละแห่งที่ไม่มากนัก และสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งยังขาดการพัฒนาด้านการคมนาคมเพื่อให้เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวให้สะดวก ไม่มีป้ายบอกทาง และสื่อความหมาย อีกทั้งยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จำเป็น เช่น สุขา ที่นั่งพักผ่อน ร้านอาหาร และบริการนำเที่ยว ที่สำคัญยังขาดการพัฒนาบุคคลที่จะให้บริการด้านการท่องเที่ยว

จากรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชนกรณีศึกษาชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา (อภิรมย์ พรหมจรรยา; และคณะ. 2543: 72-74) พบว่า การพัฒนาด้านการคมนาคมมีความจำเป็นที่สุด เนื่องมาจากจำเป็นในการเดินทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และเมื่อมีการพัฒนาเส้นทางแล้ว การพัฒนาด้านสาธารณูปโภคก็ตามมา ทั้งนี้เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าถึงเกาะยาวน้อยในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กับจังหวัดภูเก็ตจึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

จากวิทยานิพนธ์เรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าในเมืองเชียงใหม่ (วิญญา พิชญุกานต์. 2544: 158) พบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว พิจารณาถึงความสามารถในการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยว โดยเส้นทางเดินเท้านั้นครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้มากที่สุด และเส้นทางเดินเท้าควรมีความเหมาะสมในประโยชน์ใช้สอยเพื่อให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ในเส้นทางเดินเท้าควรมีปัจจัย

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างที่พักกับแหล่งท่องเที่ยว

จากวิทยานิพนธ์เรื่องกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อแผ่นพับกรณีศึกษา: การท่องเที่ยวล่องแก่ง ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (โสภี โสพิณ. 2544: 109) พบว่าการใช้สื่อแผ่นพับเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และให้ความรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น

จากรายงานวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ตำบลกรุงชิง (เชาวลิต ลิทธิฤทธิ์; และคณะ. 2545: 107) พบว่า ปัญหา และข้อจำกัดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนเกิดจากปัญหาในกระบวนการบริหารจัดการ รวมถึงการวางแผนในการพัฒนาไม่ดีพอ ทำให้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ขาดการเรียนรู้ร่วมกันและการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ทางชุมชนจึงรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม

จากวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน: กรณีศึกษานานาติน ตำบลอ่าวนาง อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ (ฐณผการจ คงอินทร์. 2545: 58) พบว่า ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการจัดการระดับหนึ่ง ควรจัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เอกสารให้ความรู้ แผ่นพับ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปชมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวได้ สถานที่ติดต่อและมีการแสดงกิจกรรมทางการเกษตร นอกจากนี้ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และเส้นทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัย สะดวก และมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

จากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องโครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช (พยูร นุ่นสุข; และคณะ. 2545: 59-60) พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานในการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร รวมทั้งร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้โครงการนี้สำเร็จได้ด้วยดี สามารถเห็นได้จากกิจกรรมต่าง โดยชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการรวบรวมสภาพปัญหา และกระบวนการเสนอแนะ และพิจารณาแนวทางในการวางแผนพัฒนา

จากรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช (นัยนา ทองศรีเกตุ; และคณะ. 2545: 58-60) พบว่า ชุมชนคีรีวงนั้นขาดการประสานงานที่ดีมีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเองโดยอิสระไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ แต่จากกิจกรรมที่จัดขึ้นระหว่างการทำวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ามีความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างชัดเจน โดยชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการรวบรวมสภาพปัญหา และ

กระบวนการเสนอแนะ และพิจารณาแนวทางในการทำแผนพัฒนาระบบคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนคีรีวงอย่างจริงจัง

จากวิจัยเรื่องการพัฒนาตอวยาวีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน (ชเนศ ต่วนชะเอม; และคณะ. 2546:70) พบว่าการคมนาคมในการขึ้นตอวยาวีมี 2 เส้นทาง คือ เส้นทางที่มีสภาพดี และนายสารดีต้องมีประสบการณ์ และจิตใจถึงด้วยจึงจะสามารถขึ้นขึ้น ลงได้ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ นิยมใช้เส้นทางนี้ การเลือกใช้ทางวิ่งตามปกติในป่ายังคงสภาพเดิมอยู่ค่อนข้างมาก ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิด และความหมายโดยสรุปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ว่า เป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ทางวัฒนธรรม ทางสังคม วิถีชีวิต เพื่อศึกษาชื่นชมความงามตามสุนทรีย์ภาพ โดยมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อม และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนในท้องถิ่นได้ด้วย

จากสารนิพนธ์เรื่องความต้องการโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร (ธีระ อินทรเรือง. 2546: 107-108) พบว่า ควรมีโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบได้หลายรูปแบบทั้งประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกที่หลากหลายควรจัดทำโปรแกรมนำเที่ยวใหม่ ๆ และได้เสนอกิจกรรมที่เหมาะสมกับรูปแบบของการท่องเที่ยวประเภท

ต่าง ๆ ตลอดจนความเพียงพอของที่พักร้านอาหาร ราคา และยังคงคำนึงถึงอรรถาธิบายของผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและกลับมาท่องเที่ยวในอนาคต

จากวิจัยเรื่องเส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ (วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง. 2547:63) พบว่า การสร้างข้อเสนอทำให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวแบบสมบูรณ์ โดยมีหน่วยงานระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้โครงการมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต อีกทั้งยังเป็นแนวทางอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมที่ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว และเป็นระบบข้อมูลความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ เป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Self guide) ดังนั้นการจัดการเส้นทางสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ต้องมีการประสานงานที่ดี และการจัดระบบที่เหมาะสมโดยหน่วยงาน หรือองค์กรของรัฐระดับท้องถิ่น การรวมตัวของชุมชน หรือ กลุ่มผู้ประกอบการจะต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ และการประสานงาน

จากวิจัยเรื่องเส้นทางท่องเที่ยวแบบจับจ่ายสินค้าศิลปหัตถกรรม (อภิโชค เลขะกุล; และกรุณา รัชชวิน. 2547:121) พบว่าลักษณะ และองค์ประกอบของเส้นทางท่องเที่ยว คือ

1. บรรยากาศพื้นถิ่น ที่ปรากฏที่ตัวอาคาร และที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบ โดยนักท่องเที่ยวจะชื่นชอบ และเข้าใจลักษณะพื้นที่ถิ่นจากตัวอาคารเป็นหลักโดยเฉพาะรูปแบบของหลังคา และการใช้วัสดุพื้นถิ่น

2. ต้นไม้ และพืชพรรณธรรมชาติ ทั้งต้นไม้ขนาดใหญ่ในบริเวณ และต้นไม้ที่ใช้ประดับ ตกแต่ง ซึ่งให้ผลทั้งทางบรรยากาศที่ร่มรื่น และการมีร่มเงา
3. ร่มเงา ทั้งในส่วนทางเดินชมสินค้า ที่นั่งพักผ่อน และในส่วนกิจกรรมการผลิต
4. กิจกรรมการผลิต เป็นส่วนสำคัญที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ
5. ที่นั่งพักที่ประกอบด้วย เฟอร์นิเจอร์ ร่ม และการประดับด้วยต้นไม้
6. ผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีความหลากหลาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 บุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาหลวงและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพื้นที่นครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวภาคใต้เขต 2 และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสิชลและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลขนอมและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพรหมคีรีและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลานสกาและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลช้างกลางและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลนบพิตำและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน จำนวน 12 แห่ง

1.1.2 ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่อยู่ในอำเภอเมือง อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอท่าศาลา อำเภอสิชล อำเภอขนอม กิ่งอำเภอนบพิตำ กิ่งอำเภอช้างกลาง ซึ่งประกอบด้วย สถานประกอบการรถโดยสารประจำทาง สถานประกอบการเครื่องบินโดยสาร สถานประกอบการร้านอาหาร ภัตตาคาร สถานประกอบการบริษัทนำเที่ยว และสถานประกอบการโรงแรม ที่พัก จำนวน 141 แห่ง

1.1.3 ประชาชน คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอท่าศาลา อำเภอสิชล อำเภอขนอม กิ่งอำเภอนบพิตำ กิ่งอำเภอช้างกลาง รวม 6 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สมาชิกเครือข่ายองค์กรชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้ ชมรมกลุ่มท่องเที่ยวอำเภอขนอม ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลู่ ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ

บ้านคีรีวง ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วงกลาง ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี กลุ่มท่องเที่ยว ตำบลขุนทะเล จำนวน 52 คน

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เลือกหน่วยของการวิจัยที่มีขนาดที่สามารถเก็บข้อมูลได้ เพราะมีข้อจำกัดในด้านระยะเวลา และงบประมาณ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่โดยใช้ตารางสำเร็จของ Taro Yamane (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. 2545: 29) จากพื้นที่ที่ได้กำหนดโดยวิธีเจาะจง ที่มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ และมีระดับความเชื่อมั่น 95% ดังสมการ เป็นจำนวน 400 คน ดังต่อไปนี้

สมการ คือ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

N = จำนวนหน่วยประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ขั้นที่ 1 คัดเลือกบุคลากรภาครัฐ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิธีเลือกใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยมีเจตนาที่จะเลือกตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ 120 คน ตามรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนตัวแทนบุคลากรภาครัฐ

กลุ่มตัวอย่างบุคลากรภาครัฐ	จำนวน (คน)
ผู้อำนวยการท่องเที่ยวกีฬา และนันทนาการจังหวัดนครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาหลวง และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพื้นที่นครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้เขต 2 และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขนอม และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลิซล และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมคีรี และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลานสกา และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	10
รวม	120

ที่มา: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช. (2548). จังหวัดนครศรีธรรมราช. หน้า 16-18

ขั้นที่ 2 คัดเลือกตัวแทนผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยเลือกใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยมีเจตนาที่จะเลือกตัวอย่างจาก ผู้ประกอบการรถยนต์โดยสารประจำทาง เครื่องบินโดยสาร ร้านอาหาร/ภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว และโรงแรม/ที่พัก ที่ดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ที่ศึกษา จำนวน 120 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนตัวแทนผู้ประกอบการ

ประเภทของสถานประกอบการ	รถโดยสาร ประจำทาง	เครื่องบิน โดยสาร	ร้านอาหาร ภัตตาคาร	บริษัทนำ เที่ยว	โรงแรม/ ที่พัก	รวม
อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (คน)
อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช	10	0	18	4	15	15
อำเภอพรหมคีรี	1	0	5	0	1	15
อำเภอลานสกา	1	0	7	0	3	15
อำเภอท่าศาลา	1	1	8	0	5	15
อำเภอลิซล	1	0	10	0	7	15
อำเภอขนอม	1	0	12	0	12	15
กิ่งอำเภอนบพิตำ	1	0	5	0	6	15
กิ่งอำเภอช้างกลาง	1	0	3	0	2	15
รวม	17	1	68	4	51	120

ที่มา: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช. (2548). จังหวัดนครศรีธรรมราช. หน้า 178-189

ขั้นที่ 3 เลือกตัวแทนประชาชนโดยผู้วิจัยได้เลือกมาในครั้งนีใช้วิธีการเจาะจงเลือกสุ่มตัวอย่างจากตัวแทนประชาชนในพื้นที่ที่ทำการศึกษา จำนวน 160 คน ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนตัวแทนประชาชน

อำเภอ	จำนวนประชากรในพื้นที่ (คน)	จำนวนที่เลือก (คน)
อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช	274,584	20
อำเภอพรหมคีรี	35,601	20
อำเภอลานสกา	40,204	20
อำเภอท่าศาลา	108,675	20
อำเภอลิขล	83,965	20
อำเภอขนอม	27,683	20
กิ่งอำเภอนบพิตำ	29,436	20
กิ่งอำเภอช้างกลาง	29,916	20
รวม	630,064	160

ที่มา: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช. (2548). *จังหวัดนครศรีธรรมราช*. หน้า 113-115.

ขั้นที่ 4 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยเลือกใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากสมาชิกชมรมกลุ่มท่องเที่ยวอำเภอขนอม ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านคีรีวง ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรช้างกลาง ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี กลุ่มท่องเที่ยวตำบลขุนทะเล จำนวน 52 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยว

รายชื่อชมรม / กลุ่ม	จำนวนที่เลือก (คน)
ชมรมกลุ่มท่องเที่ยวอำเภอขนอม	9
ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง	10
ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านคีรีวง	6
ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรช้างกลาง	10
ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี	7
กลุ่มท่องเที่ยวตำบลขุนทะเล	10
รวม	52

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน คือ แบบสอบถามใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะด้าน (Focus Group) เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ประกอบด้วย ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จูงใจหลัก ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางที่จะพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ประกอบด้วย เส้นทางในเมือง เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ และเส้นทางแบบผสมผสาน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End Questionnaire) ประกอบด้วย การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียง และจดบันทึกระหว่างการสนทนา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา หนังสือ งานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาประเด็น/ตัวแปรจากเอกสาร งานวิจัยดังกล่าว แบ่งกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. สร้างแบบสอบถามให้มีเนื้อหาครอบคลุมตามจุดมุ่งหมาย และประเด็น/ตัวแปรที่ต้องการศึกษา

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา เนื้อหา และการจัดหมวดหมู่ข้อความให้กะทัดรัด เข้าใจง่าย พร้อมทั้งตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ของเนื้อหา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยตรวจสอบจากเกณฑ์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจตรงกับความมุ่งหมาย

6. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับมาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปใช้ในการทำวิจัย

8. เตรียมเครื่องบันทึกเทป และเตรียมการจดบันทึกระหว่างสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นัดหมายล่วงหน้าอย่างชัดเจน ทั้งวัน เวลา สถานที่ ทั้งนี้ผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ด้วยตนเองด้วยการใช้แบบสอบถาม

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสอบถามผู้วิจัยได้เก็บด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามด้วยการดำเนินการดังนี้

3.2.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมระบุความมุ่งหมายในการไปดำเนินการเก็บข้อมูล

3.2.2 ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามสำหรับบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการเอกชน และประชาชนที่เตรียมไว้ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่งานวิจัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก ตาราง 3 ถึง 5

3.4 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับก่อนจะนำไปวิเคราะห์

3.5 ทำการสนทนากลุ่มใช้ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และผลที่ได้เก็บจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกของความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช การสนทนากลุ่มเฉพาะกลุ่มจัดทำขึ้นโดยมีกลุ่มอย่างจากตาราง 6 เป็นผู้ร่วมสนทนา และมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนาโดยหัวข้อที่ใช้สนทนานั้นมาจากการที่ผู้วิจัยถามโดยใช้แบบสอบถามสำหรับบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน เป็นแนวทางในการสนทนาเพื่อได้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และข้อจำกัดในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. การจัดการกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดการกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลจากการสอบถามมาจัดการกระทำข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์

4.1.2 นำแบบสอบถามมาลงรหัสตามที่กำหนดไว้

4.1.3 นำแบบสอบถามมาประมวลผล และแปลความหมายข้อมูล เพื่อทำรายงาน

ผลการวิจัย

4.1.4 นำแผ่นบันทึกเสียงที่ได้จากการสนทนากลุ่ม รายงานที่จัดบันทึกจากการ

สนทนากลุ่มมาเรียบเรียงอย่างถูกต้องอีกครั้ง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการบรรยาย และใช้สถิติพรรณนา (Description Statistic) ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.2 วิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการบรรยาย และใช้สถิติพรรณนา (Description Statistic) ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพ

หมายถึง

4.21 – 5.00	มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก
2.61 – 3.40	มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง
1.81 – 2.60	มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย
1.00 – 1.80	มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด

4.2.3 วิเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยวิธีการบรรยาย และสถิติพรรณนา ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งกลุ่มของเส้นทางตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย เส้นทางในเมือง เส้นทางธรรมชาติ เส้นทางประวัติศาสตร์ และเส้นทางแบบผสมผสาน โดยมีเกณฑ์ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

4.2.3.1 ใช้หลักการเข้าถึงเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจาก การมีถนนสายหลักสายรอง ทางเดินเท้าของชาวบ้าน ที่มีอยู่แล้ว และมีศักยภาพที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ลำบาก

- 4.2.3.2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องเป็นเส้นทางที่สะดวก
ประหยัดเวลาในการเดินทาง และไปในทิศทางเดียวกัน
- 4.2.3.3 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำหนด ต้องผ่านแหล่งท่องเที่ยวให้
มากที่สุด
- 4.2.3.4 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำหนด ต้องมีแหล่งท่องเที่ยวที่
น่าสนใจ
- 4.2.3.5 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำหนด ต้องมีความปลอดภัยในการ
เดินทาง

4.2.4 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเส้นทางท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ โดยวิธีการบรรยาย และใช้สถิติพรรณนาด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

**ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น
เกี่ยวกับความเป็นไปได้ใน
การพัฒนาเส้นทาง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**

หมายถึง

4.21 – 5.00	มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาในระดับน้อย

**ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น
เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการ
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**

หมายถึง

4.21 – 5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีระดับปัญหามาก
2.61 – 3.40	มีระดับปัญหাপานกลาง
1.81 – 2.60	มีระดับปัญหาน้อย
1.00 – 1.80	มีระดับปัญหาน้อยที่สุด

กำหนดอันตรภาคชั้น (Class Interval) (วิลเลียมส์ อัครวุฒิกุลชัย. 2540:26)

$$\begin{aligned} \text{สูตร} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{แทนค่า} &= \frac{5-1}{5} \end{aligned}$$

จึงกำหนดลำดับของระดับคะแนนแตกต่างกัน เท่ากับ 0.80 คะแนน

4.2.5 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT Analysis) จากผลการวิเคราะห์ ตอนที่ 2 ถึง 4 และจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพรวม ดังนี้

จุดแข็ง: กรณีที่มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการสนทนากลุ่มเหมือนกันในเชิงบวก

จุดอ่อน: กรณีไม่มีผลวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการสนทนากลุ่ม และ/หรือมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการสนทนากลุ่มในเชิงลบ หรือในเชิงที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

โอกาส: กรณีที่มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงบวกเฉพาะจากแบบสอบถาม หรือจากการสนทนากลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อจำกัด: กรณีที่มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการสนทนากลุ่มที่เป็นเชิงลบ หรือในเชิงที่เป็นอุปสรรค จากปัจจัยภายนอก อาทิ นโยบายของรัฐ

เกณฑ์การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT)

จุดแข็ง (Strengths / S)	จุดอ่อน (Weaknesses / W)
- มีผลที่ปรากฏจากแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มที่เหมือนกันในเชิงบวก	- ไม่มีผลที่ปรากฏทั้งในแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม และ/ หรือมีผลในแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มที่เป็นเชิงลบ หรือที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน
โอกาส (Opportunities / O)	ข้อจำกัด (Threats / T)
- มีผลปรากฏในเชิงบวกเฉพาะในแบบสอบถาม หรือ การสนทนากลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง	- ไม่มีผลที่ปรากฏทั้งในแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม และ/ หรือมีผลในแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มที่เป็นเชิงลบ หรือที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากนโยบายของรัฐ

ตาราง 7 เกณฑ์การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT)

เมื่อมี S กับ O แสดงว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง
 เมื่อมี S หรือ O แสดงว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับกลาง
 เมื่อมี W หรือ T แสดงว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย
 เมื่อมี W กับ T แสดงว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อยมาก

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) $\bar{X}$

4.3.2 ค่าร้อยละ (Percentage) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

4.3.3 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลค่าเฉลี่ย มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

4.3.4 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 X_i แทนคะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $n - 1$ แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราชครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า โดยนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัย (ทรัพยากรท่องเที่ยว) จุใจหลัก

2.2 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยประกอบ

2.3 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก

2.4 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม

ตอนที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 เส้นทางในเมือง

3.2 เส้นทางประวัติศาสตร์

3.3 เส้นทางธรรมชาติ

3.4 เส้นทางแบบผสมผสาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.2 ปัญหาในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

5.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากผลการวิเคราะห์ตอนที่

2 ถึง 4 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

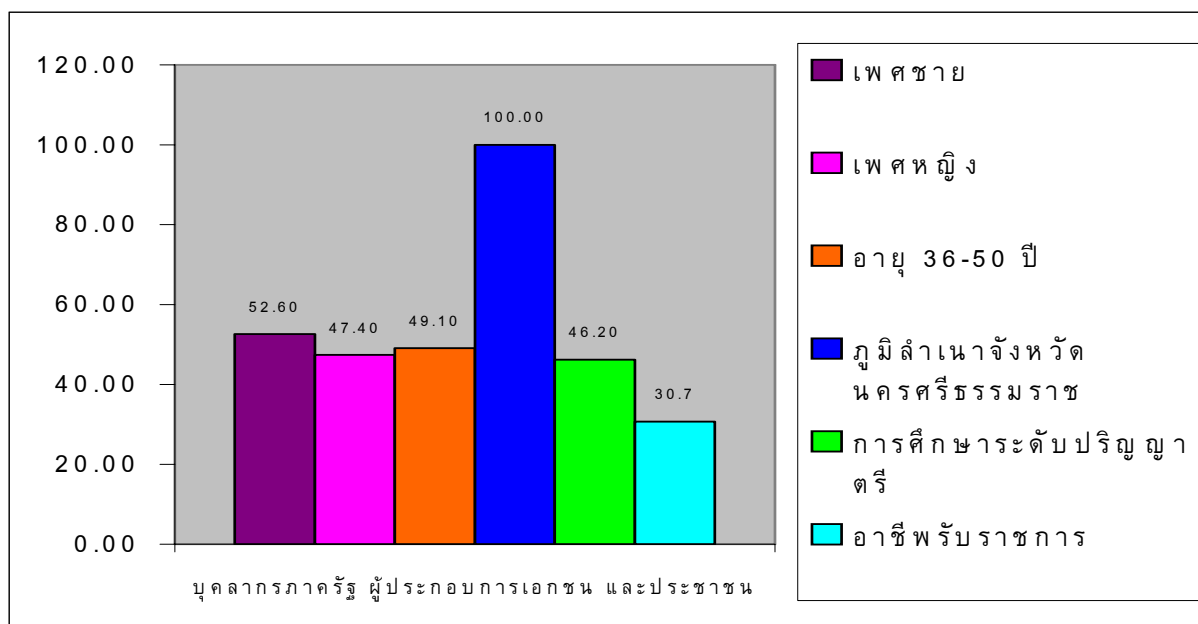
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภาครัฐจำนวน 120 คน ผู้ประกอบการจำนวน 120 คน และประชาชนจำนวน 167 คน สามารถสรุปได้ดังตาราง 8

ตาราง 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	บุคลากรภาครัฐ		ผู้ประกอบการ		ประชาชน		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ								
- ชาย	45	37.5	72	60.0	97	58.1	214	52.6
- หญิง	75	62.5	48	40.0	70	41.9	193	47.4
รวม	120	100.0	120	100.0	167	100.0	407	100.0
อายุ								
- 15 – 35 ปี	42	35.0	49	40.8	72	43.1	163	40.1
- 36 – 50 ปี	62	51.7	61	50.8	77	46.1	200	49.1
- 51 - 68 ปี	16	13.3	10	8.4	18	10.8	44	10.8
รวม	120	100.0	120	100.0	167	100.0	407	100.0
ภูมิลำเนา								
- จังหวัดนครศรีธรรมราช	120	100.0	120	100.0	167	100.0	407	100.0
- จังหวัดอื่น	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รวม	120	100.0	120	100.0	167	100.0	407	100.0
การศึกษา								
- ประถมศึกษา	0	0.0	1	0.8	7	4.2	8	2.0
- มัธยมศึกษา / ปวช.	23	19.2	16	13.3	33	19.8	72	17.7
- อนุปริญญา / ปวส.	21	17.5	29	24.2	57	34.1	107	26.3
- ปริญญาตรี	64	53.3	63	52.5	61	36.5	188	46.2
- สูงกว่าปริญญาตรี	12	10.0	11	9.2	9	5.4	32	7.9
รวม	120	100.0	120	100.0	167	100.0	407	100.0
อาชีพ								
- รัฐวิสาหกิจ	0	0.0	0	0.0	24	14.4	24	5.9
- พนักงานเอกชน	0	0.0	0	0.0	70	41.9	70	17.2
- เกษตรกร	0	0.0	0	0.0	46	27.5	46	11.3
- ข้าราชการ	120	100.0	0	0.0	5	3.0	125	30.7
- นักเรียน / นักศึกษา	0	0.0	0	0.0	22	13.2	22	5.4
- ผู้ประกอบการ / ค้าขาย	0	0.0	120	100.0	0	0.00	120	29.5
รวม	120	100.0	120	100.0	167	100.0	407	100.0

ภาพประกอบ4 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน

จากตาราง8 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 37.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมามีอายุระหว่าง 15-35 ปี เป็นร้อยละ 35.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.3 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 19.2 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ทุกคนเป็นข้าราชการ

ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 40.0 มีอายุระหว่าง 36-50 ปีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมามีอายุระหว่าง 15-35 ปี ร้อยละ 40.8 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 24.2 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 24.2 ทุกคนเป็นผู้ประกอบการ/ค้าขาย

ประชาชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.1 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 41.9 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมามีอายุระหว่าง 15-35 ปี ร้อยละ 43.1 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 34.1 เป็นพนักงานเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 27.5

บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.58 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 47.42 มีอายุระหว่าง 36 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.14 รองลงมา มีอายุระหว่าง 15 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.05 และ มีอายุระหว่าง 51 – 68 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.81 ตามลำดับ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.19 มีการศึกษาใน

ระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 17.69 เป็นอนุปริญญา/ปวส. และ มัธยมศึกษา/ปวช. ประกอบอาชีพ ข้าราชการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.71 รองลงมา เป็นผู้ประกอบการ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 29.48 และ พนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 17.20 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัย (ทรัพยากรท่องเที่ยว) จูงใจหลัก

จากผลการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจทางด้านธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจทางด้านประวัติศาสตร์ และศาสนา และปัจจัยจูงใจด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งนำเสนอโดยใช้ตาราง 8 และตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จูงใจหลักของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จูงใจหลัก	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยจูงใจทางด้านธรรมชาติ			
1. ความสมบูรณ์ของหาดทราย ถ้ำ ปะการัง เกาะ ภูเขา ป่าไม้	3.68	0.788	มาก
2. ความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น สวนผลไม้ สมุนไพร	3.77	0.736	มาก
3. ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์ เช่น นก สัตว์ป่า แมลง	3.60	0.820	มาก
4. ความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ คู่งน้ำ น้ำตก ทะเล	3.80	0.829	มาก
5. ความสวยงามของทัศนียภาพของป่าไม้ และชายหาด	3.70	0.850	มาก
รวม			มาก
ปัจจัยจูงใจทางด้านประวัติศาสตร์ และศาสนา			
1. ความเป็นเอกลักษณ์ของโบราณสถานที่สำคัญ เช่น กำแพงเมืองเก่า	3.91	0.836	มาก
2. ความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางศาสนา เช่น วัด สุเหร่า โบสถ์	3.91	0.829	มาก
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม เช่น กุฏิไม้วัดวังตะวันตก	3.63	0.878	มาก
4. ความโดดเด่นของมรดกชาติพันธุ์ เช่น การละเล่นพื้นเมือง	3.52	0.957	มาก
5. ความเชื่อ และตำนานท้องถิ่นในพื้นที่	3.73	0.891	มาก
รวม			มาก
ปัจจัยจูงใจด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น			
1. ความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี เช่น งานวันสาทร	4.10	0.808	มาก
2. ความหลากหลายของการใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	3.62	0.797	มาก
3. ความหลากหลายของประเพณี	3.79	0.810	มาก
4. ความหลากหลายของอาหารเฉพาะถิ่น	3.84	0.787	มาก
5. ความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่น	3.75	0.841	มาก
รวม			มาก

จากตาราง9 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จูงใจหลัก ด้านธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์และศาสนา ด้านกิจกรรมที่ มนุษย์สร้างขึ้น มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

ตาราง10 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จูงใจหลักของเส้นทางท่องเที่ยว เชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว) จูงใจหลัก	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	หน่วย:คน:(ร้อยละ)					
ปัจจัยจูงใจทางด้านธรรมชาติ						
1. ความสมบูรณ์ของหาดทราย ถ้ำ ปะการัง เกาะ ภูเขา ป่าไม้	55 (13.5)	192 (47.2)	139 (34.2)	18 (4.4)	3 (0.7)	407 (100.0)
2. ความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น สวนผลไม้ สมุนไพร	55 (13.5)	222 (54.5)	113 (27.8)	16 (3.9)	1 (0.2)	407 (100.0)
3. ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์ เช่น นก สัตว์ป่า แมลง	52 (12.8)	177 (43.5)	144 (35.4)	33 (8.1)	1 (0.2)	407 (100.0)
4. ความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ คลอง น้ำตก ทะเล	77 (18.9)	198 (48.6)	110 (27.0)	18 (4.4)	4 (1.0)	407 (100.0)
5. ความสวยงามของทัศนียภาพของป่าไม้ และชายหาด	68 (16.7)	180 (44.2)	32.7 (133)	21 (5.2)	5 (1.2)	407 (100.0)
ปัจจัยจูงใจทางด้านประวัติศาสตร์ และศาสนา						
1. ความเป็นเอกลักษณ์ของโบราณสถานที่สำคัญ เช่น กำแพงเมืองเก่า	98 (24.1)	198 (48.6)	90 (22.1)	18 (4.4)	3 (0.7)	407 (100.0)
2. ความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางศาสนา เช่น วัด สุเหร่า โบสถ์	103 (25.3)	184 (45.2)	102 (25.1)	17 (4.2)	1 (0.2)	407 (100.0)
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม เช่น กุฏิไม้ วัดวังตะวันตก	62 (15.2)	173 (42.5)	135 (33.2)	32 (7.9)	5 (1.2)	407 (100.0)
4. ความโดดเด่นของมรดกชาติพันธุ์ เช่น การละเล่นพื้นเมือง	67 (16.5)	139 (34.2)	147 (36.1)	47 (11.5)	7 (1.7)	407 (100.0)
5. ความเชื่อ และตำนานท้องถิ่นในพื้นที่	85 (20.9)	161 (39.6)	129 (31.7)	30 (7.4)	2 (0.5)	407 (100.0)
ปัจจัยจูงใจด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น						
1. ความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี เช่น งานวันสาทร	143 (35.1)	171 (42.0)	82 (20.1)	11 (2.7)	0 (0.0)	407 (100.0)
2. ความหลากหลายของการใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	48 (11.8)	189 (46.4)	137 (33.7)	33 (8.1)	0 (0.0)	407 (100.0)
3. ความหลากหลายของประเพณี	76 (18.7)	195 (47.9)	112 (27.5)	24 (5.9)	0 (0.0)	407 (100.0)
4. ความหลากหลายของอาหารเฉพาะถิ่น	82 (20.1)	193 (47.4)	116 (28.5)	16 (3.9)	0 (0.0)	407 (100.0)
5. ความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่น	76 (18.7)	178 (43.7)	130 (31.9)	20 (4.9)	3 (0.7)	407 (100.0)

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยจูงใจทางด้านธรรมชาติ ร้อยละ 54.5 มีความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น สวนผลไม้ สมุนไพร มี ศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ส่วนความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ คลอง น้ำตก ทะเล มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากคิดเป็นร้อยละ 48.6 ความสมบูรณ์ของหาดทราย ถ้า ปะการัง เกาะ ภูเขา ป่าไม้ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก คิดเป็นร้อยละ 47.2 ความสวยงามของ ทัศนียภาพของป่าไม้และชายหาด มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก คิดเป็นร้อยละ 44.2 และ ความหลากหลายพันธุ์สัตว์ เช่น นก สัตว์ป่า แมลง มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก คิดเป็น ร้อยละ 43.5

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจทางด้านประวัติศาสตร์และศาสนา ร้อยละ 48.6 คิดว่าความ เป็นเอกลักษณ์ของโบราณสถานที่สำคัญ เช่น กำแพงเมืองเก่า มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาก ความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางศาสนา เช่น วัด สุเหร่า โบสถ์ มีศักยภาพในการท่องเที่ยว เชิงนิเวศมาก คิดเป็นร้อยละ 45.2 ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม เช่น กุฏิไม้วัดวังตะวันตก มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก คิดเป็นร้อยละ 42.5 และความเชื่อและตำนานท้องถิ่นใน พื้นที่ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก คิดเป็นร้อยละ 39.6 ส่วน ความโดดเด่นของมรดก ชาติพันธุ์ เช่น การละเล่นพื้นเมือง มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.1

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ร้อยละ 47.9 คิดว่าความ หลากหลายของประเพณี มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 47.4 คิดว่าความ หลากหลายของอาหารเฉพาะถิ่น มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 46.4 คิดว่าความ หลากหลายของการใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 43.7 คิดว่าความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่น มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก และ ร้อยละ 42.0 คิดว่าความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี เช่น งานวันสาทร มีศักยภาพในการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

2.2 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยประกอบ

จากผลการศึกษาศักยภาพของปัจจัยประกอบของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นำเสนอโดยใช้ตาราง11 และตาราง12 ดังนี้

ตาราง11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพปัจจัยประกอบของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยประกอบ			
1. ความมีน้ำใจ อธิปไตยของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว	3.69	0.839	มาก
2. ความเหมาะสมของภูมิอากาศ เช่น ไม้ร้อนเกินไป	3.55	0.767	มาก
3. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	3.51	0.827	มาก
4. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	3.42	0.864	มาก
5. ความเหมาะสมของภูมิประเทศ เช่น มีความน่าสนใจที่จะเข้าชม	3.71	0.821	มาก
รวม			มาก

จากตาราง11 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยประกอบ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

ตาราง12 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของปัจจัยประกอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
หน่วย:คน:(ร้อยละ)						
ปัจจัยประกอบ						
1. ความมีน้ำใจ อธิปไตยของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว	62 (15.2)	188 (46.2)	128 (31.4)	25 (6.1)	4 (1.0)	407 (100.0)
2. ความเหมาะสมของภูมิอากาศ เช่น ไม้ร้อนเกินไป	42 (10.3)	162 (39.8)	184 (45.2)	15 (3.7)	4 (1.0)	407 (100.0)
3. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	46 (11.3)	154 (37.8)	173 (42.5)	30 (7.4)	4 (1.0)	407 (100.0)
4. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	42 (10.3)	138 (33.9)	183 (45.0)	36 (8.8)	8 (2.0)	407 (100.0)
5. ความเหมาะสมของภูมิประเทศ เช่น มีความน่าสนใจที่จะเข้าชม	64 (15.7)	188 (46.2)	132 (32.4)	19 (4.7)	4 (1.0)	407 (100.0)

จากตาราง12 บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยประกอบ ร้อยละ 46.2 คิดว่าความมีน้ำใจ อธิปไตยของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมของภูมิประเทศ เช่น มีความน่าสนใจที่จะเข้าชม มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 45.2 คิดว่ามีความเหมาะสมของภูมิอากาศ เช่น ไม่ร้อนเกินไป ร้อยละ 45.0 คิดว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และร้อยละ 42.5 คิดว่ามีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง

2.3 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากผลการศึกษาศักยภาพของปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นำเสนอโดยใช้ตาราง12 และตาราง13 ดังนี้

ตาราง13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. การมีที่พักที่ได้มาตรฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว	3.49	0.876	มาก
2. ความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว	3.62	0.797	มาก
3. ความสามารถของการใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยว	3.05	0.971	ปานกลาง
4. ความชัดเจนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว	3.40	0.853	ปานกลาง
5. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีคุณภาพ และมาตรฐานไว้บริการ	3.12	0.940	ปานกลาง
6. มีร้านขายของที่ระลึกที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอ	3.38	0.890	ปานกลาง
7. มีสถานที่ให้บริการที่จำเป็นที่เพียงพอ เช่น ปั๊มน้ำมัน ธนาคาร	3.63	0.870	มาก
รวม			ปานกลาง

จากตาราง13 บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง ในด้านที่พักที่ได้มาตรฐาน ความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	หน่วย:คน.(ร้อยละ)					
ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1. การมีที่พักที่ได้มาตรฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว	48 (11.8)	157 (38.6)	155 (38.1)	42 (10.3)	5 (1.2)	407 (100.0)
2. ความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว	48 (11.8)	187 (45.9)	143 (35.1)	27 (6.6)	2 (0.5)	407 (100.0)
3. ความสามารถของการใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยว	32 (7.9)	84 (20.6)	185 (45.5)	84 (20.6)	22 (5.4)	407 (100.0)
4. ความชัดเจนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว	30 (7.4)	163 (40.0)	161 (39.6)	45 (11.0)	8 (2.0)	407 (100.0)
5. มีมีคฤหาสน์ที่นักท่องเที่ยวมีคุณภาพ และมาตรฐานไว้บริการ	27 (6.6)	109 (26.8)	174 (42.8)	80 (19.7)	17 (4.2)	407 (100.0)
6. มีร้านอาหารของที่ระลึกที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอ	35 (8.6)	154 (37.8)	154 (37.8)	57 (14.0)	7 (1.7)	407 (100.0)
7. มีสถานที่ให้บริการที่จำเป็นที่เพียงพอ เช่น ปั๊มน้ำมัน ธนาคาร	62 (15.2)	170 (41.8)	141 (34.6)	29 (7.1)	5 (1.2)	407 (100.0)

จากตาราง 14 บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 45.9 คิดว่ามีความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 41.8 คิดว่ามีสถานที่ให้บริการที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เช่น ปั๊มน้ำมัน ธนาคาร มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 40.0 คิดว่ามีความชัดเจนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 38.6 คิดว่ามีที่พักที่ได้มาตรฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ในส่วนของความสามารถของการใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.5 และร้อยละ 37.8 คิดว่ามีร้านอาหารของที่ระลึกที่ได้มาตรฐานและเพียงพอ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากและปานกลางเท่ากัน

2.4 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม

จากผลการศึกษาศักยภาพของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมของเส้นทาง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นำเสนอโดยใช้ตาราง14 และตาราง15 ดังนี้

ตาราง15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศักยภาพปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม
ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม			
1. มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	3.65	0.863	มาก
2. มีความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.59	0.803	มาก
3. มีการให้บริการในด้านคมนาคมที่ได้มาตรฐาน	3.40	0.791	ปานกลาง
4. มีค่าบริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน	3.33	0.886	ปานกลาง
5. มีบริการด้านสาธารณะในด้านสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐาน	3.34	0.879	ปานกลาง
รวม			ปานกลาง

จากตาราง15 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง ในด้านเส้นทาง
คมนาคมและการเชื่อมโยงมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

ตาราง16 ระดับความคิดเห็นของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
หน่วย:คน.(ร้อยละ)						
ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม						
1. มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	66 (16.2)	170 (41.8)	138 (33.9)	30 (7.4)	3 (0.7)	407 (100.0)
2. มีความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่ง ท่องเที่ยว	53 (13.0)	165 (40.5)	160 (39.3)	29 (7.1)	0 (0.0)	407 (100.0)
3. มีการให้บริการในด้านคมนาคมที่ได้มาตรฐาน	23 (5.7)	169 (41.5)	168 (41.3)	43 (10.6)	4 (1.0)	407 (100.0)
4. มีค่าบริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ มาตรฐาน	35 (8.6)	135 (33.2)	178 (43.7)	49 (12.0)	10 (2.5)	407 (100.0)
5. มีบริการด้านสาธารณะในด้านสาธารณูปโภคที่ได้ มาตรฐาน	30 (7.4)	150 (36.9)	166 (40.8)	51 (12.5)	10 (2.5)	407 (100.0)

จากตาราง 16 บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ร้อยละ 41.8 คิดว่ามีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 41.5 คิดว่ามีการให้บริการในด้านคมนาคมที่ได้มาตรฐาน มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 40.5 คิดว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ร้อยละ 43.7 คิดว่ามีค่าบริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง และร้อยละ 40.8 คิดว่ามีบริการด้านสาธารณะในด้านสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐาน มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง

ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)ใจหลัก ประกอบด้วย ปัจจัยใจทางด้านธรรมชาติ ปัจจัยใจทางด้านประวัติศาสตร์และศาสนา และปัจจัยใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยประกอบ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง

ตอนที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 เส้นทางในเมืองที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

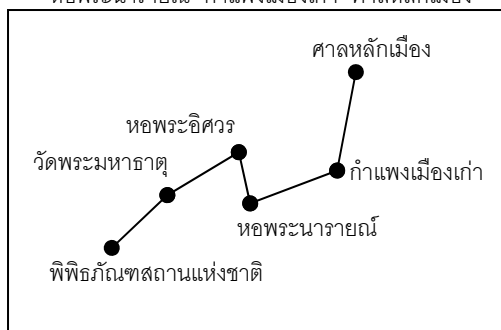
3.1.1 การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากการใช้เกณฑ์ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาพิจารณาจากนั้นใช้หลักการเข้าถึง โดยพิจารณาจาก การมีถนนสายหลัก สายรอง ทางเดินเท้าของชาวบ้าน ที่มีอยู่แล้ว และมีศักยภาพที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ลำบาก เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องเป็นเส้นทางที่สะดวก ประหยัดเวลาในการเดินทาง และไปในทิศทางเดียวกัน ผ่านแหล่งท่องเที่ยวหลักที่น่าสนใจให้มากที่สุด และต้องมีความปลอดภัยในการเดินทาง

ผู้วิจัยสามารถสรุปเส้นทางในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 4 กลุ่ม คือเส้นทางในเมือง เส้นทางธรรมชาติ เส้นทางประวัติศาสตร์ และเส้นทางแบบผสมผสาน โดยสรุปเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

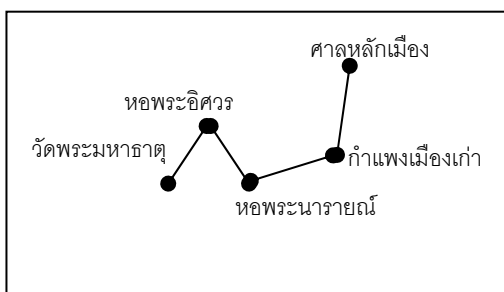
เส้นทางที่1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร-

หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง

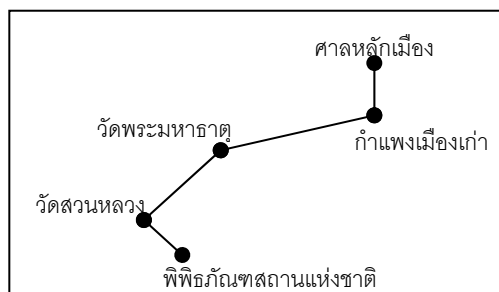
เส้นทางที่2: วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์-

กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง

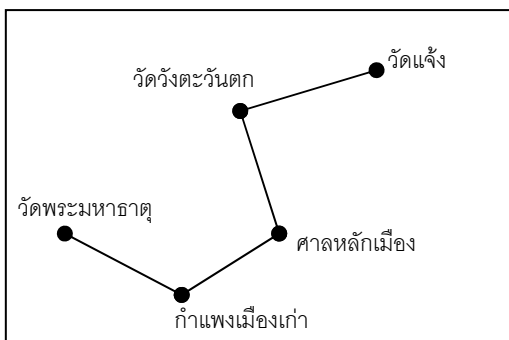
เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัด

พระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง

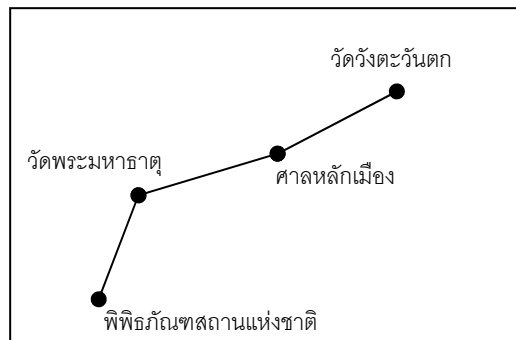
เส้นทางที่4: วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง-

วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง

เส้นทางที่5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ-

ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก

ภาพประกอบ 5 เส้นทางท่องเที่ยวในเมืองนครศรีธรรมราช

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองของ
จังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอโดยตาราง16 ตาราง17 และตาราง18 ดังนี้

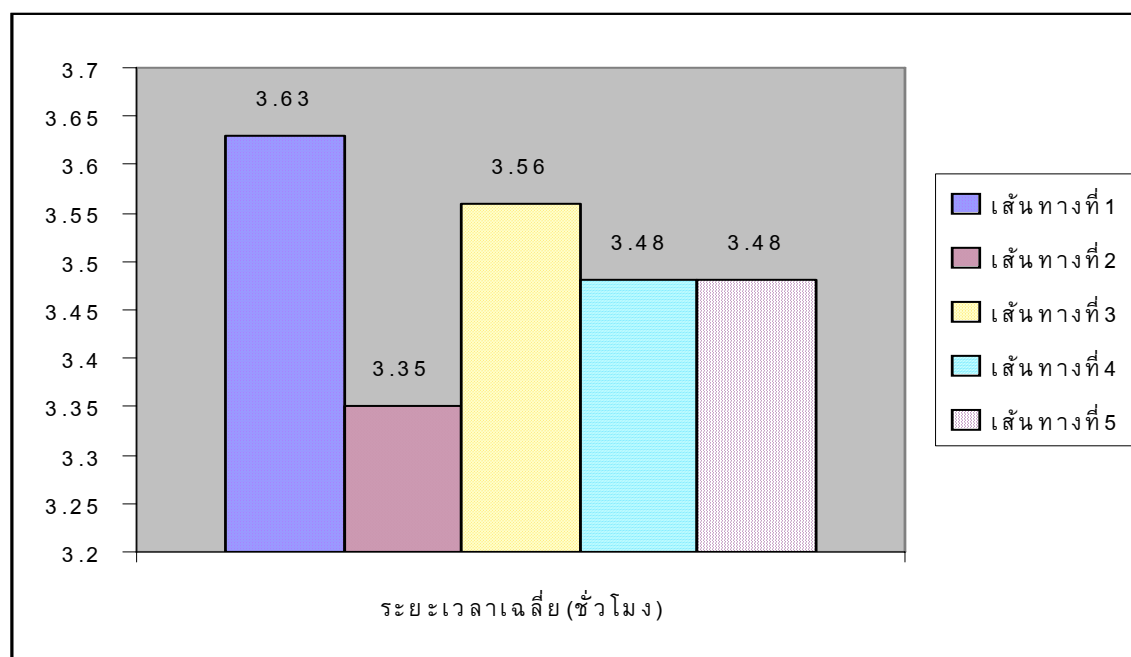
ตาราง17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวใน
เมืองนครศรีธรรมราช

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เส้นทางที่1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระ นารายณ์ กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	3.94	0.798	มาก
เส้นทางที่2: วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	3.80	0.796	มาก
เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดพระมหาธาตุ- กำแพง เมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	3.77	0.831	มาก
เส้นทางที่4: วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก- วัด แจ้ง	3.61	0.886	มาก
เส้นทางที่5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- วัดวัง ตะวันตก	3.72	0.884	มาก
รวม			มาก

จากตาราง17 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เส้นทางท่องเที่ยวในเมืองที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 5 เส้นทาง มีความเป็นไปได้ใน
การพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวมาก

ตาราง18 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวต่อเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง

เส้นทาง	ระยะเวลาเฉลี่ย (ชั่วโมง)
เส้นทางที่1: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	3.63
เส้นทางที่2: วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	3.35
เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดพระบรมธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	3.56
เส้นทางที่4: วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง	3.48
เส้นทางที่5: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก	3.48
รวม	3.50

ภาพประกอบ7 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางในเมือง

จากตาราง18 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวของเส้นทางในเมืองโดยเฉลี่ย 3.50 ชั่วโมง

เส้นทางที่ 2, 4, 5 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด

เส้นทางที่ 1 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเส้นทางหลายแห่ง

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช

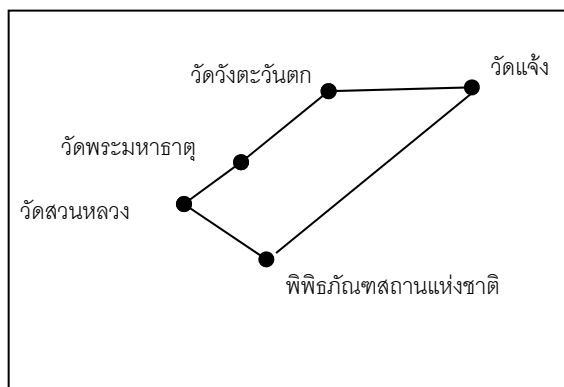
หน่วย:คน.(ร้อยละ)

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
เส้นทางที่1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ – หอพระอิศวร – หอพระนารายณ์ – กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	100 (24.6)	194 (47.7)	104 (25.6)	5 (1.2)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่2: วัดพระมหาธาตุ – หอพระอิศวร-หอพระนารายณ์ – กำแพงเมืองเก่า – ศาลหลักเมือง	77 (18.9)	187 (45.9)	130 (31.9)	10 (2.5)	3 (0.7)	407 (100.0)
เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดสวนหลวง-วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง	81 (19.9)	172 (42.3)	135 (33.2)	17 (4.2)	2 (0.5)	407 (100.0)
เส้นทางที่4: วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง	67 (16.5)	152 (37.3)	158 (38.8)	23 (5.7)	7 (1.7)	407 (100.0)
เส้นทางที่5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก	79 (19.4)	171 (42.0)	126 (31.0)	27 (6.6)	4 (1.0)	407 (100.0)

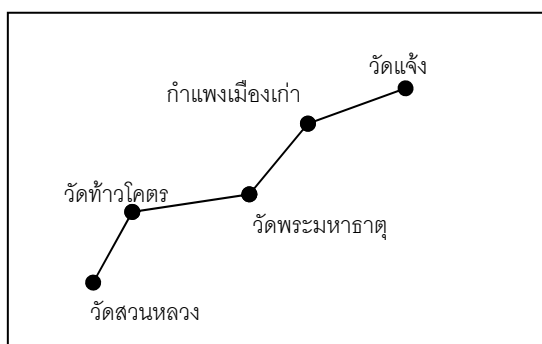
จากตาราง 19 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองเส้นทางที่ 1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ – หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง มีความเป็นไปได้มาก คิดเป็นร้อยละ 47.67 เส้นทางที่ 3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดสวนหลวง-วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง มีความเป็นไปได้มาก คิดเป็นร้อยละ 42.26 เส้นทางที่ 4 วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง มีความเป็นไปได้มาก คิดเป็นร้อยละ 37.3 เส้นทางที่ 5 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก มีความเป็นไปได้มาก คิดเป็นร้อยละ 42.0 เส้นทางในเมืองเส้นทางที่ 2 วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง มีความเป็นไปได้มาก คิดเป็นร้อยละ 45.95

3.2 เส้นทางประวัติศาสตร์ที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

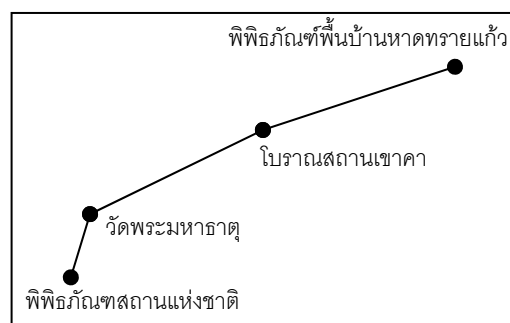
เส้นทางที่1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดสวนหลวง- วัดพระมหาธาตุ-
วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง

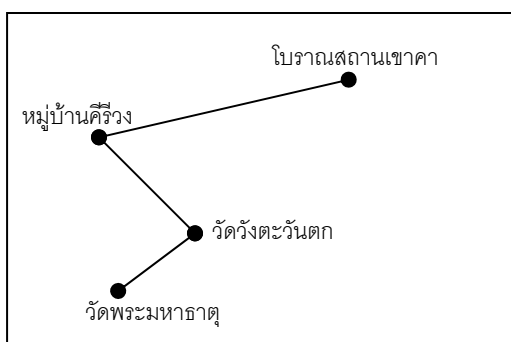
เส้นทางที่2: วัดสวนหลวง- วัดท่าวโคตร- วัดพระมหาธาตุ-
กำแพงเมืองเก่า- วัดแจ้ง

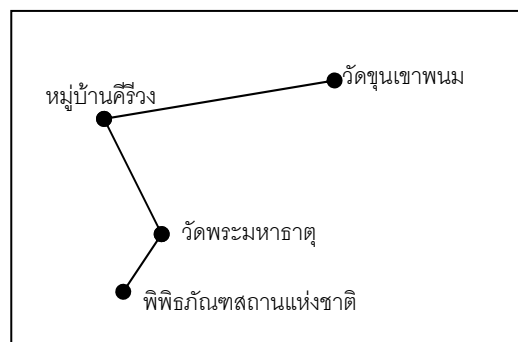
เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ-
โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑพิณบ้านหาดทรายแก้ว

เส้นทางที่4: วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- หมู่บ้านคีรีวง-
โบราณสถานเขาคา

เส้นทางที่5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ-
บ้านคีรีวง- วัดเขาขุนพนม

ภาพประกอบ8 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางประวัติศาสตร์

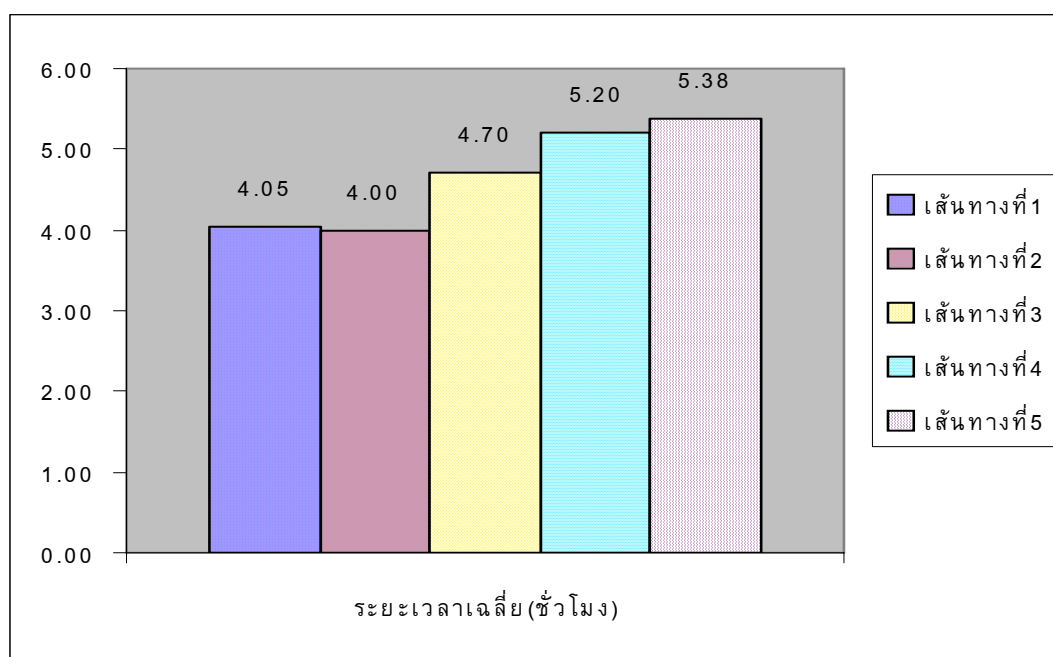
เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เส้นทางที่ 1: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง	3.69	0.751	มาก
เส้นทางที่ 2: วัดสวนหลวง- วัดท้าวโคตร- วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- วัดแจ้ง	3.64	0.765	มาก
เส้นทางที่ 3: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว	3.79	0.825	มาก
เส้นทางที่ 4: วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- หมู่บ้านคีรีวง- โบราณสถานเขาคา	3.66	0.802	มาก
เส้นทางที่ 5: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- บ้านคีรีวง- วัดเขาขุนพนม	3.76	0.861	มาก
รวม			มาก

จากตาราง 20 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ทั้ง 5 เส้นทาง มีความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยวมาก

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวต่อเส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

เส้นทาง	ระยะเวลาเฉลี่ย (ชั่วโมง)
เส้นทางที่ 1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง	4.05
เส้นทางที่ 2: วัดสวนหลวง- วัดท้าวโคตร- วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- วัดแจ้ง	4.00
เส้นทางที่ 3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านหาดทรายแก้ว	4.70
เส้นทางที่ 4: วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- หมู่บ้านคีรีวง- โบราณสถานเขาคา	5.20
เส้นทางที่ 5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- บ้านคีรีวง- วัดเขาขุนพนม	5.38
รวม	4.65

ภาพประกอบ 10 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางประวัติศาสตร์

จากตาราง 21 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวของเส้นทางประวัติศาสตร์ทั้ง 5 เส้นทางโดยเฉลี่ย 4.65 ชั่วโมง

เส้นทางที่ 1, 2, 3 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุดในการใช้เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางหลายแห่ง

เส้นทางที่ 3 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางหลายแห่ง

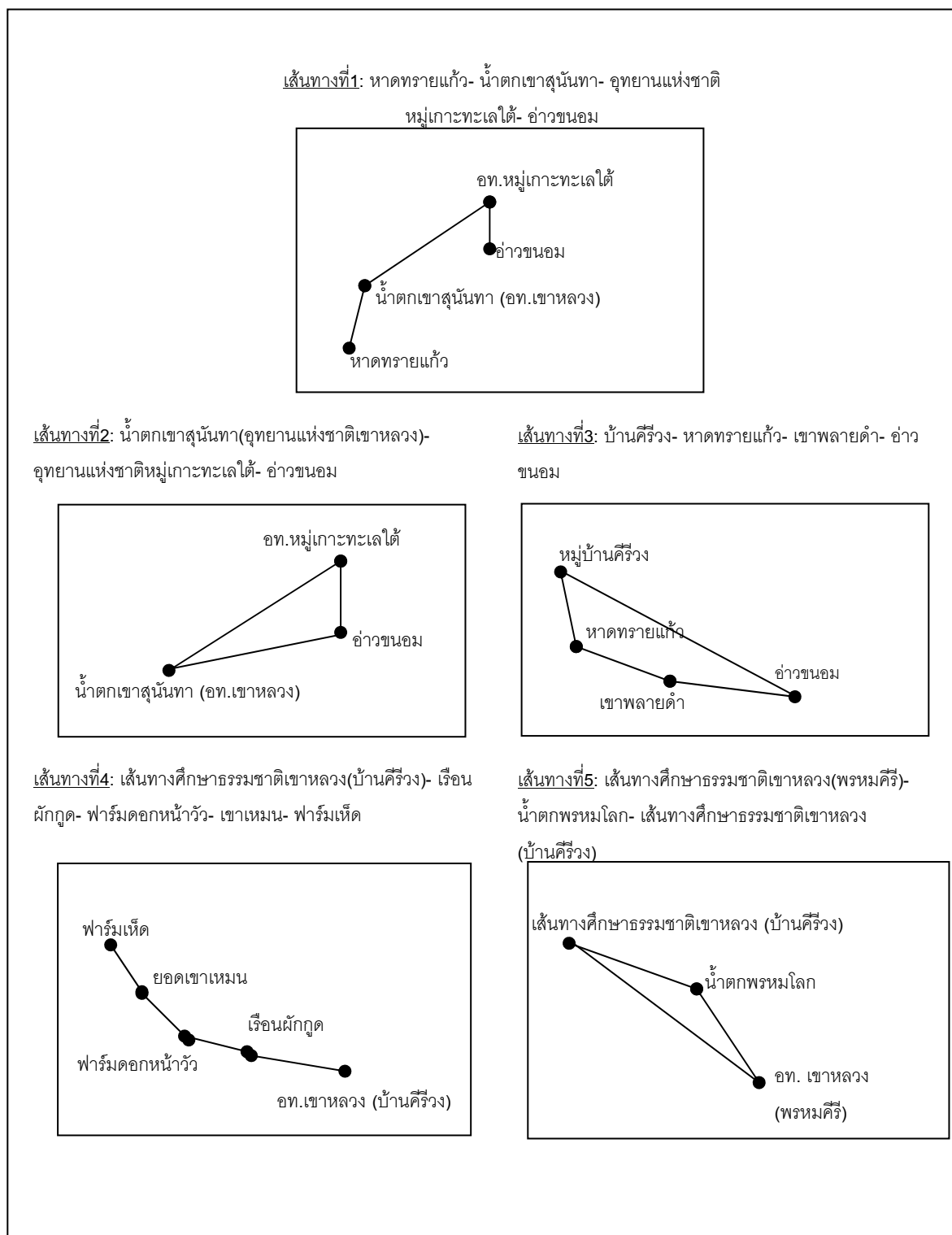
ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นเส้นทางประวัติศาสตร์จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วย: คน (ร้อยละ)

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
เส้นทางที่ 1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง	51 (12.5)	197 (48.4)	143 (35.1)	14 (3.4)	2 (0.5)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 2: วัดสวนหลวง- วัดท้าวโคตร- วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- วัดแจ้ง	47 (11.5)	190 (46.7)	151 (37.1)	16 (3.9)	3 (0.7)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านหาดทรายแก้ว	74 (18.2)	198 (48.6)	113 (27.8)	18 (4.4)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 4: วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- หมู่บ้านคีรีวง- โบราณสถานเขาคา	56 (13.8)	183 (45.0)	147 (36.1)	17 (4.2)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- วัดเขาขุนพนม	80 (19.7)	175 (43.0)	131 (32.2)	15 (3.7)	6 (1.5)	407 (100.0)

จากตาราง 22 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางประวัติศาสตร์เส้นทางที่ 3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านหาดทรายแก้ว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.6 เส้นทางที่ 1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.4 เส้นทางที่ 2 วัดสวนหลวง- วัดท้าวโคตร- วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- วัดแจ้ง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.7 เส้นทางที่ 4 วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- หมู่บ้านคีรีวง- โบราณสถานเขาคา มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.0 และเส้นทางที่ 5 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- วัดเขาขุนพนม มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.0

3.3 เส้นทางธรรมชาติที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ภาพประกอบ11 เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลจากการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอโดย ตาราง23 ตาราง24 และตาราง25 ดังนี้

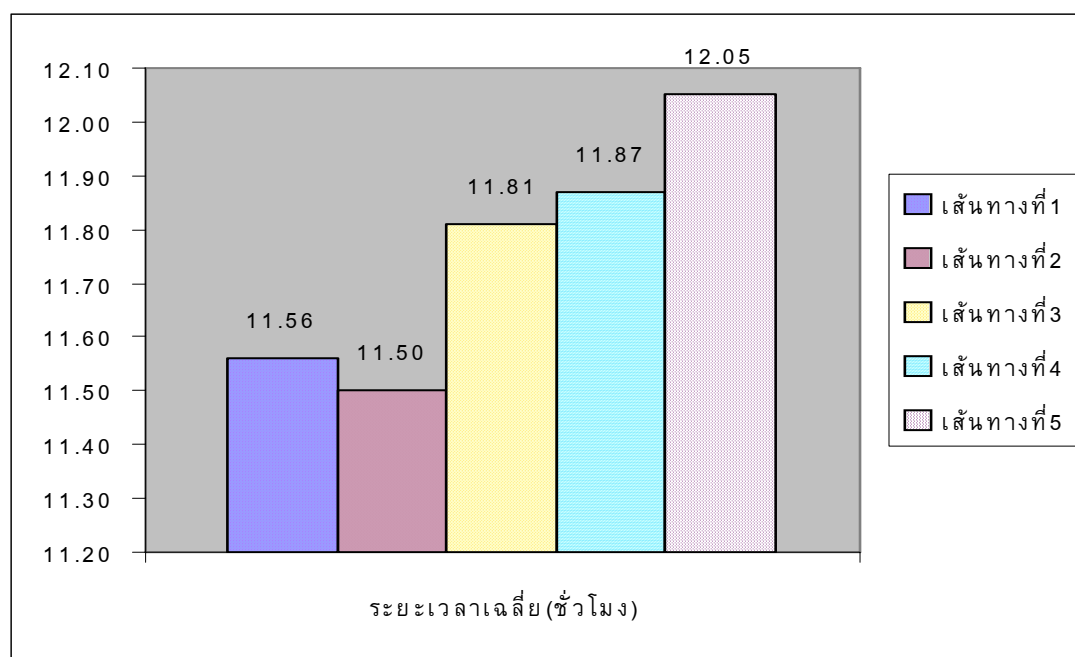
ตาราง23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางธรรมชาติ

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เส้นทางที่1: หาดทรายแก้ว- น้ำตกเขาสุนันทา- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม	3.92	0.815	มาก
เส้นทางที่2: น้ำตกเขาสุนันทา(อุทยานแห่งชาติเขาลง)- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม	3.84	0.821	มาก
เส้นทางที่3: บ้านคีรีวง- หาดทรายแก้ว- เขาปลายตำ- อ่าวขนอม	3.84	0.840	มาก
เส้นทางที่4: อุทยานแห่งชาติเขาลง(บ้านคีรีวง)- เรือนผกูด- ฟาร์มดอกหน้าวัว- เขาเหมน- ฟาร์มเห็ด	3.82	0.812	มาก
เส้นทางที่5: เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาลง(พรหมคีรี)- น้ำตกพรหมโลก- เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาลง(บ้านคีรีวง)	3.85	0.829	มาก
รวม			มาก

จากตาราง23 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้ง 5 เส้นทาง มีความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยวมาก

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวต่อเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ

เส้นทาง	ระยะเวลาเฉลี่ย (ชั่วโมง)
เส้นทางที่ 1: หาดทรายแก้ว- น้ำตกเขาสุนันทา- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม	11.56
เส้นทางที่ 2: น้ำตกเขาสุนันทา(อุทยานแห่งชาติเขาหลวง)- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม	11.50
เส้นทางที่ 3: บ้านคีรีวง- หาดทรายแก้ว- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม	11.81
เส้นทางที่ 4: อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ฟาร์มดอกหน้าวัว- เขาเหมน- ฟาร์มเห็ด	11.87
เส้นทางที่ 5: เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(พรมหัตถ์)- น้ำตกพรมโลก- เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)	12.05
รวม	11.76

ภาพประกอบ 13 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติ

จากตาราง 24 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวของเส้นทางธรรมชาติทั้ง 5 เส้นทางโดยเฉลี่ย 11.76 ชั่วโมง เส้นทางที่ 1, 2, 3, 4 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด เส้นทางที่ 4 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากผ่านแหล่งท่องเที่ยวหลายแหล่ง

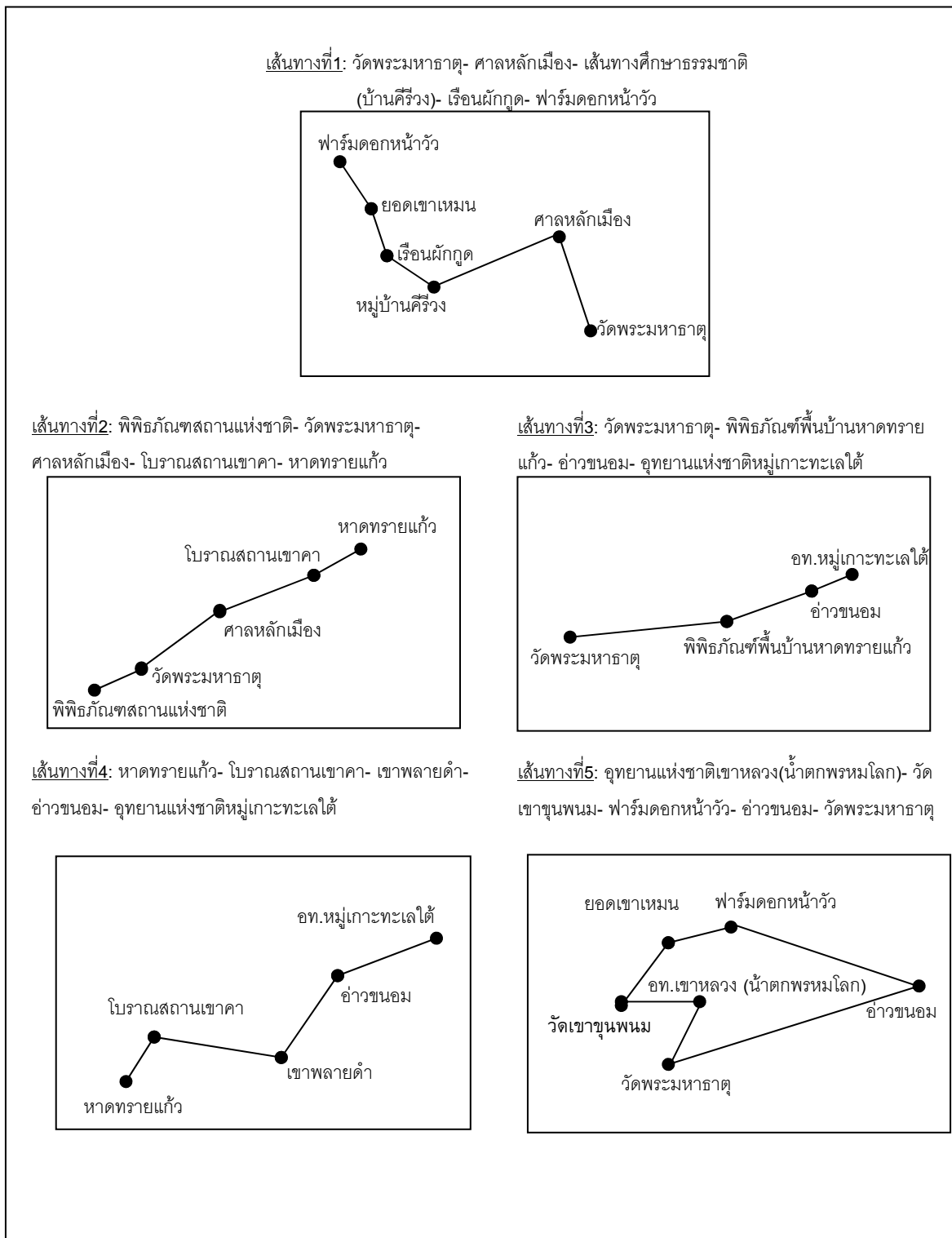
ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วย:คน.(ร้อยละ)

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
เส้นทางที่1: หาดทรายแก้ว- น้ำตกเขาสุนันทา- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม	107 (26.3)	172 (42.3)	119 (29.2)	7 (1.7)	2 (0.5)	407 (100.0)
เส้นทางที่2: น้ำตกเขาสุนันทา(อุทยานแห่งชาติเขาหลวง)- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม	92 (22.6)	174 (42.8)	129 (31.7)	9 (2.2)	3 (0.7)	407 (100.0)
เส้นทางที่3: บ้านคีรีวง- หาดทรายแก้ว- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม	94 (23.1)	172 (42.3)	127 (31.2)	10 (2.5)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่4: อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ฟาร์มดอกหน้าวัว- เขาเหมน- ฟาร์มเห็ด	80 (19.7)	195 (47.9)	114 (28.0)	15 (3.7)	3 (0.7)	407 (100.0)
เส้นทางที่5: เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(พรหมคีรี)- น้ำตกพรหมโลก- เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)	95 (23.3)	173 (42.5)	126 (31.0)	10 (2.5)	3 (0.7)	407 (100.0)

จากตาราง 25 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติเส้นทางที่4 อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ฟาร์มดอกหน้าวัว- เขาเหมน- ฟาร์มเห็ด มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.9 เส้นทางที่2 น้ำตกเขาสุนันทา(อุทยานแห่งชาติเขาหลวง)- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.8 เส้นทางที่5 เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(พรหมคีรี)- น้ำตกพรหมโลก- เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง) มีความเป็นไปได้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.5 และเส้นทางที่1 หาดทรายแก้ว- น้ำตกเขาสุนันทา- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม กับเส้นทางที่3 : บ้านคีรีวง- หาดทรายแก้ว- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม มีความเป็นไปได้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.3

3.4 เส้นทางแบบผสมผสานที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ภาพประกอบ14 เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลจากการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานจังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอโดย
ตาราง26 ตาราง27 และตาราง28 ดังนี้

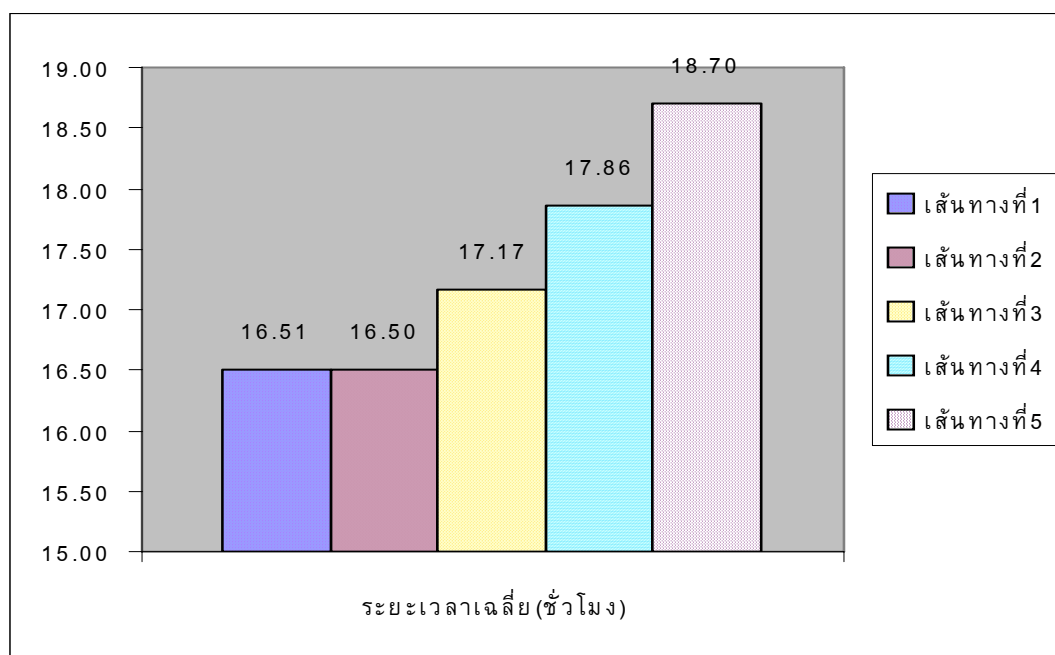
ตาราง26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางแบบผสมผสาน

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เส้นทางที่1: วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- เส้นทางศึกษารมชาติ(บ้านคีรีวง)- เรือนฝักกูด- ยอดเขาเหมน- ฟาร์มดอกหน้าวัว	3.84	0.829	มาก
เส้นทางที่2: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- โบราณสถานเขาคา- หาดทรายแก้ว	3.79	0.823	มาก
เส้นทางที่3: วัดพระมหาธาตุ- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้	3.87	0.867	มาก
เส้นทางที่4: หาดทรายแก้ว- โบราณสถานเขาคา- เขาพลายดำ- อ่าว ขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้	3.86	0.848	มาก
เส้นทางที่5: อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(น้ำตกพรหมโลก)- วัดเขาขุนพนม- ฟาร์ม ดอกหน้าวัว- ยอดเขาเหมน- อ่าวขนอม- วัดพระมหาธาตุ	3.90	0.882	มาก
รวม			มาก

จากตาราง26 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เส้นทางแบบผสมผสาน ทั้ง 5 เส้นทาง มีความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยวมาก

ตาราง 27 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

เส้นทาง	ระยะเวลาเฉลี่ย (ชั่วโมง)
เส้นทางที่ 1: วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- เส้นทางศึกษารวมชาติ(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ยอดเขาเหมน- ฟาร์มดอกหน้าวัว	16.51
เส้นทางที่ 2: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- โบราณสถานเขาคา- หาดทรายแก้ว	16.50
เส้นทางที่ 3: วัดพระมหาธาตุ- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้	17.17
เส้นทางที่ 4: หาดทรายแก้ว- โบราณสถานเขาคา- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้	17.86
เส้นทางที่ 5: อุทยานแห่งชาติเขาลง(น้ำตกพรหมโลก)- วัดเขาขุนพนม- ฟาร์มดอกหน้าวัว- ยอดเขาเหมน- อ่าวขนอม- วัดพระมหาธาตุ	18.70
รวม	17.35

ภาพประกอบ 16 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางแบบผสมผสาน

จากตาราง 27 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางและท่องเที่ยวของเส้นทางธรรมชาติทั้ง 5 เส้นทางโดยเฉลี่ย 17.35 ชั่วโมง

เส้นทางที่ 1, 2 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด

เส้นทางที่ 1 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เส้นทางแบบผสมผสานเนื่องจากผ่านแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
เส้นทางที่ 1: วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- เส้นทางศึกษาธรรมชาติ(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ยอดเขาเหมน- ฟาร์มดอกหน้าวัว	84 (20.6)	197 (48.4)	106 (26.0)	16 (3.9)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 2: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- โบราณสถานเขาคา- หาดทรายแก้ว 3	79 (19.4)	182 (44.7)	131 (32.2)	11 (2.7)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 3: วัดพระมหาธาตุ- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้	97 (23.8)	180 (44.2)	110 (27.0)	18 (4.4)	2 (0.5)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 4: หาดทรายแก้ว- โบราณสถานเขาคา- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้	92 (22.6)	190 (46.7)	105 (25.8)	16 (3.9)	4 (1.0)	407 (100.0)
เส้นทางที่ 5: อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(น้ำตกพรหมโลก)- วัดเขาขุนพนม- ฟาร์มดอกหน้าวัว- ยอดเขาเหมน- อ่าวขนอม- วัดพระมหาธาตุ	110 (27.0)	169 (41.5)	109 (26.8)	14 (3.4)	5 (1.2)	407 (100.0)

จากตาราง 28 พบว่าบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานเส้นทางที่ 1 วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- เส้นทางศึกษาธรรมชาติ (บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ยอดเขาเหมน- ฟาร์มดอกหน้าวัว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.4 เส้นทางที่ 4 หาดทรายแก้ว- โบราณสถานเขาคา- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.7 เส้นทางที่ 2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- โบราณสถานเขาคา- หาดทรายแก้ว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.7 เส้นทางที่ 3 วัดพระมหาธาตุ- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.2 และเส้นทางที่ 5 อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(น้ำตกพรหมโลก)- วัดเขาขุนพนม- ฟาร์มดอกหน้าวัว- ยอดเขาเหมน- อ่าวขนอม- วัดพระมหาธาตุ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.5

จากการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประเภท จำนวน 20 เส้นทาง พบว่าทุกเส้นทางมีระดับความเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเส้นทางจากเกณฑ์ คือพิจารณาจากจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่มากที่สุดในแต่ละเส้นทาง และระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละเส้นทางเป็นระยะเวลาที่น้อยที่สุดของแต่ละประเภทรวม 4 เส้นทาง ดังสรุปได้ดังนี้

เส้นทางในเมือง: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ – วัดพระมหาธาตุ – หอพระอิศวร – หอพระนารายณ์ – กำแพงเมืองเก่า – ศาลหลักเมือง (ระยะทางตลอดเส้นทาง 4 กิโลเมตร)

ภาพประกอบ 17 เส้นทางทางท่องเที่ยวในเมืองที่ดีที่สุด

เส้นทางประวัติศาสตร์: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ – วัดพระมหาธาตุ – โบราณสถานเขาคา – พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว (ระยะทางตลอดเส้นทาง 90 กิโลเมตร)

ภาพประกอบ 18 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ที่ดีที่สุด

เส้นทางธรรมชาติ: อุทยานแห่งชาติเขาลง (บ้านคีรีวง) – เรือนผักกูด – ฟาร์มดอกหน้าวัว – เขาเหมน – ฟาร์มเห็ด (ระยะทางตลอดเส้นทาง 15 กิโลเมตร)

ภาพประกอบ 19 เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดีที่สุด

เส้นทางผสมผสาน: วัดพระมหาธาตุ – ศาลหลักเมือง – เส้นทางศึกษาธรรมชาติ (บ้านคีรีวง) – เรือนผักกูด – ยอดเขาเหมน – ฟาร์มดอกหน้าวัว (ระยะทางตลอดเส้นทาง 35 กิโลเมตร)

ภาพประกอบ 20 เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานที่ดีที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.1 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลจากการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอโดยตาราง 29 และตาราง 30 ดังนี้

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การเข้าถึง			
1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง	3.63	0.888	มาก
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ	3.48	0.865	มาก
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก	3.67	0.785	มาก
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน	3.63	0.861	มาก
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ	3.45	0.940	มาก
รวม			มาก
แหล่งท่องเที่ยว			
1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.57	0.882	มาก
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์	3.85	0.826	มาก
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.85	0.818	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.83	0.830	มาก
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ	3.82	0.826	มาก
รวม			มาก
ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน			
1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน	3.50	0.944	มาก
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน	3.56	0.886	มาก
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน	3.51	0.933	มาก
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน	3.53	0.893	มาก
5. มีร้านขายของราคามาตรฐาน	3.50	0.920	มาก
6. มีร้านอาหารพื้นเมืองที่สะอาด	3.57	0.893	มาก
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว	3.55	0.943	มาก
รวม			มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว			
1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	3.51	0.917	มาก
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ	3.49	0.885	มาก
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว	3.50	0.893	มาก
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน	3.52	0.925	มาก
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ	3.59	0.897	มาก
รวม			มาก
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ	3.41	0.996	มาก
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย	3.32	1.008	ปานกลาง
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ	3.38	0.980	ปานกลาง
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	3.60	0.901	มาก
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	3.64	0.910	มาก
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	3.72	0.882	มาก
รวม			มาก

จากตาราง 29 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง และมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสวยงามของภูมิทัศน์ และมีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีความหลากหลายทางธรรมชาติ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ความคิดเห็นในการที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการจัดที่พักราคามาตรฐาน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน และมีร้านขายของราคามาตรฐาน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ความคิดเห็นในการที่ได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจที่มาของธรรมชาติ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ความคิดเห็นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย และประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หน่วย:คน.(ร้อยละ)

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การเข้าถึง						
1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง	59 (14.5)	185 (45.5)	127 (31.2)	27 (6.6)	9 (2.2)	407 (100.0)
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ	43 (10.6)	165 (40.5)	149 (36.6)	46 (11.3)	4 (1.0)	407 (100.0)
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก	53 (13.0)	192 (47.2)	137 (33.7)	24 (5.9)	1 (0.2)	407 (100.0)
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน	66 (16.2)	158 (38.8)	152 (37.3)	28 (6.9)	3 (0.7)	407 (100.0)
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ	50 (12.3)	154 (37.8)	140 (34.4)	55 (13.5)	8 (2.0)	407 (100.0)
แหล่งท่องเที่ยว						
1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว	60 (14.7)	152 (37.3)	159 (39.1)	30 (7.4)	6 (1.5)	407 (100.0)
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์	85 (20.9)	198 (48.6)	103 (25.3)	18 (4.4)	3 (0.7)	407 (100.0)
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	87 (21.4)	191 (46.9)	114 (28.0)	11 (2.7)	4 (1.0)	407 (100.0)
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	86 (21.1)	189 (46.4)	109 (26.8)	22 (5.4)	1 (0.2)	407 (100.0)
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ	85 (20.9)	187 (45.9)	115 (28.3)	18 (4.4)	2 (0.5)	407 (100.0)

ตาราง 30 (ต่อ)

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	หน่วย:คน.(ร้อยละ)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน						
1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน	57 (14.0)	153 (37.6)	142 (34.9)	46 (11.3)	9 (2.2)	407 (100.0)
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน	57 (14.0)	160 (39.3)	148 (36.4)	37 (9.1)	5 (1.2)	407 (100.0)
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน	56 (13.8)	155 (38.1)	146 (35.9)	41 (10.1)	9 (2.2)	407 (100.0)
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน	58 (14.3)	148 (36.4)	156 (38.3)	41 (10.1)	4 (1.0)	407 (100.0)
5. มีร้านขายของที่ระลึกราคามาตรฐาน	56 (13.8)	150 (36.9)	150 (36.9)	44 (10.8)	7 (1.7)	407 (100.0)
6. มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด	61 (15.0)	160 (39.3)	139 (34.2)	45 (11.1)	2 (0.5)	407 (100.0)
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว	63 (15.5)	156 (38.3)	135 (33.2)	46 (11.3)	7 (1.7)	407 (100.0)
การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว						
1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	52 (12.8)	162 (39.8)	141 (34.6)	44 (10.8)	8 (2.0)	407 (100.0)
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ	49 (12.0)	152 (37.3)	161 (39.6)	9.3 (38)	7 (1.7)	407 (100.0)
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว	49 (12.0)	160 (39.3)	150 (36.9)	41 (10.1)	7 (1.7)	407 (100.0)
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน	58 (14.3)	156 (38.3)	140 (34.4)	47 (11.5)	6 (1.5)	407 (100.0)
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ	57 (14.0)	177 (43.5)	128 (31.4)	39 (9.6)	6 (1.5)	407 (100.0)
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม						
1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ	54 (13.3)	141 (34.6)	148 (36.4)	47 (11.5)	17 (4.2)	407 (100.0)
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย	47 (11.5)	133 (32.7)	150 (36.9)	58 (14.3)	19 (4.7)	407 (100.0)
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ	46 (11.3)	146 (35.9)	152 (37.3)	44 (10.8)	19 (4.7)	407 (100.0)
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	57 (14.0)	180 (44.2)	129 (31.7)	32 (7.9)	9 (2.2)	407 (100.0)
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	69 (17.0)	163 (40.0)	143 (35.1)	22 (5.4)	10 (2.5)	407 (100.0)
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	74 (18.2)	181 (44.5)	123 (30.2)	22 (5.4)	7 (1.7)	407 (100.0)

จากตาราง 30 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.2 มีการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีการจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.5 มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 38.8 มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 37.8

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสวยงามของภูมิทัศน์ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.6 มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.9 มีความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีความหลากหลายทางธรรมชาติ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.9 และ มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.1

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน และมีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีการจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน มีความเป็นไปได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 38.1 มีร้านขายของราคามาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง และมากคิดเป็นร้อยละ 36.9 มีการจัดที่พักราคามาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.3 และมีการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.9

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าใจที่มาของธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.5 การมีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.3 การมีความเข้าใจในวิถีชาวบ้าน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 38.3 และมีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.6

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.5 มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.2 ชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.9 และ มีประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.4

4.2 ปัญหาในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลจากการศึกษาปัญหาในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอโดยตาราง 31 และตาราง 32 ดังนี้

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การเข้าถึง			
1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง	3.57	0.898	มาก
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ	3.37	0.892	ปานกลาง
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก	3.55	0.866	มาก
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน	3.53	0.969	มาก
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ	3.32	0.965	ปานกลาง
รวม			มาก
แหล่งท่องเที่ยว			
1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.42	0.873	มาก
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์	3.69	1.026	มาก
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.69	0.982	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.64	0.999	มาก
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ	3.66	1.035	มาก
รวม			มาก
ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน			
1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน	3.34	0.951	ปานกลาง
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน	3.41	0.932	มาก
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน	3.42	0.943	มาก
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน	3.41	0.907	มาก
5. มีร้านขายของราคามาตรฐาน	3.41	0.968	มาก
6. มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด	3.45	0.908	มาก
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว	3.46	0.946	มาก
รวม			มาก
การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว			
1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	3.42	0.989	มาก
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ	3.40	0.907	ปานกลาง
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว	3.40	0.936	ปานกลาง
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน	3.47	0.964	มาก
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ	3.52	0.944	มาก
รวม			มาก

ตาราง31 (ต่อ)

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ	3.32	1.010	ปานกลาง
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย	3.24	1.021	ปานกลาง
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ	3.31	1.023	ปานกลาง
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	3.50	0.992	มาก
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	3.49	0.959	มาก
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	3.59	1.003	มาก
รวม			ปานกลาง

จากตาราง31 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน คิดว่ามีปัญหาในการเข้าถึง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง มีระดับปัญหามาก การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีระดับปัญหามาก การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีระดับปัญหามาก การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ มีระดับปัญหาปานกลาง การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ มีระดับปัญหาปานกลาง

ปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสวยงามของภูมิทัศน์ และมีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหามาก มีความหลากหลายทางธรรมชาติ มีระดับปัญหามาก ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหามาก มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีระดับปัญหามาก

ปัญหาของชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว มีระดับปัญหามาก มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด มีระดับปัญหามาก การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน มีระดับปัญหามาก การจัดที่พักแบบรีสอร์ตที่ได้มาตรฐาน การจัดที่พักราคามาตรฐาน และมีร้านขายของราคามาตรฐาน มีระดับปัญหา มาก การจัดที่พักแบบรีสอร์ตที่ได้มาตรฐาน มีระดับปัญหา

ปัญหาในการได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว มีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ มีระดับปัญหามาก มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน มีระดับปัญหา มาก มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหามาก มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ มีระดับปัญหา

ปัญหาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น มีระดับปัญหามาก ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ มีระดับปัญหา มาก ชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีระดับปัญหา มาก ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ มีระดับปัญหาปานกลาง ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ มีระดับปัญหาปานกลาง ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย มีระดับปัญหาปานกลาง

ตาราง32 ระดับความคิดเห็นของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การเข้าถึง						
1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง	58 (14.3)	169 (41.5)	134 (32.9)	41 (10.1)	5 (1.2)	407 (100.0)
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ	38 (9.3)	143 (35.1)	164 (40.3)	55 (13.5)	7 (1.7)	407 (100.0)
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก	55 (13.5)	159 (39.1)	152 (37.3)	38 (9.3)	3 (0.7)	407 (100.0)
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน	56 (16.2)	148 (36.4)	137 (33.7)	47 (11.5)	9 (2.2)	407 (100.0)
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ	43 (10.6)	134 (32.9)	150 (36.9)	69 (17.0)	11 (2.7)	407 (100.0)
แหล่งท่องเที่ยว						
1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว	39 (9.6)	153 (37.6)	163 (40.0)	45 (11.1)	7 (1.7)	407 (100.0)
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์	90 (22.1)	168 (41.3)	92 (22.6)	44 (10.8)	12 (2.9)	407 (100.0)
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	84 (20.6)	167 (41.0)	112 (27.5)	32 (7.9)	12 (2.9)	407 (100.0)
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	82 (20.1)	161 (39.6)	112 (27.5)	41 (10.1)	11 (2.7)	407 (100.0)
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ	92 (22.6)	153 (37.6)	106 (26.0)	44 (10.8)	12 (2.9)	407 (100.0)
ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน						
1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน	44 (10.8)	130 (31.9)	165 (40.5)	55 (13.5)	13 (3.2)	407 (100.0)
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน	49 (12.0)	140 (34.4)	156 (38.3)	54 (13.3)	8 (2.0)	407 (100.0)
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน	51 (12.5)	137 (33.7)	159 (39.1)	50 (12.3)	10 (2.5)	407 (100.0)
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน	43 (10.6)	146 (35.9)	161 (39.6)	48 (11.8)	9 (2.2)	407 (100.0)
5. มีร้านขายของที่ระลึกราคามาตรฐาน	53 (13.0)	135 (33.2)	155 (38.1)	52 (12.8)	12 (2.9)	407 (100.0)
6. มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด	49 (12.0)	147 (36.1)	157 (38.6)	47 (11.5)	7 (1.7)	407 (100.0)
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว	53 (13.0)	148 (36.4)	150 (36.9)	45 (11.1)	11 (2.7)	407 (100.0)

ตาราง32 (ต่อ)

องค์ประกอบของเส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	หน่วย:คน.(ร้อยละ)					
การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว						
1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	56 (13.8)	141 (34.6)	141 (34.6)	57 (14.0)	12 (2.9)	407 (100.0)
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ	39 (9.6)	156 (38.3)	151 (37.1)	52 (12.8)	9 (2.2)	407 (100.0)
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว	40 (9.8)	160 (39.3)	142 (34.9)	53 (13.0)	12 (2.9)	407 (100.0)
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน	52 (12.8)	162 (39.8)	129 (31.7)	53 (13.0)	11 (2.7)	407 (100.0)
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ	54 (13.3)	171 (42.0)	124 (30.5)	49 (12.0)	9 (2.2)	407 (100.0)
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม						
1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ	49 (12.0)	130 (31.9)	146 (35.9)	66 (16.2)	16 (3.9)	407 (100.0)
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย	43 (10.6)	125 (30.7)	146 (35.9)	74 (18.2)	19 (4.7)	407 (100.0)
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ	51 (12.5)	123 (30.2)	153 (37.6)	61 (15.0)	19 (4.7)	407 (100.0)
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	54 (13.3)	173 (42.5)	117 (28.7)	47 (11.5)	16 (3.9)	407 (100.0)
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	56 (13.8)	151(37.1)	154 (37.8)	29 (7.1)	17 (4.2)	407 (100.0)
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	75 (18.4)	155 (38.1)	125 (30.7)	38 (9.3)	14 (3.4)	407 (100.0)

จากตาราง32 พบว่า บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 41.5 การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 39.1 การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 36.4 การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.3 การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.9

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสวยงามของภูมิทัศน์ มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 41.3 มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 41.0 ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 39.6 มีความหลากหลายทางธรรมชาติ มี

ระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 37.6 มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.0

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.5 การจัดที่พักราคามาตรฐาน มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.6 การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.1 มีร้านอาหารพื้นเมืองที่สะอาด มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.6 การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีร้านอาหารของราคามาตรฐาน มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.1 มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.9

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีการเข้าใจในวิถีชีวิตชาวบ้าน มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว มีระดับปัญหา มาก และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.6

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น มีระดับปัญหา มาก คิดเป็นร้อยละ 38.1 ชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.8 ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.6 ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ และ ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย มีระดับปัญหาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.9

4.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากแบบสอบถามสำหรับบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน จำนวน 407 ชุด กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ภาคผนวก ข) ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

การเข้าถึง

1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ควรมีการจัดรถโดยสารประจำทางเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นทัศนียภาพของสองข้างทางของเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างดี ควรมีการปรับปรุงสภาพรถ และควบคุมคุณภาพของพนักงานขับรถให้มีความเหมาะสมกับงานบริการนักท่องเที่ยว

2. การจัดการเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ ควรมีการจัดการเช่าขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ควรมีการควบคุมราคาเช่าให้ได้มาตรฐานเดียวกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว และเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับบริการที่สะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว

3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ควรมีการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย

4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ควรมีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเป็นระยะ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้ายควรมีขนาด สีสัน ขนาดตัวอักษรในรูปแบบเดียวกันเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสับสน และสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนจากถนน

5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในลักษณะเป็นศูนย์ย่อยในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถสอบถามข้อมูลข่าวสาร การเดินทาง ได้โดยสะดวก

แหล่งท่องเที่ยว

1. ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ควรมีการสร้างความพร้อม และให้ความสะดวกกับนักท่องเที่ยวในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบริการด้านที่พัก การคมนาคม ความเป็นเจ้าบ้านที่ดีที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว

2. ความสวยงามของภูมิทัศน์ ควรมีการควบคุมไม่ให้เกิดการก่อสร้าง มาดบังทัศนียภาพของเส้นทางที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลิน และประทับใจในการเดินทางท่องเที่ยว ควรให้นักท่องเที่ยวเห็นภูมิทัศน์ที่สวยงามสองข้างทาง

3. ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการสนับสนุนชุมชนในท้องถิ่นให้มีความรัก และหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ มีการรักษาประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ให้คงความสมบูรณ์มากที่สุดเพื่อใช้เป็นทรัพยากรในการท่องเที่ยว

4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ควรรักษา และคงความเป็นจุดสนใจของแหล่งท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ โดยมีการเน้นจุดที่เป็นจุดสนใจสำคัญ และจัดให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง มีการจัดแสดงความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นอย่างเหมาะสมกับความเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

5. ความหลากหลายทางธรรมชาติ ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างระมัดระวังไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้คงความหลากหลายทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ความหลากหลายทางธรรมชาติมีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการท่องเที่ยว

ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน ควรจัดให้เหมาะสม สะอาด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการพักค้างแรม จัดให้มีบริการที่ดีเพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจ และย้อนกลับมาใช้บริการอีกครั้ง
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน ควรจัดที่พักที่สามารถสัมผัสธรรมชาติได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่เกิดความขัดแย้งในการมองเห็น อยู่ในความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้ มีการควบคุมราคาค่าบริการที่เหมาะสม และรักษาคุณภาพการให้บริการที่ดี
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน เป็นการจัดที่พักที่ปลอดภัย สะดวก มีบริการที่หลากหลายเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน ควรมีการควบคุมราคาของที่พักให้ได้มาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่เหมาะสมกับราคา
5. ร้านขายของราคามาตรฐาน ควรมีมาตรการควบคุมราคาสินค้า และบริการที่เป็นมาตรฐานราคาเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดการขายของเกินราคา หรือจำหน่ายสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานให้แก่นักท่องเที่ยว
6. ร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด ควรมีการควบคุมในเรื่องความสะอาดของร้านอาหาร ทั้งในด้านสถานที่ ภาชนะที่ใช้ ความสดของอาหาร และความประทับใจในรสชาติของอาหาร
7. การอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว ควรมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบเรื่องราว และรู้สึกปลอดภัยเมื่อมีเจ้าบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยตรง และนักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงจากเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว

การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว

1. เอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้าใจง่าย มีรูปแบบที่น่าสนใจ ทั้งขนาดตัวอักษร รูปภาพประกอบควรอยู่บนความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยว
2. ความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ ควรคำนึงถึงความถูกต้องของเอกสาร เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวรับข้อมูลที่ผิดพลาด หรือบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ควรมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนจัดพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว
3. การสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการถ่ายทอดความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว
4. การเข้าใจในวิถีชาวบ้าน ควรมีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา เช่น เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม สังคม การดำรงชีวิต

5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ ควรจัดให้มีศูนย์ในการเรียนรู้ จัดเจ้าหน้าที่อธิบายหรือให้รายละเอียดในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการมาท่องเที่ยวอย่างเต็มที่

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ ควรมีมาตรฐานในการควบคุมขยะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เส้นทางท่องเที่ยวสวยงาม ควรจัดถังขยะ หรือภาชนะรองรับขยะเป็นระยะในเส้นทางท่องเที่ยว และจัดให้มีการแยกขยะเพื่อนำขยะไปทำลาย หรือนำกลับมาใช้ใหม่

2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย ควรมีมาตรฐานในการควบคุมคุณภาพของน้ำจากบ้านเรือน โรงแรม รีสอร์ท โดยจัดให้มีบ่อบำบัดน้ำเสีย และบำบัดน้ำก่อนปล่อยน้ำลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ ควรมีมาตรฐานในการควบคุมคุณภาพของอากาศจากบ้านเรือน โรงแรม รีสอร์ท

4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ควรจัดให้มีการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศ

5. ชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษาสิ่งแวดล้อม ควรจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการรักษาสิ่งแวดล้อม ชุมชนควรมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

6. การรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ควรให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมาให้เป็นที่ยึดถือโดยอาศัยการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงาน องค์กร และชุมชนควรเป็นแกนนำในการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 407 คน สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้

ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช จากองค์ประกอบของเส้นทางพบว่า การเข้าถึง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก แหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมีความเป็นไปได้ในระดับมาก การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้ในระดับมา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ผลการศึกษาปัญหาในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การเข้าถึง มีปัญหาในระดับมาก แหล่งท่องเที่ยวมีปัญหาในระดับมาก ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีปัญหาในระดับมาก การได้รับความรู้จากแหล่งท่องเที่ยว มีปัญหาในระดับมาก และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีปัญหาในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า การเข้าถึง ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ที่มีคุณภาพ การตั้งราคาค่าโดยสารอย่างเป็นมาตรฐาน การจัดรถเช่าขนาดเล็กเพื่อพานักท่องเที่ยว ไปยังแหล่งท่องเที่ยว การมีป้ายบอกเส้นทาง และแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน รวมถึงการมี ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ แหล่งท่องเที่ยว ควรมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการควบคุมสิ่งก่อสร้างไม่ให้เกิดบังทัศนียภาพ คงความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว รักษาความเป็น เอกลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว และคงความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวไว้โดยไม่ให้กระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ควรให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโฮมสเตย์ รีสอร์ท โรงแรม โดยชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องราคาที่พัก ควบคุมราคาของร้านขายของให้ได้ ราคามาตรฐาน เป็นส่วนหนึ่งในการจัดจำหน่ายอาหารพื้นเมือง และอำนวยความสะดวกในการ ท่องเที่ยว เช่นการนำเที่ยว การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว มีการสื่อความหมายที่ชัดเจน โดยมิ การทำเป็นเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความถูกต้องของเอกสาร การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม มีการจัดการกับขยะ ของเสีย น้ำทิ้ง อากาศ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดให้มีการถ่ายทอด ความรู้ ภูมิปัญญาในการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

จากการสนทนากลุ่มที่สรุปได้ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 52 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก หรือ วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT analysis) ของการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิง นิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ภาคผนวก ก) โดยมีผลการวิเคราะห์แยกตามกลุ่มสนทนา ดังนี้

ผลจากการสนทนาของชมรมกลุ่มท่องเที่ยวอำเภอขนอม

1. ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของจังหวัด เป็นจุดอ่อน
2. มีการติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว เช่น มีการประสานงานกับ ชาวประมงเมื่อมีนักท่องเที่ยวต้องการออกไปเที่ยวเกาะ หรือดูปลาโลมา เป็นข้อจำกัด
3. ข้อจำกัดที่ทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดไม่สามารถพัฒนาไปได้เกิดจากการที่ชุมชนยัง ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ทั้งมีงบประมาณที่จำกัด และขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการ จัดการการท่องเที่ยว
4. ขาดการประสานงานของชุมชน อย่างต่อเนื่อง และไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างเป็นทางการ เป็นข้อจำกัด

5. มีความสามารถของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ไม่ได้มีน้อยไปกว่าจังหวัดอื่นที่อยู่ใกล้เคียง เพียงแต่ยังขาดความเป็นมืออาชีพในการจัดการ ขาดเครือข่ายการท่องเที่ยวที่จัดการการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เป็นจุดแข็ง

6. ขาดแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เป็นจุดอ่อน

ผลจากการสนทนากลุ่มของชมรมกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง

1. ขาดป้ายประชาสัมพันธ์ ขาดป้ายในจุดหลัก ป้ายทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว เป็นจุดอ่อน
2. ควรจัดให้มีการรับส่งนักท่องเที่ยวโดยชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นข้อจำกัด
3. ขาดงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นข้อจำกัด
4. มีการจัดอบรมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว เช่นอุทยานจัดอบรมให้กับชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้ เป็นข้อจำกัด
5. ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ โดยให้เป็นสมาชิกชมรมการท่องเที่ยว เป็นจุดแข็ง
6. จุดแข็งคือ มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว จุดอ่อนคือ ขาดความรู้เรื่องการจัดการวิชาการด้านการอบรบการท่องเที่ยว
7. มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เป็นข้อจำกัด
8. เส้นทางทางท่องเที่ยวควรมีการเชื่อมโยงกัน เพราะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก เป็นโอกาส
9. มีการคำนึงถึงการใช้เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวได้รับอันตราย เป็นจุดอ่อน

ผลจากการสนทนากลุ่มของชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านคีรีวง

1. การจัดการท่องเที่ยวที่เห็นว่าเหมาะสม คือควรมีทรัพยากรบุคคลที่เข้มแข็ง ซึ่งจะสามารถทำให้เกิดการจัดการที่มีคุณภาพได้ เป็นจุดอ่อน
2. ขาดการพูดคุยกันเพื่อให้งานเดินหน้าไปอย่างดี เรียบร้อยไม่สะดุด เป็นจุดอ่อน
3. ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ คือเรื่องขยะ เป็นข้อจำกัด
4. มีการอบรมบุคลากรที่จะเป็นเจ้าหน้าที่ในการเดินทางไปร่วมกับนักท่องเที่ยว โดยหน่วยงานของรัฐ เป็นข้อจำกัด
5. ควรมีการจัดโซนเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เป็นจุดอ่อน
6. ควรยึดการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม เพราะการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชุมชน เป็นโอกาส

7. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในชุมชน เป็นจุดแข็ง
8. ควรจัดให้มีการประสานงานการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การจัดการด้วยตนเอง เป็นข้อจำกัด

ผลของการสนทนากลุ่มของชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วงกลาง

1. ขาดความชัดเจนของแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ขาดแผนการท่องเที่ยวทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด คือยังไม่มีแผนการจัดการ การบริการการท่องเที่ยว ไม่มีแผนอย่างบูรณาการ ทำให้ขาดความชัดเจนในการจัดการในภาพรวมของจังหวัดยังไม่เป็นรูปธรรม เป็นข้อจำกัด
2. ขาดบุคลากร ผู้รับผิดชอบโดยตรงที่จะเป็นผู้แนะนำให้เกิดการพัฒนา ขาดองค์กรที่ดูแลด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นข้อจำกัด
3. ขาดงบประมาณในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว เป็นข้อจำกัด
4. จุดแข็งของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณสถาน โดยเฉพาะพระมหาธาตุไม่มีที่ไหนมาเทียบได้
5. ปัญหาของการจัดการท่องเที่ยว เกิดจากไม่พัฒนาเส้นทาง เช่น รถใหญ่ไม่สามารถเข้าแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีการเตรียมรถโดยสารเล็กไว้บริการ เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติไม่ได้เตรียมวางแผนสำหรับการใช้รถโดยสารไว้บริการนักท่องเที่ยว เป็นจุดอ่อน
6. ข้อจำกัดของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ยังขาด แผนแม่บทการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช การส่งเสริมพัฒนาตามแผนแม่บทยังไม่เกิดขึ้น การประชาสัมพันธ์ มีการร่างแผนแม่บท 10 ปี และ 3 ปี ด้วยความช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นข้อจำกัด
7. ชุมชนไม่เปิดรับการท่องเที่ยวเพราะความไม่เข้าใจในการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนไม่มีน้ำใจให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้าเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เป็นจุดอ่อน
8. ควรมีการสร้างศูนย์กลางการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว น่าจะอยู่ในจังหวัดเพราะนักท่องเที่ยวควรได้รับข่าวสารข้อมูลก่อนเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว ในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ว่ามีที่ไหน เดินทางอย่างไร รถที่ให้บริการอยู่ที่ไหน เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในอำเภอก็สามารถประสานตรงมาที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของอำเภอ เป็นโอกาส
9. การได้รับความรู้ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวตามเส้นทางที่มีอยู่แล้ว คิดว่านักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ ด้านภูมิปัญญา ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย เป็นจุดแข็ง
10. ควรจัดให้ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รู้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดก่อนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว เป็นจุดแข็ง

11. ควรจัดให้มีป้ายบอกทางให้มากกว่านี้ เพราะป้ายบอกทางที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่ชัดเจน ควรมีการทำป้ายบอกทางที่ชัดเจน เป็นระยะไม่เกิน 3 กิโลเมตร สวยงาม สังกะต่ง่าย เป็นจุดอ่อน

ผลจากการสนทนากลุ่มของชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี

1. โอกาสพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นโอกาส
2. ขาดบุคลากรในการแนะนำ เป็นพี่เลี้ยงในการให้ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว เป็นข้อจำกัด
3. ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐ เป็นจุดอ่อน
4. ควรจัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เป็นจุดอ่อน
5. มีการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยว และวัฒนธรรมที่อาจได้รับจากนักท่องเที่ยว เป็นจุดแข็ง
6. มีการกำหนดเวลา มีการเปิด ปิด แหล่งท่องเที่ยวเป็นช่วงเวลาเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้ฟื้นฟูตัวเอง เป็นจุดแข็ง
7. มีการตั้งราคา ที่พัก อาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน เป็นจุดแข็ง
8. มีการเตรียมอาหารอย่างปลอดภัย ไว้รองรับนักท่องเที่ยว เป็นจุดแข็ง

ผลจากการสนทนากลุ่มท่องเที่ยวตำบลขุนทะเล

1. เส้นทางคมนาคมมีรถประจำทางอยู่แล้ว และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว คิดว่าคิวรถประจำทางอยู่ในตัวเมืองนั้นสะดวกอยู่แล้วถือว่าเป็นจุดแข็ง แต่รถประจำทางมีน้อยถือว่าเป็นจุดอ่อน และป้ายบอกทางก็ไม่ค่อยชัดเจนถือเป็นจุดอ่อนเหมือนกัน
2. จุดอ่อนอีกข้อคือไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ขาดการเชื่อมโยงกันเองในแต่ละ อบต. ขาดการต่อเนื่องในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง
3. ทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างสมบูรณ์ เป็นโอกาสในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ชมสวนผลไม้ได้
4. การไม่มีที่พักแบบโฮมสเตย์ถือว่าเป็นจุดอ่อนอีกอย่าง เพราะไม่สามารถสร้างจุดขายได้อย่างชัดเจน เหมือนหมู่บ้านคีรีวงที่มีที่พักแบบโฮมสเตย์และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี
5. ข้อจำกัดที่สำคัญคือขาดงบประมาณในการดำเนินการเพื่อพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน

จากการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทั้ง 6 กลุ่มจำนวน 52 คนผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่คล้ายคลึงกัน ดังตาราง 33

ตาราง 33 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกจากการสนทนากลุ่ม

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>โอกาส</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน 2. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่ชัดเจน 3. ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น 4. ชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว 	<p>ข้อจำกัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากรที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำ 2. การประสานงานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกัน 3. งบประมาณ

5.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากผลการวิเคราะห์ตอนที่ 2,3,4 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้โดยอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 407 คน และจากการสนทนากลุ่ม จำนวน 52 คน

ตาราง 34 สรุปผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลจากตอนที่ 2,3,4	ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม	ผลการวิเคราะห์
จุดแข็ง	จุดแข็ง	จุดแข็ง
1. มีศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก	1. มีความหลากหลายของเส้นทางท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ เส้นทางในเมือง และเส้นทางผสมผสาน	1. มีศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก
2. มีเส้นทางท่องเที่ยวหลากหลาย เส้นทางทั้งเส้นทางในเมือง เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ เส้นทางผสมผสาน	2. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	2. มีเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางธรรมชาติ โบราณสถาน ประวัติศาสตร์
	3. ความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม	3. มีเรื่องราวประวัติความเป็นมาของประวัติศาสตร์
	4. มีเรื่องราวความเป็นมาของประวัติศาสตร์	4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว
	5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	5. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ
	6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ	
จุดอ่อน	จุดอ่อน	จุดอ่อน
1. การจัดการในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก	1. การจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม	1. การจัดการในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก
	2. การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแหล่งท่องเที่ยว	2. การประชาสัมพันธ์
	3. ความไม่สอดคล้องของความต้องการการท่องเที่ยว กับเศรษฐกิจ	3. ความไม่สอดคล้องของความต้องการการท่องเที่ยว กับเศรษฐกิจ
	4. ความต่อเนื่องในการเดินทางท่องเที่ยว	4. ความต่อเนื่องในการเดินทางท่องเที่ยว
	5. เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับเวลา	5. เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับเวลา
	6. ความชัดเจนของเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชม	6. ความชัดเจนของเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชม

ตาราง 34 (ต่อ)

ข้อมูลจากตอนที่2,3,4	ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม	ผลการวิเคราะห์
โอกาส 1. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	โอกาส 1. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน 2. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่ชัดเจน 3. ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น 4. ชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว	โอกาส 1. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน 3. ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น 4. ชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว
ข้อจำกัด 1. ขาดผู้ประสานที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยว	ข้อจำกัด 1. บุคลากรที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำ 2. การประสานงานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกัน 3. งบประมาณ	ข้อจำกัด 1. ขาดผู้ประสานงานในการจัดการการท่องเที่ยว 2. บุคลากรที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำ 3. การประสานงานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกัน 4. งบประมาณ

จากตาราง34 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า จุดแข็งจากแบบสอบถามจะเป็นด้านศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และความหลากหลายของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในขณะที่จุดแข็งจากการสนทนากลุ่ม เป็นเรื่องความหลากหลายของเส้นทาง จุดอ่อนจะมีความคล้ายกันในเรื่อง การจัดการในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว โอกาสมีความคล้ายกันในเรื่อง ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทาง และข้อจำกัด มีความคล้ายกันในเรื่อง บุคลากรที่มีความรู้

ผลการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังตาราง 35

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก 2. มีเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ เส้นทางในเมือง และเส้นทางแบบผสมผสาน 3. มีเรื่องราวประวัติความเป็นมาของประวัติศาสตร์ 4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว 5. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก 2. การประชาสัมพันธ์ 3. ความไม่สอดคล้องของความต้องการการท่องเที่ยว กับ เศรษฐกิจ 4. ความต่อเนื่องในการเดินทางท่องเที่ยว 5. เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับเวลา 6. ความชัดเจนของเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชม
โอกาส	ข้อจำกัด
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน 3. ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น 4. ชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดผู้ประสานงานในการจัดการการท่องเที่ยว 2. บุคลากรที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำ 3. การประสานงานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกัน 4. งบประมาณ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของเส้นทางท่องเที่ยว ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถสรุป และอภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมาย ประเด็น/ ตัวแปรที่ศึกษา และวิธีการดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการจัดเส้นทาง ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประเด็น/ ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดประเด็น/ ตัวแปรที่ศึกษาไว้ดังนี้

1. ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย
  - 1.1 บัณฑิตใจหลัก
  - 1.2 บัณฑิตประกอบ
  - 1.3 บัณฑิตสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 1.4 บัณฑิตทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม
2. ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย
  - 2.1 ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว
    - 2.1.1 เส้นทางในเมือง
    - 2.1.2 เส้นทางประวัติศาสตร์
    - 2.1.3 เส้นทางธรรมชาติ
    - 2.1.4 เส้นทางแบบผสมผสาน

3. ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

3.1 การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.2 ปัญหาในการพัฒนาเส้นทาง

3.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทาง

3.4 องค์ประกอบของเส้นทาง

3.4.1 การเข้าถึง

3.4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

3.4.3 แหล่งท่องเที่ยว

3.4.4 การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว

3.4.5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. บุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาหลวงและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพื้นที่นครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวภาคใต้เขต2และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลขนอมและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลิซลและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพรหมคีรีและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลานสกาและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน นายกองค้การบริหารตำบลข้างกลางและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลนบพิตดำและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน จำนวน 12 แห่ง

2. ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่อยู่ในอำเภอเมือง อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอท่าศาลา อำเภอลิซล อำเภอขนอม กิ่งอำเภอนบพิตดำ กิ่งอำเภอข้างกลาง ซึ่งประกอบด้วยสถานประกอบการรถโดยสารประจำทาง สถานประกอบการเครื่องบินโดยสาร สถานประกอบการร้านอาหาร ภัตตาคาร สถานประกอบการบริษัทนำเที่ยว และสถานประกอบการโรงแรม ที่พัก จำนวน 141 แห่ง

3. ประชาชน คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอท่าศาลา อำเภอสิชล อำเภอขนอม กิ่งอำเภอนบพิตำ กิ่งอำเภอช้างกลาง รวม 6 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 630,064 คน

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สมาชิกเครือข่ายองค์กรท้องถิ่นเพื่อจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้ ชมรมกลุ่มท่องเที่ยวอำเภอขนอม ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลู่ ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านคีรีวง ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรช้างกลาง ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี กลุ่มท่องเที่ยวตำบลขุนทะเล จำนวน 52 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปิดตารางสำเร็จของทาโร ยามาเน จากจำนวนประชากรทั้งหมด จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล 407 ตัวอย่าง และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยวจากการกำหนดทำการสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบที่1 แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ประกอบด้วย ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว)จูงใจหลัก ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคม

ตอนที่3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางที่จะพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ประกอบด้วย เส้นทางในเมือง เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ และเส้นทางแบบผสมผสาน

ตอนที่4 เป็นแบบสอบถามความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วย การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แบบที่2 การสนทนากลุ่มเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการสนทนากลุ่มเฉพาะด้านผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียง และจดบันทึกระหว่างการสนทนา

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา บทความ และอินเทอร์เน็ต
2. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและทำการสนทนาเฉพาะด้าน โดยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการสอบถามและสนทนากลุ่ม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งแบบสอบถามและทำการสนทนากลุ่มเฉพาะด้านตามกำหนดการที่นัดหมายและแผนการดำเนินงานที่วางไว้
4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและจัดระบบข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการพรรณนา โดยอาศัยวิธีทางสถิติ แสดงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการพรรณนา อาศัยวิธีทางสถิติ แสดงค่าเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการพรรณนา โดยอาศัยสถิติ พรรณนาเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกโดย (SWOT analysis) โดยหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อสนองความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะด้านของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวได้ผลสรุป เป็น 5 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภาครัฐ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 37.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 15-35 ปี เป็นร้อยละ 35.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.3 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 19.2 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ทุกคนเป็นข้าราชการ ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเป็นหญิงร้อยละ 40.0 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 15-35 ปี ร้อยละ 40.8 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 24.2 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 24.2 ทุกคนเป็นผู้ประกอบการ/ค้าขาย ประชาชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.1 และเป็นหญิงร้อยละ 41.9 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 15-35 ปี ร้อยละ 43.1 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 34.1 เป็นพนักงานเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 27.5 บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.58 และเป็นหญิงร้อยละ 47.42 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี มากที่สุด และมีอายุระหว่าง 51-68 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.81 ตามลำดับ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.19 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 17.69 เป็นอนุปริญญา/ปวส. และมัธยมศึกษา/ปวช. ประกอบอาชีพข้าราชการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.71 รองลงมาเป็นผู้ประกอบการ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 29.48 และพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 17.20 ตามลำดับ

2. ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของบึงจัจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว) จูงใจหลัก

2.1 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของบึงจัจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว) จูงใจหลัก

จากการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และจากการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว พบว่า บึงจัจัยจูงใจหลักด้านธรรมชาติ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 54.5 มีความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น สวน

ผลไม้ สมุนไพร ร้อยละ 48.6 มีความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ เช่นแม่น้ำ คลองน้ำ น้ำตก ทะเล ร้อยละ 47.2 มีความสมบูรณ์ของหาดทราย ถ้ำ ปะการัง เกาะ ภูเขา ป่าไม้ ร้อยละ 44.2 มีความสวยงามของทัศนียภาพของป่าไม้และชายหาด ร้อยละ 43.5 มีความหลากหลายพันธุ์สัตว์ เช่นนก สัตว์ป่า แมลง ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความหลากหลายของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว ปัจจัยท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และศาสนามีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 48.6 คิดว่าความเป็นเอกลักษณ์ของโบราณสถานที่สำคัญ เช่นกำแพงเมืองเก่า ร้อยละ 45.2 ความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางศาสนา เช่น วัด สุเหร่า โบสถ์ ร้อยละ 42.5 ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม เช่น กุฏิไม้วัดวังตะวันตก ร้อยละ 39.6 มีความเชื่อและตำนานท้องถิ่นในพื้นที่ และร้อยละ 36.1 มีความโดดเด่นของมรดกชาติพันธุ์ เช่นการละเล่นพื้นเมือง ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ปัจจัยท่องเที่ยวด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 47.9 มีความหลากหลายของประเพณี ร้อยละ 47.4 มีความหลากหลายของอาหารเฉพาะถิ่น ร้อยละ 46.4 มีความหลากหลายของการใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ 43.7 ความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่น ร้อยละ 42.0 ความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี เช่นงานวันสาทร ทั้งนี้เพราะ จังหวัดนครศรีธรรมราชยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณีและเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่นไว้เป็นอย่างดี โดยมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมการละเล่นที่กำลังจะสูญหายให้กลับมาอีกครั้ง

2.2 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิง

นิเวศของปัจจัยประกอบ

จากการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และจากการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยประกอบ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 46.2 คิดว่าความมีน้ำใจ อธิยาศัยของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมของภูมิประเทศ เช่นไม่ร้อนเกินไป ร้อยละ 45.0 คิดว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 42.5 คิดว่ามีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความพร้อมและมีความเหมาะสมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.3 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิง นิเวศของปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด นครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และจากการสนทนากลุ่มกับ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 45.9 มีความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 41.8 มีสถานที่ให้บริการที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เช่น ปั๊มน้ำมัน ธนาคาร ร้อยละ 40.0 มีความชัดเจนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว ร้อยละ 38.6 มีที่พักที่ได้มาตรฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 45.5 มีความสามารถของการใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 37.8 มีร้านขายของที่ระลึกที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอทั้งนี้เพราะจังหวัด นครศรีธรรมราช มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.4 ความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิง นิเวศของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด นครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และจากการสนทนากลุ่มกับ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 41.8 มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 41.5 มีการให้บริการในด้านคมนาคมที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 40.5 มีความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 43.7 มีค่าบริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 40.8 มีบริการด้านสาธารณูปโภคในด้านสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความพร้อมของเส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว

3. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 เส้นทางในเมืองที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 3.50 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่ 1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ - หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- แพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง ร้อยละ 47.67 เส้นทางที่ 3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดสวนหลวง-วัดพระมหาธาตุ-

กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง ร้อยละ 42.26 เส้นทางที่4 วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง ร้อยละ 37.3 เส้นทางที่5 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- วัดวังตะวันตก ร้อยละ 42.0 เส้นทางในเมืองเส้นทางที่2 วัดพระมหาธาตุ- หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- กำแพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง ร้อยละ 45.95 เส้นทางที่ 2, 4 และ 5 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด และเส้นทางที่ 1 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง

3.2 เส้นทางประวัติศาสตร์ที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 4.65 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑที่พื้นบ้านหาดทรายแก้ว ร้อยละ 48.6 เส้นทางที่1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดสวนหลวง- วัดวังตะวันตก- วัดแจ้ง ร้อยละ 48.4 เส้นทางที่ 2 วัดสวนหลวง- วัดท้าวโคตร- วัดพระมหาธาตุ- กำแพงเมืองเก่า- วัดแจ้ง ร้อยละ 46.7 เส้นทางที่ 4 วัดพระมหาธาตุ- วัดวังตะวันตก- หมู่บ้านคีรีวง- โบราณสถานเขาคา ร้อยละ 45.0 และเส้นทางที่ 5 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- วัดเขาขุนพนม ร้อยละ 43.0 เส้นทางที่ 1, 2 และ 3 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด และเส้นทางที่ 3 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

3.3 เส้นทางธรรมชาติที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 11.76 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่4 อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ฟาร์มดอกหน้าวัว- เขาเหมน- ฟาร์มเห็ด ร้อยละ 47.9 เส้นทางที่2 น้ำตกเขาสุหน้ทา(อุทยานแห่งชาติเขาหลวง)- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม ร้อยละ 42.8 เส้นทางที่5 เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(พรหมคีรี)- น้ำตกพรหมโลก- เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง) ร้อยละ 42.5 และเส้นทางที่1 หาดทรายแก้ว- น้ำตกเขาสุหน้ทา- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้- อ่าวขนอม กับเส้นทางที่3 : บ้านคีรีวง- หาดทรายแก้ว- เขาพลายดำ- อ่าวขนอม ร้อยละ 42.3 เส้นทางที่ 1 และ 3 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด และเส้นทางที่ 4 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

3.4 เส้นทางแบบผสมผสานที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครศรีธรรมราช ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 17.35 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่1 วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- เส้นทางศึกษาธรรมชาติ(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ยอดเขาเหมน- ฟาร์มดอกหน้าวัว ร้อยละ 48.4 เส้นทางที่4 หาดทรายแก้ว- โบราณสถานเขาคา- เขาปลายดำ- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ ร้อยละ 46.7 เส้นทางที่2 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- โบราณสถานเขาคา- หาดทรายแก้ว ร้อยละ 44.7 เส้นทางที่3 วัดพระมหาธาตุ- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านหาดทรายแก้ว- อ่าวขนอม- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ ร้อยละ 44.2 และเส้นทางที่5 อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(น้ำตกพรหมโลก)- วัดเขาขุนพนม- ฟาร์มดอกหน้าวัว- ยอดเขาเหมน- อ่าวขนอม- วัดพระมหาธาตุ ร้อยละ 41.5 เส้นทางที่ 1 และ 2 เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด และเส้นทางที่ 1 เป็นเส้นทางที่ดีที่สุดในการใช้เป็นเส้นทางแบบผสมผสาน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน พบว่า มีความเป็นไปได้ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 47.2 มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ร้อยละ 45.5 มีการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 40.5 มีการจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ ร้อยละ 38.8 มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ร้อยละ 37.8 มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ร้อยละ 48.6 มีความสวยงามของภูมิทัศน์ ร้อยละ 46.9 มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 46.4 ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 45.9 มีความหลากหลายทางธรรมชาติ ร้อยละ 39.1 มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 39.3 มีการจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน และมีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด ร้อยละ 38.3 มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว ร้อยละ 38.1 มีการจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 36.9 มีร้านขายของราคามาตรฐาน ร้อยละ 38.3 มีการจัดที่พักราคามาตรฐาน ร้อยละ 34.9 มีการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 43.5 มีความเข้าใจที่มาของธรรมชาติ ร้อยละ 39.8 มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 39.3 มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 39.3 มีความเข้าใจในวิถีชีวิตชาวบ้าน ร้อยละ 39.6 มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ ร้อยละ 44.5 มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ร้อยละ 44.2 มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ร้อยละ 40.0 ชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 37.3 มี

ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ ร้อยละ 36.9 มีประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย ร้อยละ 36.4 มีประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ

4.2 ปัญหาในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด

นครศรีธรรมราช

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในด้านการจัดการ การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของ บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน พบว่า มีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ 41.5 มาจากการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 39.1 มาจากเส้นทางคมนาคมที่ สะดวก ร้อยละ 36.4 มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ร้อยละ 40.3 มาจากการจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้ บริการ ร้อยละ 36.9 มาจากศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ร้อยละ 41.3 มาจากความสวยงาม ของภูมิทัศน์ ร้อยละ 41.0 มาจากความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 39.6 มาจากความเป็น เอกลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 37.6 ความหลากหลายทางธรรมชาติ ร้อยละ 40.0 มาจาก ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 40.5 มาจากการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 39.6 มาจากการจัดที่พักราคามาตรฐาน ร้อยละ 39.1 มาจากการจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้ มาตรฐาน ร้อยละ 38.6 มาจากการมีร้านอาหารพื้นเมืองที่สะอาด ร้อยละ 38.3 มาจากจัดที่ พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 38.1 มาจากร้านขายของราคามาตรฐาน ร้อยละ 36.9 มาจาก การอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว ร้อยละ 42.0 มาจากการเข้าใจที่มาของธรรมชาติ ร้อยละ 39.8 มาจากการเข้าใจในวิถีชีวิตชาวบ้าน ร้อยละ 39.3 มาจากการสื่อความหมายของแหล่ง ท่องเที่ยว ร้อยละ 38.3 มาจากความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ ร้อยละ 34.6 มาจากเอกสาร ในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 42.5 มาจากความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ร้อยละ 38.1 มา จากการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ร้อยละ 37.8 มาจากชุมชนมีวิถีชีวิตในการรักษา สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 37.6 มาจากประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ ร้อยละ 35.9 มาจาก ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ และประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย

4.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด

นครศรีธรรมราช

จากข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

การเข้าถึง พบว่า ควรมีการเพิ่มเติมในส่วนของรถโดยสารประจำทาง จัดหารถ โดยสารขนาดเล็กเพื่อเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวก ปลอดภัยใน การเดินทาง ควรมีการเพิ่มป้ายบอกทางเป็นระยะ โดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อย่าง ชัดเจน และมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอ

แหล่งท่องเที่ยว พบว่า ควรมีการสร้างความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และให้ความสะดวกกับนักท่องเที่ยว มีการควบคุมไม่ให้เกิดการก่อสร้างที่ทำให้เกิดความไม่สวยงามของทัศนียภาพ มีการสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาและวางแผนทรัพยากรท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างระมัดระวังไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม พบว่า มีการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ รีสอร์ท โรงแรมที่ได้มาตรฐานไว้รองรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการและควบคุมมาตรฐาน ราคาห้องพัก นอกจากนี้ชุมชนต้องการให้มีร้านอาหารพื้นเมืองที่สะอาด และมีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว พบว่า ควรมีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่เข้าใจง่าย มีความถูกต้อง สามารถสื่อความหมายได้ดี และให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจในวิถีชีวิตชาวบ้าน ควรจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้นักท่องเที่ยวและชุมชนได้เข้าใจที่มาของธรรมชาติ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า ควรมีมาตรฐานในการควบคุมขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดให้มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในการรักษาสิ่งแวดล้อม และจัดให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

5. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1 ประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่ม

จากการสนทนากลุ่มเฉพาะด้านของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

จุดแข็ง เส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความหลากหลาย มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม มีเรื่องราวความเป็นมาของประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ

จุดอ่อน ต้องการการจัดการที่เป็นระบบ ความต่อเนื่องของเส้นทางท่องเที่ยว ความชัดเจนของเส้นทางท่องเที่ยว ต้องการความสอดคล้องของความต้องการการท่องเที่ยวกับเศรษฐกิจและการประชาสัมพันธ์ในแหล่งท่องเที่ยว

โอกาส ควรเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน โดยมีการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่ชัดเจนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น และชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว

ข้อจำกัด ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำ ประสานงานในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และงบประมาณ

5.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้โดยอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายใน และภายนอก

จุดแข็ง มีศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก มีเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีเรื่องราวประวัติความเป็นมา ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ

จุดอ่อน การจัดการในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก ขาดการประชาสัมพันธ์ ความไม่สอดคล้องของความต้องการการท่องเที่ยวกับเศรษฐกิจ ขาดความต่อเนื่องในการเดินทางท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวไม่เหมาะสมกับเวลา ขาดความชัดเจนของเส้นทางที่นักท่องเที่ยวเข้าชมได้

โอกาส มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น ชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว

ข้อจำกัด ขาดผู้ประสานงานในการจัดการการท่องเที่ยว ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการแนะนำ ขาดการประสานงานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงกัน และงบประมาณ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัย (ทรัพยากรท่องเที่ยว) จูงใจหลัก พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความพร้อมและความสามารถที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากปัจจัยจูงใจทางธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจทางด้านประวัติศาสตร์และศาสนา และปัจจัยจูงใจด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น มาพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของ (หาดทราย ถ้ำ ปะการัง เกาะ ภูเขา ป่าไม้) ความหลากหลายของพันธุ์พืช (สวนผลไม้ สมุนไพร) ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์ (นก สัตว์ป่า แมลง) ความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ (แม่น้ำ คู่งน้ำ น้ำตก ทะเล) และความสวยงามของทัศนียภาพของป่าไม้ และชายหาด ความเป็นเอกลักษณ์ของโบราณสถานที่สำคัญ (กำแพงเมืองเก่า) ความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางศาสนา (วัด สุเหร่า โบสถ์) ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม (กุฏิไม้วัดวังตะวันตก) ความโดดเด่นของมรดกชาติพันธุ์ (การละเล่นพื้นเมือง) ความเชื่อและตำนานท้องถิ่นในพื้นที่ ความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี (งานวันสารท) ความหลากหลายของการใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ความหลากหลายของประเพณี ความหลากหลายของอาหารเฉพาะถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่น สภาพดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากหลักเกณฑ์ของการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. 2547) ทำให้เข้าใจชนิดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ว่า ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ทรัพยากรกิจกรรม จะนำไปสู่การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว คือการเขียนรายการทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและประเมินทรัพยากรเพื่อให้เห็นโอกาสและข้อจำกัดของทรัพยากรท่องเที่ยว และความสามารถในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้หลักการและองค์ประกอบของการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (อนุช อภาภิรม. 2545) ยังกล่าวไว้ว่า ควรใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมาพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเหมาะสม ในการการพัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรอย่างสอดคล้องธรรมชาติ และรายงานฉบับสุดท้ายส่วนที่ 1 เรื่องการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541) ซึ่งพบว่า การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เหมาะสม มีความสมดุลของธรรมชาติและธรรมชาติสามารถฟื้นตัวได้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม ต้องไม่เกินความสามารถในการรองรับได้ของชุมชน

2. จากผลการศึกษาปัจจัยประกอบ ซึ่งพบว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความพร้อมในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของปัจจัยประกอบอยู่ในระดับมาก ในด้าน ความมีน้ำใจ อธิษาศัยของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ความเหมาะสมของภูมิอากาศ (ไม่ร้อนเกินไป) ความ

ปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และความเหมาะสมของภูมิประเทศ (มีความน่าสนใจที่จะเข้าชม) ซึ่งมีผลการวิจัย เรื่องความต้องการโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร (ธีระ อินทรเรือง. 2546) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงอรรถศาสตร์ของผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และกลับมาท่องเที่ยวในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547)

3. จากผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการมีที่พักที่ได้มาตรฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว ความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว และมีสถานที่ให้บริการที่จำเป็นที่เพียงพอ (ปั๊มน้ำมัน ธนาคาร) ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยว ความชัดเจนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีคุณภาพและมาตรฐานไว้บริการ และการมีร้านขายของที่ระลึกที่ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จากหลักการพิจารณาการวางแผนการท่องเที่ยว (อนุช อาภาภิรม. 2545) ที่ว่าควรมีบริการด้านต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่องศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (สุภาภรณ์ หาญทอง. 2543) ซึ่งกล่าวไว้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่จำเป็น เช่น สุขา ที่นั่งพักผ่อน ร้านอาหาร และบริการนำเที่ยว มัคคุเทศก์ เป็นต้น

4. จากผลการศึกษาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการในด้านคมนาคมที่ได้มาตรฐาน ความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าบริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน บริการด้านสาธารณสุขในด้านสาธารณสุขโรคที่ได้มาตรฐาน พบว่าผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาอ่าววิเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน (ชเนศ ต่วนชะเอม. 2546) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การคมนาคมในการขึ้นอ่าววิมีเส้นทางสภาพดีทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเกาะยาวน้อยจังหวัดพังงา (อภิรมย์ พรหมจรรยา) ยังกล่าวไว้ดีกว่า การพัฒนาเส้นทางคมนาคมมีความจำเป็นที่สุด เนื่องจากจำเป็นในการใช้เดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว และเมื่อมีการพัฒนาเส้นทาง การพัฒนาด้านสาธารณสุขโรคก็ตามมา ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

5. จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด นครศรีธรรมราช ในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 เพื่อใช้ศึกษาเส้นทาง 4 ประเภท จำนวน 20 เส้นทาง ซึ่งพบว่าเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 3.50 ชั่วโมง และเส้นทางที่1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ - หอพระอิศวร- หอพระนารายณ์- แพงเมืองเก่า- ศาลหลักเมือง เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ดีที่สุด ซึ่งมีงานวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าในเมือง เชียงใหม่ (วิญญา พิชญุกานต์. 2544) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งท่องเที่ยวภายในตัวเมืองสามารถเดินเท้าถึงกันได้ และทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 4.65 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ- วัดพระมหาธาตุ- โบราณสถานเขาคา- พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านหาดทรายแก้ว เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ดีที่สุด ดังมีงานวิจัยเรื่อง เส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ (วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง. 2547) ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบศึกษาประวัติศาสตร์นั้น มักใช้เส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อประหยัดเวลาในการเดินทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เกี่ยวข้อง เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 11.76 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่4: อุทยานแห่งชาติเขาหลวง(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ฟาร์มดอกหน้าวัว- เขาเหมน- ฟาร์มเห็ด เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ดีที่สุด เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน ใช้เวลาเฉลี่ยในการเดินทางและท่องเที่ยว โดยรวม 17.35 ชั่วโมง และเลือกใช้เส้นทางที่1: วัดพระมหาธาตุ- ศาลหลักเมือง- เส้นทางศึกษาธรรมชาติ(บ้านคีรีวง)- เรือนผักกูด- ยอดเขาเหมน- ฟาร์มดอกหน้าวัว เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ดีที่สุด จากหลักเกณฑ์การจัดเส้นทางที่กำหนดขึ้นนั้นทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินไปกับการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาอวยวาวีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน (ธเนศ ต่วนชะเอม. 2546) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ทางวัฒนธรรม ทางสังคม วิถีชีวิต เพื่อศึกษาชื่นชมความงาม สุนทรียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

6. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน เกี่ยวกับความเป็นไปได้มากในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในด้าน การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง และการจัดรถเช่าขนาดเล็กไว้บริการ เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีงานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี (วันทนา ชมจินดา. 2548) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดให้มีรถโดยสารประจำทางมากขึ้นก็เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนา

กลุ่มกับชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง ที่กล่าวไว้ว่า ปัญหาปัญหาของการจัดการท่องเที่ยว ไม่ได้เกิดจากเส้นทาง แต่เกิดจากการที่ไม่ได้เตรียมรถเล็กไว้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวก การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน นั้นทำให้การเข้าถึงสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จากผลการสนทนากลุ่มกับชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลางพบว่า ควรจัดให้มีป้ายบอกทางให้มากกว่านี้ เพราะป้ายบอกทางที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่ชัดเจน และสังเกตยาก ด้านชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้านการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน ดังมีงานวิจัยเรื่อง โฮมสเตย์: รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ (กรุณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. 2537) ได้กล่าวไว้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้ความรู้เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่พักแรม เพื่อให้ชุมชนได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการที่พักให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านการได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อแผ่นพับ กรณีศึกษา: การท่องเที่ยวล่องแก่ง ตำบลกรุงซิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (โสภี โสพิณ. 2544) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อแผ่นพับเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้ความรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น มีความเข้าใจในวิถีชีวิตชาวบ้าน ทั้งนี้ยังกล่าวรวมถึงด้านความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง ปลอดภัยในการท่องเที่ยว

7. จากผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน เกี่ยวกับปัญหาที่พบในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก จากการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะเกิดความไม่ชัดเจนเมื่อไม่ทราบว่ามีป้ายบอกทางที่ใช้อยู่ในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มกับ กลุ่มท่องเที่ยวตำบลขุนทะเลที่ว่า ป้ายบอกทางที่ไม่ชัดเจนเป็นจุดอ่อนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสับสน ด้านการมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ซึ่งพบว่า ป้ายบอกทางเป็นปัญหาสำหรับการท่องเที่ยว ดังมีงานวิจัย เรื่องศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (สุภาพรณี หาญทอง. 2543) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การไม่มีป้ายบอกทางทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งพบว่างานรายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่องโครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช (นัยนา ทองศรีเกตุ; และคณะ) กล่าวไว้ว่า ชุมชนคีรีวงไม่สามารถควบคุมการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้ไปในทิศทางเดียวกันได้ เพราะขาดการประสานงานที่ดี ด้าน

8. จากผลการศึกษาภาพรวมของความคิดเห็นของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน จากข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก จากการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการเข้าถึง พบว่าควรเพิ่มป้ายบอกทางเป็นระยะ โดยใช้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ อย่างชัดเจน

ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มกับชมรมกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุงที่กล่าวไว้ว่า ควรมีการเพิ่มเติมป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า ควรมีการสร้างความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และให้ความสะดวกกับนักท่องเที่ยว มีการควบคุมไม่ให้เกิดการก่อสร้างที่ทำให้เกิดความไม่สวยงามของทัศนียภาพ มีการสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาและวางแผนทรัพยากรท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างระมัดระวังไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีงานวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี: ลำน้ำกก (พระมหาอุณ อบอุณ. 2541) ได้กล่าวไว้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม และมีบทบาทในการบริหารจัดการแหล่งทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในการส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ซึ่งพบว่า มีการจัดที่พักที่ได้มาตรฐาน โดยชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการและควบคุมมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ตำบลลุงซิง (เขาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคณะ. 2545) ซึ่งพบว่า ชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว ราคาห้องพัก นอกจากนี้ชุมชนต้องการให้มีร้านอาหารพื้นเมืองที่สะอาด และมีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น

ด้านการได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า การจัดดูงานเป็นการได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราช (สาทิศ สุขผ่องศรี. 2543) ซึ่งพบว่า มีกลุ่มผู้สนใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหลายชุมชน และได้เข้ามาดูงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชุมชนคีรีวง เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีศักยภาพสูง อีกทั้งชุมชนคีรีวงยังสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับผู้ที่สนใจเข้ารับการเรียนรู้กับชาวชุมชนได้เป็นอย่างดี ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่า ควรมีมาตรฐานในการควบคุมขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดให้มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในการรักษาสิ่งแวดล้อม และจัดให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ซึ่งมีผลการวิจัยเรื่อง โสมสเดย์: รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ (กรุณา เตชาติวงศ์ ณ อยุธยา. 2537) ได้กล่าวไว้ว่า มีการให้ความรู้ด้านเทคนิคที่เหมาะสม อาทิ การออกแบบสิ่งก่อสร้างให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การนำแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้อย่างเหมาะสม การรีไซเคิลขยะรวมถึงการใช้วัสดุที่กลมกลืนกับธรรมชาติ เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดี

9. จากผลการศึกษาการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้ จุดแข็ง เส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความหลากหลาย มีความ

สมบุรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม มีเรื่องราวความเป็นมาของประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ดังมีรายงานวิจัยฉบับสมบุรณ์ เรื่อง โครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช (พยูร นุ่นสุข; และคณะ. 2545) ได้กล่าวไว้ว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานในการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร รวมทั้งร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้โครงการนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการรวบรวมสภาพปัญหา กระบวนการเสนอแนะ และพิจารณาแนวทางในการวางแผน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ โอกาส ควรเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนใกล้เคียงไว้ด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าในเมืองเชียงใหม่ (วิญญา พิชญุกานต์. 2544) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว พิจารณาถึงความสามารถในการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยว โดยเส้นทางควรครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้มากที่สุด โดยมีการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่ชัดเจนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาในจังหวัดนานขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับและชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยวจุดอ่อน ต้องการการจัดการที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัย การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม (เขาวลิต สิทธิฤทธิ์; และคณะ. 2545) พบว่า ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนเกิดปัญหาในกระบวนการบริหารจัดการ ความต่อเนื่องของเส้นทางท่องเที่ยว ความชัดเจนของเส้นทางท่องเที่ยว ต้องการความสอดคล้องของความต้องการการท่องเที่ยวกับเศรษฐกิจ และการประชาสัมพันธ์ในแหล่งท่องเที่ยว ข้อจำกัด ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (สุภาภรณ์ หาญทอง. 2543) ซึ่งพบว่า ยังขาดการพัฒนาบุคคลที่จะให้บริการด้านการท่องเที่ยว ประสานงานในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาซึ่งพบว่า ปัจจัยจูงใจหลัก ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม มีศักยภาพในการท่องเที่ยวมาก และผลการศึกษาที่พบว่ามีความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยมีความสอดคล้อง และมีความเชื่อมโยงกันอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนทุกระดับ

1.2 จากผลการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ และเส้นทางแบบผสมผสาน พบว่ามีความโดดเด่น

1.2.1 ควรมีการจัดประชุมเพื่อพิจารณาเส้นทางท่องเที่ยวตามผลการวิจัย เพื่อทำการพิจารณาความเหมาะสม และความสอดคล้องของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ เส้นทางในเมือง เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ และเส้นทางแบบผสมผสาน หากผลการพิจารณาความสอดคล้องกัน หรือใกล้เคียงกับงานวิจัย หน่วยงานที่รับผิดชอบควรนำไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ทั้งนี้โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเข้ามาจัดระบบการบริหารที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเส้นทางดังกล่าว

1.2.2 ควรจัดทำคู่มือการดำเนินการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีส่วนในการให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

1.3 จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น การสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น เกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคเอกชน ภาคประชาชน สำนักงานการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.1 ควรจัดให้มีระบบการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับด้านการเข้าถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.3.2 ควรจัดระบบบริหารการจัดการเกี่ยวกับยานพาหนะให้มีความสะดวก และเหมาะสมโดยให้ ประชาชน ผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมในการจัดการ โดยมีรัฐให้ความสะดวกในการสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ ถนน เป็นต้น

1.3.3 ควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ในการท่องเที่ยว โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ มาบรรยายให้ความรู้ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.4 โดยพิจารณาจากผลการวิจัยในภาพรวม ตลอดจนข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแผนพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์ เพื่อจังหวัดนครศรีธรรมราชได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช เมืองศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ เมืองเกษตร และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สู่สังคมพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่1: ด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

- กลยุทธ์ 1.1 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ของถนนราชดำเนิน
- กลยุทธ์ 1.2 สร้างมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง และธรรมชาติ
- กลยุทธ์ 1.3 ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก
- กลยุทธ์ 1.4 ปรับปรุงกิจกรรม และงานประเพณีประจำเมือง

ยุทธศาสตร์ที่2: ด้านเศรษฐกิจ และการตลาด

- กลยุทธ์ 1.1 พัฒนาบริการด้านที่พักแรม ภัตตาคาร และร้านอาหารสู่ระดับสากล
- กลยุทธ์ 1.2 ทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และนำเสนอ Package tour
- กลยุทธ์ 1.3 สร้าง Website การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ยุทธศาสตร์ที่3: ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- กลยุทธ์ 1.1 การจัดอบรมด้านการกำหนดนโยบาย และวางแผนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- กลยุทธ์ 1.2 การจัดตั้งกลุ่มสินค้า และบริการการท่องเที่ยวระดับ อบต. และหมู่บ้าน
- กลยุทธ์ 1.3 การฟื้นฟูประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ยุทธศาสตร์ที่4: ด้านการเรียนรู้ และการปลูกจิตสำนึก

- กลยุทธ์ 1.1 การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านการเดินป่าดิบชื้น
- กลยุทธ์ 1.2 จัดอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม
- กลยุทธ์ 1.3 จัดอบรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษาข้อมูล 6 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด จึงควรทำการวิจัยโดยครอบคลุมพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มากที่สุด เพื่อจะได้ข้อมูลมาวางแผนพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมที่สุด

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการใช้เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (2544). *วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญา
จังหวัดนครศรีธรรมราช*. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรุณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. (2537). *โฮมสเตย์Home-stay: รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่*.
เอกสารประกอบการศึกษาสื่อสารนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). *การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อ
รักษาระบบนิเวศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- _____. (2541). *รายงานฉบับสุดท้ายส่วนที่1 การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบ
แบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- _____. (2546). *รายงานฉบับสมบูรณ์แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). *คู่มือการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: คณะ
วนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2546). *สถิตินักท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช*. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2546, จาก
[www. tat.or.th](http://www.tat.or.th)
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2540). *โครงการศึกษาและออกแบบเส้นทาง
เดินเท้าเพื่อการท่องเที่ยวหรือยานพาหนะประจำทาง(ระยะสั้น)ในพื้นที่เขต*.
กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการสังเคราะห์งานวิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2547). *การสังเคราะห์
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. ครั้งที่1. จังหวัดนครศรี
ธรรมราช. โรงพิมพ์ศิษย์พะวงช่างนครศรีธรรมราช.
- จารุภัทร เปลียนกลิ่น และคณะ. (2547)? *เที่ยวทั่วไทยไปกับนายรอบรู้ นครศรีธรรมราช*.
ด่านสุทธาการพิมพ์. กรุงเทพฯ.
- จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2548). *นครศรีธรรมราช 2548*. ครั้งที่ 1. จังหวัดนครศรีธรรมราช:
ประยูรการพิมพ์.
- ชาย โปธิสิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: บริษัท
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).
- ชาวลิต สิทธิฤทธิ์; และคณะ. (2545). *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ตำบลกรุงชิง*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

- จตุณผลการจ คงอินทร์. (2545). การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน: กรณีศึกษากำแพงนาดี ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดร.ชนันท์ เอ็มพันธ์; สุทัศน์ วรรณะเลิศ และ เรณูภา รัชโน. (2547). คู่มือการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยหลักการช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- เดชา บุญค้ำ. (2539). การวางแผนผังบริเวณ. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2544). สังคมศาสตร์วิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชเนศ ต่วนชะเอม. (2546). การพัฒนาโดยวิธีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร. (2542) สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ. กรุงเทพฯ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ธีระ อินทรเรือง. (2546). ความต้องการโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นัยนา ทองศรีเกตุ; และคณะ. (2545). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- นิพล เชื้อเมืองพาน. (2542). แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา: วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2541). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ (เชียงใหม่). กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ. (2545). ปฏิบัติการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- พงศธร เกษสำลี; และคณะ. (2533). งานเทศกาลประเพณีที่น่าสนใจทางท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ไร่ไทยเพรสเซ็นเตอร์.
- พยุร นุ่นสุข; และคณะ. (2545). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

- ธรรมราช. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยชุดโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
- พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น. (2541). การศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี: ลำน้ำกก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2532). เทคนิคการวิจัย: การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง.
- รัตนา ลักขณารกุล. (2540). การจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ. เอกสารเผยแพร่. กรมป่าไม้.
- รุจยา คำพรรณ. (2546). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์; และอัจฉรา ชานีประศาสน์. (2545). ระเบียบวิธีการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- วรรณพร วณิชชานุก; และคณะ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย. สภาสถาบันราชภัฏ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- วันทนา ชมจินดา. (2548). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. สารนิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิญญา พิชญากานต์. (2544). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าในเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (การวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง; สุจิตณา พานิชกุล; และปัทมา จันทรวิโรจน์. (2547). เส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วินิจ วีรยางกูร. (2533). การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิวัฒน์ชัย บุญยศศักดิ์. (2529). ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม. จุลสารการท่องเที่ยว.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2524). หลักการสร้าง และวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนอักษร.
- วีราภรณ์ วิวัฒน์. (2549). การวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์และเสนอแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดนครศรีธรรมราช.(2547). *การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช.
- สมเจตน์ เตระคุพ. (2546). *การพัฒนาที่ยั่งยืน.ปีที่ 1. ฉบับที่ 2. เดือนมกราคม*.
- สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2547). *โครงการอบรมเทคนิคการวางแผนแม่บทแบบองค์รวมอย่างยั่งยืนโดยใช้รูปแบบการวางแผนของ Strategic Environmental Assessment (SEA) จังหวัดหนองคาย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2548). *โครงการสัมมนาเพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดระนอง*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาทิศ สุขผ่องศรี. (2543). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ สด. (การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. (2546). *โครงการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่านครศรีธรรมราช*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช (2548). *รายงานขั้นสุดท้ายโครงการ ศึกษาเพื่อวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ตอนกลางกรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และตรัง. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต2*.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2546). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2546). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ วาดเขียน. (2525). *เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ลักษณะที่ดี ชนิด และวิธีหาคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาภรณ์ หาญทอง. (2543). *ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุรเชษฐ์ เชนฐมาส. (2549). *คู่มือการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2549, จาก www.conservation.forest.ku.ac.th
- โสภี โสพิณ. (2544). *กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อแผ่นพับ กรณีศึกษา: การท่องเที่ยวล่องแก่งตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อนุช อาภาภิรม. (2545). *การพัฒนาอย่างยั่งยืนคำตอบอยู่ในความหลากหลาย*. กรุงเทพฯ:

มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา.

อภิรมย์ พรหมจรรยา; และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชน
กรณีศึกษาชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อภิโชค เลขะกุล. (2547). โครงการเส้นทางการท่องเที่ยวแบบจับจ่ายสินค้าศิลปหัตถกรรม.
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุทัย ทักษิณธรรม. (2542). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยประชาชนในท้องถิ่น กรณี
ศึกษา: หมู่บ้านคีรีวง ตำบลท่าโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยา
นิพนธ์ สก.ม. (การวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

Auntoniou. *Environmental Management Planning for Traffic*. UK: Mcgraw Hill Book
Company, 1971.

Branbila Roberto; & Lorgo Gianni. (1977). *For Pedestrian Only*. NY: Watsonguptill
Publications.

Butler, R.W. (1980). *The concept of a tourist area cycle of evaluation: Implication for
management of resources*. Canadian Geographer, 5-12.

D'Amore, L.J. (1983). *Guidelines to planning in harmony with the host community*. In
P.E. Murphy (Ed.), *Tourism in Canada: Selected issued and options*. Victoria,
BC: University of Victoria.

D.J. Timothy & K. White. (2005). *Community-Based Ecotourism Development on the
Periphery of Belize*. Retrieved December26, 2005 from www.cco.moph.go.th

Doxey, G. (1975). *A causation theory of visitor- resident irritants: Methodology and
research inferences*. In *Proceedings of the Travel Research Association Sixth
Annual Conference* (pp.195-198), San Diego, California.

Eagles, P.J. (1992). The travel motivations of canadian ecotourists. *Journal of Travel
Research*. 31(2): 3-7.

Edward Inskip. *Tourism Planning and Intergrated and Sustainable Development
Approach*. USA: Van Nortrand, 1991.

Fennell, D.A; & Eagles, P.F.J. (1990). Ecotourism in Costa Rica: a conceptual framework.
Journal of Park and Recreation Administration. 8(1): 23-24.

Godfrey & Jackie Clarke. (2000). *The Tourism Development Handbook*.
Wellington House. London. Martins the Printer Ltd. Berwick upon Tweed.

Harvey M. Rubstein. *Pedestrain Mall, Street Scap and Urban Scapes*. USA: John Wille
& Son Ins: 1992.

Hvenegaard, G.T. 1994. Ecotourism: a status report and conceptual framework. *The*

- Journal of Tourism Studies*. 5(2): 24-34.
- Kellert, S.R. (1985). *Bird watching in American society*. *Leisure sciences*. 7(3): 243-360.
- Kretchman, J.A; & Eagles, P.F.J. (1990). An analysis of the motives of ecotourists in comparison to the general Canadian population. *Society and Leisure*. 13(2): 499-507.
- Lindberg, K. (1991). *Policies for Maximizing Nature Tourism's Ecological and Economic Benefits*. World Resources Institute. Washington, D.C.
- Mathieson, A; & Wall, G. (1982), *Tourism: Economic, physical and social impacts*. London: Longman.
- Patto. M.Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Method*. 2nd edit. California: SAGE Publishing.
- Robbins P.; & Coulter M. (2002). *Management*. Prentice Hall, International, Inc. London. 199-205.
- Swart; & Var. (1982). *Managing Development in the Third World*. Boulder, Colorado; West View Press.
- United States Dept. of Agriculture. (1964). *Development the self-guiding trail in the national forests*. Miscellaneous. Publication 968. US Government Printing Office. Washington D.C.
- Unterman K.(1984). *Accommodation The Pedestrian*. NY: Vannostrand reinhold.
- Valentine, P.S.(1992). Review: *Nature-based tourism*. In B. Weiler & C.M. Hall (Eds) *Special Interest Tourism*. Belhaven Press, London, U.K.
- Wauer, R.H. (1980). *The average birder is not a little old lady in tennis shoes*. *Birding*. 12: 138-145.
- William, P.W; & Gill, A. (1994). *Tourism carrying management issues*. In W. Theobald (Ed.), *Global tourism* (pp. 174-187). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Yamane, Taro. (1978). *Statistics: An Introductory Analysis*. Singapore; Times Printers Snd.Bhd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายงานการสนทนากลุ่มจากการบันทึกเสียง
จากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

ชมรมกลุ่มท่องเที่ยวอำเภอหนอง

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจุดอ่อนในด้านการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของจังหวัด ทำให้นักท่องเที่ยวไม่รู้ว่ามีสถานที่ท่องเที่ยวอะไรบ้างในจังหวัด

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการประสานงานระหว่างชุมชนอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: มีการติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว เช่น มีการประสานงานกับชาวประมงเมื่อมีนักท่องเที่ยวต้องการออกไปเที่ยวเกาะ หรือดูปลาโลมา

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่ามีข้อจำกัดอะไรบ้างที่ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชยังไม่ได้ผลที่น่าพอใจ

ผู้ร่วมสนทนา: ข้อจำกัดที่ทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดไม่สามารถพัฒนาไปได้เกิดจากการที่ชุมชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ทั้งมีงบประมาณที่จำกัด และขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการจัดการการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่ามีอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวที่ทำให้จังหวัดนครศรีธรรมราชยังไม่เป็นที่ท่องเที่ยวที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดการประสานงานของชุมชน อย่างต่อเนื่อง และไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างเป็นทางการ

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีมากน้อยเพียงใด และมีการจัดการที่ดีแล้วหรือยัง

ผู้ร่วมสนทนา: มีความสามารถของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ไม่ได้มีน้อยไปกว่าจังหวัดอื่นที่อยู่ใกล้เคียง เพียงแต่ยังขาดความเป็นมืออาชีพในการจัดการ ขาดเครือข่ายการท่องเที่ยวที่จัดการการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชในขณะนี้ยังต้องการอะไรที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้นอีก

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่ชัดเจน

ชมรมกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลู

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช เหมาะสมหรือควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดป้ายประชาสัมพันธ์ ขาดป้ายในจุดหลัก ป้ายทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าการขนส่ง การคมนาคมสำหรับนักท่องเที่ยวเพียงพอ หรือเหมาะสมแล้วหรือยัง

ผู้ร่วมสนทนา: ควรจัดให้มีการรับส่งนักท่องเที่ยวโดยชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่ามีอุปสรรค หรือข้อจำกัดใดบ้างในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่า ควรมีการเพิ่มพูนความรู้หรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: มีการจัดอบรมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว เช่นอุทยานจัดอบรมให้กับชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ โดยให้เป็นสมาชิกชมรมการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าจุดแข็ง และจุดอ่อนของจังหวัดนครศรีธรรมราชในการจัดการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: จุดแข็งคือ มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว จุดอ่อนคือ ขาดความรู้เรื่องการจัดการ วิชาการ ด้านการอบรมการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่ามีข้อจำกัดอะไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าเส้นทางท่องเที่ยวที่ดีควรเป็นอย่างไร เพราะอะไร

ผู้ร่วมสนทนา: เส้นทางท่องเที่ยวควรมีการเชื่อมโยงกัน เพราะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก

ผู้วิจัย: ถ้าต้องการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ ท่านคิดว่าควรคำนึงถึงการจัดเส้นทางอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำต้องมีการคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก การใช้

เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำต้องระมัดระวังไม่ให้นักท่องเที่ยวได้รับอันตรายได้

ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านคีรีวง

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรทำอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: การจัดการท่องเที่ยวที่เห็นว่าเหมาะสม คือควรมีทรัพยากรบุคคลที่เข้มแข็ง ซึ่งจะสามารถทำให้เกิดการจัดการที่มีคุณภาพได้

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่ามีปัญหาใดที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จ

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดการพูดคุยกันระหว่างผู้ร่วมงาน คนในชุมชนเพื่อให้งานเดินหน้าไปอย่างดี เรียบร้อยไม่สะดุด

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่ามีปัญหาใดที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในการจัดการท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ คือเรื่องขยะ

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการเพิ่มพูนความรู้ เพิ่มทักษะให้แก่ชุมชนอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: มีการอบรมบุคลากรที่จะเป็นเจ้าหน้าที่ในการเดินทางไปร่วมกับนักท่องเที่ยว โดยหน่วยงานของรัฐ

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร เพื่อไม่ให้กระทบกับชุมชน

ผู้ร่วมสนทนา: ควรมีการจัดโซนเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรทำการท่องเที่ยวเป็นอาชีพหลักของชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ควรยึดการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม เพราะการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชุมชน

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการจัดการกับนักท่องเที่ยวอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในชุมชน

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการจัดการอย่างไรในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: ควรจัดให้มีการประสานงานการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การจัดการด้วยตนเอง

ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรช้างกลาง

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชยังมีจุดอ่อนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดความชัดเจนของแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ขาดแผนการท่องเที่ยวทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด คือยังไม่มีแผนการจัดการ การบริการการท่องเที่ยว ไม่มีแผนอย่างบูรณาการ ทำให้ขาดความชัดเจนในการจัดการในภาพรวมของจังหวัดยังไม่เป็นรูปธรรม

ผู้วิจัย: นอกจากแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวแล้ว ยังมีอะไรอีกบ้างที่คิดว่ายังไม่มีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดบุคลากร ผู้รับผิดชอบโดยตรงที่จะเป็นผู้นำให้เกิดการพัฒนา ขาดองค์กรที่ดูแลด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยตรง

ผู้วิจัย: ปัญหาอื่น ๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างอื่นมีอะไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดงบประมาณในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: จุดแข็งของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีอะไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: จุดแข็งของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณสถาน โดยเฉพาะพระมหาธาตุไม่มีที่ไหนมาเทียบได้

ผู้วิจัย: ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวคืออะไร

ผู้ร่วมสนทนา: ปัญหาของการจัดการท่องเที่ยว เกิดจากไม่พัฒนาเส้นทาง เช่น รถใหญ่ไม่สามารถเข้าแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากว่าไม่มีการเตรียมรถโดยสารเล็กไว้บริการ เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติไม่ได้เตรียมวางแผนสำหรับการใช้รถโดยสารไว้บริการนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ข้อจำกัดในการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชคืออะไร

ผู้ร่วมสนทนา: ข้อจำกัดของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ยังขาด แผนแม่บทการท่องเที่ยวของจังหวัด นครศรีธรรมราช การส่งเสริมพัฒนาตามแผนแม่บทยังไม่เกิดขึ้น การประชาสัมพันธ์

ผู้วิจัย: มีการวางแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชแล้วหรือยังในขณะนี้

ผู้ร่วมสนทนา: มีการวางแผนแม่บท 10 ปี และ 3 ปี ด้วยความช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้วิจัย: ชุมชนมีความรู้สึกอย่างไรกับนักท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: ชุมชนไม่เปิดบริการท่องเที่ยวเพราะความไม่เข้าใจในการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนไม่มีน้ำใจให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้าเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากเส้นทางท่องเที่ยวอย่างไร และมีวิธีการอย่างไรให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: ควรมีการสร้างศูนย์กลางการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว น่าจะอยู่ในจังหวัดเพราะนักท่องเที่ยวควรได้รับข่าวสารข้อมูลก่อนเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว ในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ว่ามีที่ไหน เดินทางอย่างไร รถที่ให้บริการอยู่ที่ไหน เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในอำเภอก็สามารถประสานตรงมาที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของอำเภอ การได้รับความรู้ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวตามเส้นทางที่มีอยู่แล้ว คิดว่านักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ ด้านภูมิปัญญา ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราชควรมีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ควรจัดให้ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รู้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดก่อนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการจัดการเรื่องป้ายบอกทางอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ควรจัดให้มีป้ายบอกทางให้มากกว่านี้ เพราะป้ายบอกทางที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่ชัดเจน ควรมีการทำป้ายบอกทางที่ชัดเจน เป็นระยะไม่เกิน 3 กิโลเมตร สวยงาม สังกะสี

ชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: โอกาสพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชยังขาด หรือมีอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวในเรื่องใด

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดบุคลากรในการแนะนำ เป็นพี่เลี้ยงในการให้ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: นอกจากขาดบุคลากรแล้วยังมีอะไรอีกที่คิดว่ายังขาด

ผู้ร่วมสนทนา: ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐ

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรจัดเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ควรจัดให้มีคฤหาสน์ที่ท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการเตรียมความพร้อมของชุมชนอย่างไรในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

ผู้ร่วมสนทนา: มีการเตรียมตัว เตรียมใจเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยว และวัฒนธรรมที่อาจได้รับจากนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการวางแผนจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: มีการกำหนดเวลา มีการเปิด ปิด แหล่งท่องเที่ยวเป็นช่วงเวลาเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้ฟื้นฟูตัวเอง

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าควรมีการจัดการในเรื่องราคาอาหาร และที่พักอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: ควรจัดให้มีการตั้งราคา ที่พัก อาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวควรได้รับอาหารที่เหมาะสมอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: มีการเตรียมอาหารอย่างปลอดภัย ไว้รองรับนักท่องเที่ยว

กลุ่มท่องเที่ยวตำบลขุนทะเล

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าเส้นทางคมนาคมในจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างไร มีจุดแข็ง และจุดอ่อนอย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนา: เส้นทางคมนาคมมีรถประจำทางอยู่แล้ว และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว คิดว่าคิวรถประจำทางอยู่ในตัวเมืองนั้นสะดวกอยู่แล้วถือว่าเป็นจุดแข็ง แต่รถประจำทางมีน้อยถือว่าเป็นจุดอ่อน และป้ายบอกทางก็ไม่ค่อยชัดเจนถือเป็นจุดอ่อนเหมือนกัน

ผู้วิจัย: มีจุดอ่อนอื่น ๆ อีกหรือไม่

ผู้ร่วมสนทนา: จุดอ่อนอีกข้อคือไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ขาดการเชื่อมโยงกันเองในแต่ละ อบต. ขาดการต่อเนื่องในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างไร และสามารถสร้างเป็นโอกาสเพื่อพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวได้หรือไม่

ผู้ร่วมสนทนา: ทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างสมบูรณ์ เป็นโอกาสในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ชมสวนผลไม้ได้

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าการจัดที่พักที่ได้มาตรฐานนั้น เป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อนอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนา: การไม่มีที่พักแบบโฮมสเตย์ถือว่าเป็นจุดอ่อนอีกอย่าง เพราะไม่สามารถสร้างจุดขายได้อย่างชัดเจน เหมือนหมู่บ้านคีรีวงที่มีที่พักแบบโฮมสเตย์และเป็นที่พักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าข้อจำกัดของจังหวัดนครศรีธรรมราชในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว คือเรื่องอะไร

ผู้ร่วมสนทนา: ข้อจำกัดที่สำคัญคือขาดงบประมาณในการดำเนินการเพื่อพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน

ภาคผนวก ข
ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะแนวการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว
จากกลุ่มตัวอย่าง

การเข้าถึง

1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง

ควรจัดสรรรถโดยสารไปทุกสถานที่ท่องเที่ยว / ควรจะไปส่งให้ถึงสถานที่ / จะสะดวกกว่าเพราะจะได้ชมวิวข้างทางด้วย / ให้มีรถโดยสารไว้บริการนักท่องเที่ยวทุกสายให้มาก / ไม่ค่อยสะดวก / จัดตั้งศูนย์บริการไว้ตามเส้นทางต่างๆ / ปรับปรุงคุณภาพรถ และพนักงานขับรถ / ควรมีความปลอดภัย / เก็บค่าโดยสารไม่เกินราคา / การเก็บค่าโดยสารในราคายุติธรรมและปลอดภัย / ไม่สะดวกในด้านการบริการสู่แหล่งท่องเที่ยว / การให้บริการด้านการเข้าถึงแก่นักท่องเที่ยวควรดีกว่านี้ / ควรจะมีรถโดยสารประจำทางที่มีความพร้อมกว่านี้ และหลายๆ เที่ยว / ไม่สะดวกเนื่องจากรถโดยสารประจำทางเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว / ให้รถโดยสารประจำทางไปส่งถึงแหล่งท่องเที่ยว / ควรจะมีรถประจำทางรับส่ง ไปกลับกับสถานที่ท่องเที่ยว / สะดวก รวดเร็ว / มีบริการน้อยมาก / ไม่สะดวก / จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเมืองประวัติศาสตร์ควรมีรถโดยสารให้มากกว่านี้ / ยังไม่ครบแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง / การใช้บริการยังไม่ดีพอ / ควรจัดให้มีทุกเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยว / ควรจะมีให้ถึงที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง และมีที่จอดรถ / ไม่มีรถโดยสารที่ถึงสถานที่ท่องเที่ยว เช่น น้ำตก (ควรจัดให้มีรถบริการ) / จัดให้มีบริการที่สะดวก ราคาเหมาะสม / จัดให้มีรถประจำทางรองรับนักท่องเที่ยว / มีการบริการที่มีราคาเหมาะสมไม่แพงเกินไป / ควรจะมีรถประจำทางที่มีการบริการแบบถึงที่ / จัดให้มีรถประจำทางเพียงพอโดยเฉพาะในช่วงเทศกาล / ต้องเน้นถึงรถที่ทันสมัยพร้อมบริการที่ดี / ควรให้บริการ / ควรจะมีเป็นจุด ๆ เพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยว / การโดยสารรถประจำทางควรมีรถเพิ่มให้มากขึ้น / รถโดยสารประจำทางไปไม่ถึงที่ท่องเที่ยว / ควรให้มีรถโดยสารประจำทางทุกเส้นทางของถนน / ควรปรับปรุงบางส่วนให้ดีกว่านี้ / จัดตั้งคิวรถที่จะไปแหล่งท่องเที่ยว / ให้มีการจัดตั้งคิวรถที่จะไปแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น / ควรจะมีทัวร์ที่ได้มาตรฐาน / อาจจะเข้าไม่ถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ / เพิ่มจำนวนรถ / จัดให้มีบริษัททัวร์ไปเที่ยวให้เยอะ ๆ / อาจเข้าไม่ถึงสถานที่ท่องเที่ยว / จะสะดวกสบายเพราะจะได้ชมธรรมชาติอย่างเต็มที่และการจราจรไม่ติดขัด / ให้ความเป็นมิตรแก่ลูกค้า / ต้องส่งเสริมเพิ่มขึ้น ปกติน้อยมาก / รถโดยสารขนาดเล็กเข้าถึงทุกจุด / ประชาสัมพันธ์

2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ

รถเช่าควรคิดราคาพอสมควรไม่แพงเกินไป / ควรคิดค่าบริการให้ตามราคามาตรฐาน / การเช่ารถจะสะดวกมากเพราะจะได้ไปเป็นหมู่คณะ / ควรจัดไว้ให้เพียงพอ / ยังมี เห็นน้อย / กำหนดจุดรถให้เช่า / บริษัทให้เช่าอยู่ในหน่วยงาน ททท. / ควรมีความปลอดภัย / สามารถเป็นรายได้ของแต่ละบุคคลได้ / ต้องมีรถบริการแน่นอน / มีบริการและให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างมาก / ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นชัดเจน เกิดความต้องการอยากไปเที่ยว / ควรจะจัดรถขนาดเล็กไว้คอยอยู่บริการเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยว / คิดราคาค่ารถเช่าโดยสารในราคาที่ถูก / ดีมาก / บริการดี / มีบริการน้อยมาก / ไม่สะดวก / รถโดยสารขนาดเล็กจะมีบริการไว้ตามจุดที่สำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวไม่รู้จักเส้นทางให้มากขึ้น / ยังไม่มีการจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ / ไม่มีรถขนาดเล็กเพราะการใช้บริการน้อยมาก / ควรจัดให้มี / ไม่ควรนำรถที่มีเครื่องเสียงดัง / ควรมีการเปิดให้บริการมากกว่านี้ / จัดให้มีการบริการแบบถึงที่เที่ยว / ควรให้บริการแบบถึงที่เที่ยว / มีราคาที่เหมาะสม ไม่แพง ไม่ถูกเกินไป / ควรมีการบริการที่เป็นกันเอง และมีรถรองรับนักท่องเที่ยว / จัดให้มีรถเช่าที่เพียงพอ และราคายุติธรรม / ควรปรับปรุงถนนที่ยังเป็นหลุมเป็นบ่อบางเส้นทาง / ราคาต้องยุติธรรม / ควรให้บริการ / รถเล็กมีน้อยมากควรจัดรถเล็กให้มากยิ่งขึ้น / เป็นสิ่งที่ดีเพราะนักท่องเที่ยวจะได้สะดวก / ควรจัดไว้ให้เพียงพอ / ควรมีการบริการจัดรถเช่าให้มากกว่านี้เพราะตอนนี้ไม่ค่อยดี / รถให้เช่าน้อยและหายากมากและแพงด้วย / ควรจะมีการดูแลสภาพรถให้มีคุณภาพ / อาจจะมีราคาแพงเกินไป / ราคาไม่สูง / ในรถเล็กที่ให้บริการควรมีเครื่องเสียง VCD เพื่อฟังตอนนั่งรถ

/ บริการรวดเร็วทันใจไร้ปัญหา / อาจจะทำให้การจราจรเกิดการติดขัดได้ในบางเส้นทาง / ให้มีความเป็นมิตรแก่ลูกค้า / ต้องกำหนดราคาชัดเจน

3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

จะดีต่อนักท่องเที่ยวและไปถึงที่หมายอย่างปลอดภัย / ควรจะมีเส้นทางให้สบาย(ถนนดี) หรือถนนคอนกรีต / เส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยวจะมีเส้นทางสะดวกมาก / ควรสร้างเส้นทางคมนาคมให้ทั่วถึงกับแหล่งท่องเที่ยว / เส้นทางบางจุดยังไม่สะดวกเพียงพอ / ดีแล้วครับ / ต้องปรับปรุงให้มากกว่านี้ / เส้นทางยังไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว / เพื่อสะดวกในการเดินทาง / ต้องเดินทางได้รวดเร็วและปลอดภัย / เส้นทางคมนาคมเกือบทุกเส้นทางไม่สะดวกแก่การเดินทางของรถบัส / บางเส้นทางต้องปรับปรุงไหล่ทาง และเส้นทางการเดินทาง / เป็นการเหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ / ดีมาก / ยังไม่สะดวกโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลต่าง ๆ / พอใช้ / ควรมีการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวมาก ๆ / ควรจัดเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวให้ครบ / พัฒนาเส้นทางให้สะดวก / พัฒนาเส้นทางให้สะดวก / เห็นด้วย / ควรปรับปรุงเส้นทางที่เป็นหลุมเป็นบ่อ / เป็นเส้นทางที่มีบริการรถประจำทางเข้าถึง / ถนนจะต้องลาดยาง / ควรมีการปรับปรุงถนนที่ยังเป็นหลุมเป็นบ่อบางเส้นทาง / เส้นทางปลอดภัย / ให้มีถนนที่สมบูรณ์ทุกเส้นทาง/ เส้นทางควรเพิ่มทางเข้าออกให้มากยิ่งขึ้น / พอใช้ได้ / สะดวกดี / สะดวกมาก / ควรมีป้ายเส้นทางและถนน / ในบางพื้นที่มีถนนที่ไม่สะดวก / ทำเส้นทางให้สะดวกสบาย / อาจติดขัดบ้างในบางครั้ง / จัดทำทางเข้าที่สะดวกมากกว่านี้ / เอื้อประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ /

4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน

มีไว้สำหรับนักท่องเที่ยวต่างจังหวัดที่ไม่คุ้นเคยสถานที่ / ควรจะมีป้ายบอกทางทุก ๆ 1 กิโลเมตร / เมื่อถึงแยกก็จะมีป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยว / ให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและพอสมควร / ป้ายยังมีน้อย / มีขนาดใหญ่และใช้สีที่มองเห็นได้ชัดเจน / บางชุมชนมากไป / ยังน้อยเกินไป / เพื่อไม่ให้เกินเดินทางซ้ำหรือใช้เส้นทางผิด / มีป้ายบอกระยะทางให้ชัดเจน / ยังขาดป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน / ยังไม่มากพอต้องปรับปรุงดูใจให้เห็นแล้วอยากไปเที่ยว / ทำให้นักท่องเที่ยวไม่เสียเวลาในการท่องเที่ยว / ไม่ชัดเจนและน้อย / ควรจะมีมากกว่านี้ / ควรจัดทำป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น / จัดป้ายบอกเส้นทางอย่างชัดเจน / เพิ่มจำนวนป้ายบอกทางให้รู้ทุกทางแยก / ป้ายบอกทางไม่ชัดเจนเพราะมีแต่ลูกศรไม่บอกระยะทาง / ควรมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีมากพอ / ควรจะมีป้ายบอกทางให้มากยิ่งขึ้น / มีป้ายบอกทางที่เห็นได้ชัด และควรมีมากพอ / มีป้ายบอกทางที่มากพอ / ควรมีให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสะดวกแก่นักท่องเที่ยว / ควรมีป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน / ป้ายต้องมีทั้งภาษาสากล ภาษาไทย และภาษาพื้นบ้าน / ให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน / ควรมีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ ทางประมาณ 3 กิโลเมตร / ควรมีป้ายบอกทางให้ชัดเจน / ดีแล้ว / ดีมาก / ควรจะจัดทำป้ายให้เข้าใจง่ายและดูชัด / ควรบอกสภาพถนนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว / ให้มีป้ายให้มากขึ้น / จัดป้ายให้เห็นชัด / จัดให้มีหมายเลขโทรศัพท์ของการท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวต้องการโทรไปสอบถาม / มีเพียงพอแล้ว / ทำให้นักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นไปได้ถูกทางไม่ต้องเสียเวลาถามทางอยู่ / จัดทำป้ายให้มากขึ้นเพื่อโฆษณาสถานที่ท่องเที่ยว / ต้องพัฒนายิ่งขึ้น / ยังมีอยู่ไม่เพียงพอ เพิ่ม และซ่อมแซมให้ใช้งานได้ / เพิ่มป้าย 2-3 ภาษา และเพิ่มจำนวนป้าย

5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ

ควรมีแจ้งให้ทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ สื่อ / ควรจะจัดให้ทั่วถึงกับชุมชน / การบริการจะไม่ค่อยเพียงพอเท่าที่ควร / ศูนย์บริการท่องเที่ยวควรจัดให้พอและสะดวกกับนักท่องเที่ยว / ข่าวสารยังไม่เพียงพอ / ศูนย์บริการควรให้ข้อมูลที่แท้จริงและชัดเจน / จำเป็นต้องมีบุคลากรที่เข้าใจการท่องเที่ยว / มีแต่ไม่เพียงพอ / จะ

ช่วยให้พนักงานท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร / ต้องบอกข้อมูลข่าวสารในระบบบรอกเกอร์และรอกหญ้า / ยังขาดศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและสื่อประชาสัมพันธ์ / ควรให้ชัดเจนให้มากกว่านี้ / เพื่อความสะดวกและความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยว / ปานกลาง / ไม่เพียงพอ / ควรมากกว่านี้ / ยังมีไม่เพียงพอ ตามศูนย์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวตามที่ต่าง ๆ / พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินครศรีธรรมราชมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารและให้คำแนะนำนักท่องเที่ยว / จัดให้มีข้อมูลอย่างชัดเจน / ดี / ควรเพิ่มศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารให้มีหลากหลายสาขา / ศูนย์บริการควรมีให้มากขึ้น / เป็นสถานที่ที่ติดต่อได้สะดวก / จัดการหาข้อมูลข่าวสารให้นักท่องเที่ยวเพียงพอ / ทางจังหวัดควรจัดสถานที่บริการข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว / ทางจังหวัดควรจัดสถานที่บริการข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว / ต้องมีความพร้อมเพียงในข้อมูลที่จะให้นักท่องเที่ยว / ให้มีศูนย์บริการที่ใช้งานได้สะดวก / ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้มาก ๆ / แหล่งข่าวสารและการให้ข้อมูลยังน้อยมากควรปรับปรุงให้มากขึ้น / ควรที่จะปรับปรุงบางอย่าง / ควรจัดเป็นศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ / ควรปรับปรุง / ทางเข้าควรมีคนคอยบอกเส้นทางให้ได้อย่างเพียงพอ / ให้เพิ่มเติมให้มากขึ้นกว่านี้ / ควรจะจัดให้ทั่วถึงกับชุมชนทุกสถานที่ / เพียงพอ / ตั้งศูนย์บริการให้ทั่วถึง / มีโบรชัวร์แจกให้กับนักท่องเที่ยว / เพียงพอ / ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ ข้อมูลชัดเจน / มีการโฆษณาทางวิทยุ และส่งจดหมายตามบ้าน / น้อยมากควรมีในชุมชนด้วยทุก ๆ อำเภอ / ให้ความรู้กับคนที่ประจำอยู่ในจุดที่นักท่องเที่ยวเห็นชัดเจน

แหล่งท่องเที่ยว

1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

ทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกสบาย / ควรจัดเตรียมที่พักให้ / มีความพร้อมมาก / สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้พร้อมและสวยงาม / ไม่มีความพร้อม / ผู้นำจะต้องมีองค์ความรู้ในการบริการนักท่องเที่ยว / ไม่พร้อม / มีน้อย / เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจะรู้สึกดีใจ / การจัดที่พักควรดูเรื่องความสะดวก อาหารราคายุติธรรม / ยังขาดความพร้อมเกือบทุกด้านเรื่องความพร้อมรองรับ / ส่วนใหญ่คืออยู่แล้ว ปรับปรุงดูแลควบคุม บุคคลที่จะเอาผลประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว / ควรมีความพร้อมและให้ความสะดวกกับนักท่องเที่ยว / จัดให้มีมีคฤหาสน์ที่ถาวร / ไม่พร้อม / มีความพร้อมแต่พนักงานไม่มีพอ / เฉพาะสถานที่สำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวเข้าถึง / แหล่งท่องเที่ยวต้องมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น / จะต้องจัดให้มีการรับรองนักท่องเที่ยว การจัดอบรมเจ้าบ้านที่ดี / มีการจัดสถานที่ที่เหมาะสม / ควรเป็นสถานที่ที่มีการรองรับที่เหมาะสม มีบริการที่ประทับใจ / จัดสถานที่รองรับให้เหมาะสม / จัดให้มีสถานที่ที่รองรับนักท่องเที่ยวมาก ๆ / ทางสถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้พนักงานมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว / ทางสถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้พนักงานมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว / ให้มีความพร้อมมากกว่านี้ และพัฒนาเพิ่มขึ้น / ความพร้อมไม่เพียงพอเมื่อถึงวันสำคัญ ๆ ยังแออัดกันไม่พร้อมแก้ไข / ดีมาก / ควรจัดให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว / พร้อมและพอเพียง / ควรจัดเตรียมที่พักให้นักท่องเที่ยวมาก ๆ / ในบางสถานที่พนักงานยังให้คำตอบเวลาไปตามไม่ได้ / มีที่พักให้ได้มาตรฐาน / ดีมาก / บางครั้งห้องพักอาจไม่พอ / ทำให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจนักท่องเที่ยวจะได้กลับมาอีก / จัดทำอาคารสำหรับให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนมาถึง / ต้องพัฒนาคนรองรับ / ยังไม่พร้อมเพราะมีปัญหาเรื่องภาษา / อบรม หรือผู้ดูแล ต้องมีความรู้ และให้ความสำคัญ /

2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์

ทำให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจ / ควรส่งเสริมความเข้าใจ / ภูมิทัศน์ที่ข้างทางจะมีความสวยงาม / ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการรักษา / ดีแล้ว ชุมชนต้องช่วยกันดูแลร่วมมือกันรักษา / เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวก็จะสบายหูสบายตา / ต้องพัฒนาคนมาชมทางขึ้นเขาเหม็น และภูเขาหลวง / แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความ

สวยงามมาก / แหล่งท่องเที่ยวต้องรักษาความสะอาด ความสวยงามของภูมิทัศน์ / มีการเอาใจใส่ดูแลอยู่เสมอ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ / ควรมีการจัดหาดูแล รักษา และปรับปรุงอยู่เสมอ / ควรให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ / ควรส่งเสริมความเข้าใจการอนุรักษ์ / สวยงามมาก / มีการอนุรักษ์ป่าไม้ / สวยงามมาก / เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้เก็บภาพไว้เป็นที่ระลึก / ชาวบ้านต้องทิ้งขยะให้ถูกที่ / ยังมีอยู่มาก / ต้องประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ

3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

ทำให้นักท่องเที่ยวมีความชอบต่อสถานที่ / ควรจะอธิบายให้ความรู้ / แหล่งท่องเที่ยวก็มีความสมบูรณ์พอสมควร / จัดแหล่งท่องเที่ยวให้เด่นชัด / ช่วยกันอนุรักษ์ให้ยั่งยืน / ดีแล้ว ชุมชนต้องช่วยกันดูแลร่วมกับภาครัฐ / ถ้ามีทุกอย่างก็จะมีคนมาเที่ยวมาก / ต้องรักษาแหล่งท่องเที่ยวต้นน้ำ ลำธาร เช่น ต้นไม้ เถาวัลย์ / บางที่ต้องปรับปรุงซ่อมแซม บำรุงรักษา / แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่ง / บางสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวยังมีความสมบูรณ์ไม่เพียงพอที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าชม / ต้องรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง / ควรจัดทำสัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์เห็นได้ชัดเจน / จัดทำเป็นจุดเด่น ทำให้นักท่องเที่ยวเห็นชัดเจน / ควรมีการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวอยู่เสมอตลอดเวลา / ควรจะอธิบายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว / มีความสมบูรณ์ของธรรมชาติมาก / มีสัตว์ เช่น นก ไม้ดูเล่น / บางแหล่งท่องเที่ยว / เป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยว / มีความสมบูรณ์อยู่แล้วแต่รักษา / ส่วนอื่น ๆ ที่ยังคงพบอยู่หลายจุด / อบรมคุณภาพคน

4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

เป็นจุดเรียกนักท่องเที่ยว / แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน / เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้เด่นชัด / ยึดถือเอกลักษณ์เดิม / ทุกพื้นที่มีอยู่แล้ว / ควรจัดเอกลักษณ์ให้ดีกว่านี้ / ต้องอนุรักษ์ไว้ตามธรรมชาติ / ดี / เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง / ควรมีความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ / ต้องรักษาเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง / ควรจัดทำสัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์เห็นได้ชัดเจน / ดูแลให้มีการพัฒนาให้มากขึ้นกว่าเดิมแล้วจะดีกว่านี้ / ควรจัดการศึกษาข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว / ความเป็นธรรมชาติที่ไม่ได้ผ่านการตกแต่งอย่างทันสมัย / ลักษณะเด่นหลายมุม / ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้ถึงเอกลักษณ์การท่องเที่ยวได้หลาย ๆ สถานที่ / มีเอกลักษณ์ที่มีอยู่แล้ว / มีส่วนน่าสนใจเยอะแต่ต้องมาทบทวนกันใหม่ / ปลูกกระแสดังนี้ และจิตสำนึก

5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ

ทำให้นักท่องเที่ยวไม่จำเจและจะได้ไม่เกิดความเบื่อ / ควรส่งเสริมอนุรักษ์ / ก็มีความหลากหลายพอสมควร / ให้มีธรรมชาติที่สมบูรณ์และหลากหลาย / ดีอยู่แล้ว / พยายามท่องเที่ยวและไม่ทำลายธรรมชาติ / ควรจัดทำธรรมชาติให้น่าอยู่ / ต้องรักษาความเป็นธรรมชาติของป่าไม้ ภูเขา และ ทะเล / ดีเพราะมีความอุดมสมบูรณ์อยู่มากมาย / มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวพอสมควร / มีความหลากหลายทางธรรมชาติ / จัดให้มีการบรรยายเกี่ยวกับความหลากหลายในธรรมชาติ / ควรจัดให้มีการเพาะพันธุ์ไม้เพิ่มและปลูกทดแทน / ควรส่งเสริมการอนุรักษ์ / มีหลายแบบ หลายความรู้สึก / มีความสวยงามและหลากหลาย / ควรจัดให้มีแหล่งท่องเที่ยวได้มาก ๆ / มีอยู่แล้ว / สมควรพัฒนาเป็นเมืองตัวอย่าง

ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน

1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน

นักท่องเที่ยวจะได้ประทับใจในที่พัก / ควรจัดอย่างดี / การจัดที่พักก็ได้มาตรฐานดี / ควรจัดให้เหมาะสมและสะอาด / มีการอบรมเพิ่มคุณภาพ / ในคีรีวงชาวบ้านช่วยกันคิดมาตรฐานตนเอง / ควรจัดให้ดีกว่านี้ / เจ้าหน้าที่ของรัฐและชุมชนท้องถิ่นต้องร่วมมือกัน / ไม่เข้าใจลักษณะของโฮมสเตย์ / ควรจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ให้มากกว่านี้ / ควรจะมีไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักและเกิดความประทับใจกับชุมชนในท้องถิ่น / ต้องพัฒนาบุคลากรและคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว / จัดให้มีการบริการที่ดีเมื่อนักท่องเที่ยวกลับไป อยากรจะกลับมาอีก / จัดการบริการประชาสัมพันธ์ไปในตัว มีบริการหลากหลาย / ยังมีที่พักน้อยมากควรให้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น / ควรจัดอย่างยิ่ง / มีบ้างแต่ยังไม่ค่อย / สะอาด ปลอดภัย / มีความปลอดภัยในการพักผ่อน / การจัดให้นักท่องเที่ยวได้มีที่พักอย่างปลอดภัย / มีการให้ความรู้ที่ถูกต้อง / มีไม่กี่จุด ไม่น่าสนใจ

2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน

ต้องมีความเอื้ออาทรอย่าคิดแต่กำไรอย่างเดียว / บางสถานที่ต้องปรับปรุงเรื่องความสะอาด ความปลอดภัย / ควรจัดที่พักแบบรีสอร์ทให้พอกับนักท่องเที่ยว / อยู่ในราคาที่ได้มาตรฐานที่พึงพอใจ / ต้องพัฒนาบุคลากร / จัดเป็นธรรมชาติมากที่สุด เหมือนเราอยู่ในป่า / ควรจัดแบบธรรมชาติที่สุด ทำให้รู้สึกสดชื่น / ดีแล้ว / ควรจัดอย่างยิ่ง / ส่วนใหญ่ได้มาตรฐานน้อยหากได้มาตรฐานมากอาจราคาแพง / ให้สะอาด ปลอดภัย และสบาย / สะดวกสบาย / จัดให้นักท่องเที่ยวได้มีที่พักอย่างปลอดภัย / มีการให้ความรู้อย่างถูกต้อง / ไม่พอในเขตเทศบาล / คนมาใช้บริการมีกำลังจ่ายน้อยเหมาะกับมาตรฐานที่จัดบริการอยู่แล้ว

3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน

ควรจัดอย่างยิ่ง / การจัดที่พักโรงแรมก็ได้มาตรฐานดี / จัดอำนวยความสะดวก / เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้ / ควรจัดให้ดีกว่านี้ / เน้นความสะอาด สะดวก ปลอดภัย บริการดี / ส่วนใหญ่ดีอยู่แล้ว / โรงแรมที่พักควรมีมาตรฐานและสะดวกสบาย / เห็นสมควรตามราคาที่พึงพอใจ / ต้องพัฒนาบุคลากร และคำนึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว / ควรมีการบริการที่ประทับใจ / ควรจัดการบริการที่เป็นมิตร ทำให้รู้สึกแบบกันเอง / โรงแรมมีไม่เพียงพอจึงต้องสร้างเพิ่มอีก / ควรจัดอย่างยิ่ง / มีน้อยมากบางที่อาจมาพักในเมือง / สะดวกสบาย / จัดให้นักท่องเที่ยวได้มีที่พักอย่างปลอดภัย / มีความรู้ที่ถูกต้อง / 5 ดาวไม่ครอบคลุม / นักท่องเที่ยวมาใช้บริการมีกำลังจ่ายน้อยกว่าโรงแรมที่มีอยู่แล้ว

4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน

มันดีต่อนักท่องเที่ยวทุกระดับ / ควรนำราคาที่เป็นจริงมาใช้ / การจัดที่พักราคาก็พอสมควร / จัดอำนวยความสะดวก / เป็นไปตามรูปแบบและความเหมาะสมของที่พัก / พอสมควรและพอประมาณ / ปกติ / ไม่ควรจัดที่พักที่มีราคาแพงและถูกเกินไป / ที่พักรสำหรับนักท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ราคาปกติ ได้มาตรฐาน ทำให้เกิดการดึงดูดใจและประทับใจ / ให้เจ้าของกิจการลดราคาที่พัก / จัดให้มีการแสดงที่สนุกสนาน มีความปลอดภัย / ควรจัดการบริการที่มีความปลอดภัย สะดวกแก่นักท่องเที่ยว / ราคาที่พักยังสูงเกินไปควรปรับลดให้คนระดับกลาง ๆ เข้าใช้ได้ / ควรนำราคาที่เหมาะสมมาใช้ / ราคาปกติ / ให้ราคาถูก ๆ เพราะจะได้มีคนไปกันเยอะ ๆ / ใช้บริการในการพักผ่อน สะดวกสบาย / จัดให้นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในที่พัก / มีการให้ความรู้ / พอสมควร / ประชาสัมพันธ์คุณภาพให้เห็นว่าสอดคล้องกับราคา

5. มีร้านขายของราคามาตรฐาน

ควรจัดอย่างยิ่ง / มีการบริการของดีมาก / ควรมีร้านขายของที่สะอาด / จัดตั้งให้เป็นโซนให้ผู้ประกอบการมีจิตสำนึกให้มากกว่านี้ / จำเป็นมาก ๆ / พอสมควรและพอประมาณ / ปกติ / ควรขายของในราคาที่เป็นกันเอง ไม่นวดยโอภาสกับนักท่องเที่ยว / เห็นสมควรมีราคามาตรฐานที่พอรับได้ / ให้เจ้าของกิจการลดสินค้าลง / มีการบริการที่เป็นกันเอง มีสินค้าที่ต้องการ / ควรเป็นร้านที่มีการขายของครบทุกชนิด ราคาย่อมเยา / ร้านค้าก็ขายของแพงแล้ว ควรให้ปรับราคาของใช้ต่ำลง / ควรจัดอย่างยิ่ง / ราคาปกติ / สะดวกสบายในการใช้บริการ / จัดให้มีร้านค้าที่ขายของราคาถูกคุณภาพดี (ไม่หวังผลกำไรมากเกินไป) / มีการให้ความรู้ / เป็นบางโรงแรม หรือบางส่วนแค่นั้นเอง / จังหวัดนี้ราคาต่ำอยู่แล้ว มีการแข่งขันสูง แย่งตัดราคาอยู่แล้ว

6. มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด

เป็นสิ่งที่สำคัญมากประการหนึ่ง / ควรสะอาด / การจำหน่ายอาหารก็สะอาดดี / อาหารต้องสะอาดและถูกหลักอนามัย / จัดตั้งให้เป็นโซนให้ผู้ประกอบการมีจิตสำนึก / จำเป็นมาก / ถ้าอาหารสะอาดจะทำให้คนมาเที่ยวมาก / บางสถานที่ต้องควบคุมดูแลเรื่องความสะอาด / อาหารที่จำหน่ายควรสะอาดและได้มาตรฐาน / จำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด ถูกหลักอนามัยราคาพอสมควรที่นักท่องเที่ยวเกิดความพอใจ และประทับใจ / ให้เจ้าของกิจการรักษาความสะอาดของร้านอาหารในการปรุงอาหาร / ควรเป็นอาหารที่พกพาง่าย เพื่อสะดวกแก่นักท่องเที่ยว / ควรเป็นร้านที่มีการบริการที่ดี เป็นกันเอง / อาหารพื้นเมืองมีความสะอาดดี และเพียงพอ / ควรจัดอย่างยิ่ง / ส่วนใหญ่สะอาดถูกหลักอนามัย / ให้มีอาหารหลากหลาย / ถูกคุณลักษณะทุกประการ / ควรจัดให้มีอาหารพื้นเมืองที่สะอาดราคาพอเหมาะไม่ค้ากำไรเกินไป / มีการให้ความรู้ / เพิ่มทุก ๆ อำเภอ / ภาครัฐต้องประชาสัมพันธ์ร้านที่เหมาะสมให้แก่นักท่องเที่ยวทราบ

7. มีการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุด / ควรจัดอย่างยิ่ง / การอำนวยความสะดวกดีมาก / อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว / ผู้นำเที่ยวจะต้องมีความรู้ในทุกเรื่องที่นักท่องเที่ยวถาม จะต้องฝึกอบรมอยู่เสมอ / เพื่อเป็นประโยชน์ของผู้คนที่มาเที่ยว / ควรมีมัคคุเทศก์ตามแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ / ควรมีเพื่อนักท่องเที่ยวจะได้รับการบริการในการนำเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ / จัดมัคคุเทศก์กับบรรยายนำ / ควรมีบริการนำดื่ม กระจาดขี้หมู และอื่น ๆ / จัดให้มีการบริการที่ดี เช่น บริการนม อาหาร เครื่องดื่ม / จัดความสะดวกให้นักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ / ควรจัดอย่างยิ่ง / มีมาก พอใจมาก / มีห้องน้ำที่สะอาด / พอใช้ / ควรมีบริการที่สะอาดสะดวกและทันใจนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด / มีการให้ความรู้ / มัคคุเทศก์น้อยมาก / ต้องแก้เรื่องประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ

การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว

1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

เป็นตัวชี้และแนะนำนักท่องเที่ยวได้ดีทีเดียว / ควรจัดอย่างยิ่ง / มีเอกสารแนะนำพอสมควร / มีเอกสารที่ถูกต้องและชัดเจน / ควรจัดทำรูปแบบใหม่ ๆ และนักท่องเที่ยวจะเข้าใจง่าย / ควรมีเพราะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไป / ควรมีให้มากกว่านี้ ควรเข้าถึงนักท่องเที่ยวให้มาก เช่น สถานีรถไฟ สนามบิน สถานีขนส่ง / ควรประชาสัมพันธ์และแจกเอกสารการท่องเที่ยว / จัดทำแผ่นพับนำชมทุก ๆ สถานที่ที่สำคัญ ทุกแห่ง / ททท. ต้องจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวให้ครบถ้วน / ควรเป็นเอกสารที่มีรายละเอียดชัดเจน / ควรมีให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว / เอกสารไม่มีเลยในการท่องเที่ยวต้องปรับปรุงอีก / ควรจัดอย่างยิ่ง / มีน้อย / เพื่อให้เป็นสิ่งจูงใจนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม

/ น้อย / ควรจัดเอกสารให้มากพอกับนักท่องเที่ยวและมีความรู้ที่ครบถ้วน / ต้องมีการให้ความรู้แก่ชาวบ้าน / ขาดช่วงไม่เพียงพอ ไม่น่าสนใจ / ต้องทำการประชาสัมพันธ์

2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ

ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สับสน / ควรนำแบบฟอร์มที่ชัดเจน / ถูกต้องดีที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ / มีความถูกต้องและชัดเจน / ใช้ผู้ที่จัดทำเอกสารศึกษาชุมชนให้ดีเสียก่อนที่จะนำไปเขียน / ททท. หรือหน่วยงานของรัฐ ไม่ค่อยตรงกับชุมชน / ควรมีเอกสารที่เป็นการแนะนำแบบนี้เพื่อเป็นประโยชน์ / ดี / เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวต้องชัดเจน ถูกต้อง / ให้อ่านง่ายมีรายละเอียดเส้นทางต่าง ๆ ในเอกสารให้ถูกต้องและชัดเจน / ควรเป็นเอกสารที่มีรายละเอียดชัดเจน เข้าใจง่าย / ควรเป็นเอกสารที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย กะทัดรัด พกพาสะดวก / ดีแล้ว / ควรนำแบบฟอร์มที่ชัดเจนและถูกต้องที่สุดมาใช้ / ถูกต้องทุกประการ / ต้องมีการให้ความรู้แก่ชาวบ้าน / ต้องปรับปรุงให้ทันสมัย / ต้องทำการประชาสัมพันธ์

3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว

ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจสถานที่มากยิ่งขึ้น / ควรเข้าใจปัญหา / สามารถสื่อความหมายได้ดีกับนักท่องเที่ยว / สื่อความหมายไปตามเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของแหล่งท่องเที่ยว / ศึกษาข้อมูลให้ชัดเจนแยกความหมายกับความสำคัญให้ชัดเจน / นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้และเข้าใจชาวบ้าน / เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ / ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง / ยังไม่ชัดเจน และไม่ทั่วถึง / ต้องทำป้ายบอกทาง / จัดให้มีผู้แนะนำนักท่องเที่ยว / ควรจัดให้มีการบรรยายแต่ละสถานที่ / ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ / ควรจัดอย่างยิง / เข้าใจง่าย / ต้องมีการให้ความรู้ชาวบ้าน / ชัดเจนดีแต่น้อย / ต้องทำการประชาสัมพันธ์

4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน

ทำให้เข้าใจและอยู่กับชาวบ้านได้ / ควรมีความเข้าใจปัญหา / ก็มีความเข้าใจพอสมควร / มีความเข้าใจในวิถีชาวบ้านไม่ทำลายประเพณีวิถีชีวิตของชาวบ้าน / ให้นักท่องเที่ยวศึกษาชุมชนมาก่อนที่จะมาเที่ยว / นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้และเข้าใจประเพณี / ได้เห็นว่าวิถีชาวบ้านเป็นอย่างไร / ชุมชนมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว / ประชาสัมพันธ์ความเป็นอยู่ของชาวบ้านตามแหล่งท่องเที่ยว / วิถีชาวบ้าน ชุมชน แต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป ให้ศึกษาเข้าใจในสถานที่นั้น ๆ / ต้องตระหนักถึงการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน / จัดให้มีการเยี่ยมชมชาวบ้าน วิถีการดำเนินชีวิต / จัดให้มีการเยี่ยมชม และศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตชาวบ้าน / ควรให้ความรู้เกี่ยวกับอุปนิสัยของชาวบ้านแต่ละชุมชนเพิ่มอีก / ควรมีการทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว / ร่วมกันอนุรักษ์วิถีชาวบ้าน / ต้องมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว / ภาษาและขนบธรรมเนียมการศึกษา เป็นตัวชีวิต / ต้องทำการประชาสัมพันธ์

5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ

จะได้รู้จักดูแลธรรมชาติมากขึ้น / ควรจัดอย่างยิง / มีความเข้าใจที่มาพอสมควรในด้านธรรมชาติ / ควรศึกษามีความรู้ความเข้าใจของธรรมชาติที่ชัดเจน / ไม่เข้าใจนักท่องเที่ยวมาบริโภคอย่างเดียว / เพื่อเป็นประโยชน์ของนักท่องเที่ยว / สถานที่ท่องเที่ยวควรมีไกด์แนะนำ ดูแลนักท่องเที่ยว / ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจธรรมชาติไม่ทำลายธรรมชาติ / ให้นักท่องเที่ยวได้รับการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ของแหล่งที่มาของธรรมชาติ / ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่าทำลายธรรมชาติ / จัดทำนิทรรศการที่มาของธรรมชาติ / ควรจัดทำเอกสาร รายละเอียดความหมายที่มาของธรรมชาติให้ชัดเจน / ควรให้มีการศึกษาธรรมชาติและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น / ควร

อธิบายทำความเข้าใจการอนุรักษ์ธรรมชาติกับนักท่องเที่ยว / ต้องมีการให้ความรู้นักท่องเที่ยว / บางครั้งดี บางครั้งไม่รู้ / ต้องทำประชาสัมพันธ์

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ

จะดีมากทำให้สถานที่ท่องเที่ยวดูสวยงามขึ้น / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / มีถังขยะไว้มากพอสมควรในการทิ้งขยะ และสิ่งของต่าง ๆ / ควรมีรถเก็บขยะที่เพียงพอ / ให้มีการปลูกฝังจิตสำนึกของนักท่องเที่ยว / ต้องบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและไม่รับขยะเข้าชุมชน / เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว / ยังปกติดี / ควรจัดหาภาชนะที่มีดัดในการจัดเก็บขยะ / ยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว / เทศบาลต้องเพิ่มมาตรการเก็บขยะ ประชาชนต้องรักษาความสะอาดไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด / จัดให้มีถังขยะเยอะ ๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยว / ควรมีถังขยะบริการบนรถประจำทางหรือสถานที่ท่องเที่ยว / มีการเก็บขยะน้อยมากและไม่มีที่ทิ้งขยะอย่างเพียงพอ ต้องปรับปรุง / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / จัดอยู่ในเกณฑ์ดี / ดีมาก / เป็นระบบในการจัดเก็บ / ควรที่จะจัดถังขยะให้มีมากในสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวมาก / ให้ชาวบ้านรักษาความสะอาดและให้ความรู้แก่ชาวบ้าน / น้อย / อบรมคนเรื่องการทิ้ง เข้มงวดกับคนที่มึหน้าทีจัดการของรัฐ

2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย

ทำให้อากาศไม่เสียเนื่องจากกลิ่นน้ำเสียแล้ว / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / มีการระบายน้ำขับได้ดีโดยไม่ทิ้งลงในคูคลอง แม่น้ำต่าง ๆ / ควรมีประสิทธิภาพบำบัดน้ำเสีย / ควรมีระบบบำบัดน้ำเสียให้มากยิ่งขึ้น / ควรปรับปรุงให้ดีกว่านี้ / ปรับปรุงระบบน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพ / พอสมควร / ต้องจัดระบบบำบัดน้ำเสีย / จัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียที่มีมาตรฐานระบายน้ำลงสู่แม่น้ำ / จัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แม่น้ำ / ควรให้มีการตรวจสอบและปรับปรุงสถานบริการที่ยังปล่อยน้ำเสียลงน้ำ / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / น้ำเสียยังมีน้อย หากมีมากกว่านี้ประสิทธิภาพคงจะน้อยลง / มีกระบวนการเหมาะสมมาก / ควรมีระบบน้ำเสียให้มากและมีทุกสถานที่ที่เป็นสถานที่ที่มีน้ำเสีย / มีอยู่แล้ว / ไม่ค่อยเป็นปัญหาแต่ก็เยอะในบางส่วน / วางผังเมืองควบคุม

3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ

ทำให้อากาศสดชื่น / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / ระบบอากาศก็สดชื่นดีเพราะมีที่กรองควันเสีย / ควรมีการบำบัดอากาศให้เป็นไปตามธรรมชาติ / ควรปลูกต้นไม้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ / ควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมาก / ปรับปรุงให้มีระบบบำบัดของอากาศให้ดี / พอสมควร / ประชาชนต้องไม่สร้างมลพิษทางอากาศ / จัดทำบ่อบำบัดอากาศ / ห้ามปล่อยอากาศเสียออกจากโรงงานหรือทำการบำบัดก่อนปล่อย / ดีแล้ว / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / อากาศยังไม่ค่อยมีเสียมาก / ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ให้เยอะ ๆ / ควรจัดสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่มีอากาศถ่ายเทให้สะดวก / ให้ชาวบ้านรักษาความสะอาดและให้ความรู้แก่ชาวบ้าน / ปกติ / วางผังเมืองควบคุม

4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ

มีความชื่นชอบและติดใจสถานที่ / ควรดูแลรักษาเป็นอย่างดี / ความสมบูรณ์ถือเป็นเกณฑ์ดีมากของระบบนิเวศ / ควรทำให้มีความสมบูรณ์ / มีจิตสำนึกของทุกคน / ควรบริโภคเฉพาะ ตา หู จมูก และคินป่าในบางอย่าง / ควรจัดระบบนิเวศให้มีคุณภาพมากกว่านี้ / ดี / ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนช่วยกันรักษาระบบนิเวศไม่ทำลายระบบ / ไม่ทำลายระบบนิเวศ และยังคงไว้ / ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ / จัดให้มีการ

ดูแล รักษา ปรับปรุงอยู่เสมอ / ดีแล้ว / ควบคุมดูแลรักษาเป็นอย่างดี / ยังมีความสมบูรณ์ / มีความหลากหลายมาก / มีอยู่แล้ว / สมบูรณ์น่าพอใจ / ให้มีการประชาสัมพันธ์

5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม

การที่สิ่งแวดล้อมจะดีได้ต้องอาศัยคนในชุมชน / ควบคุมอธิบาย สื่อสาร / ความสมบูรณ์ถือเป็นเกณฑ์ดีมากของระบบนิเวศ / ควรทำให้มีความสมบูรณ์ / มีการทำอยู่แล้วและมีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ / ควรเรียนรู้กับกลุ่มจัดการ / ควบคุมดูแลและปรับปรุง / ดีอยู่แล้ว / กระตุ้นให้ชุมชนตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม / ยังคงไว้ในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ / ประชาชนต้องคำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม / อธิบายการใช้ชีวิตและการรักษาสิ่งแวดล้อม / จัดให้มีการบรรยายให้ชุมชนรู้รักษาสิ่งแวดล้อม / ชุมชนยังขาดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควรให้มีการไปแนะนำให้ความรู้สึก / ควบคุมอธิบาย สื่อสาร ทำความเข้าใจกับคนในชุมชน / มีการพัฒนาไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน / ทุกคนในชุมชนรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างดีในบางพื้นที่ / ควรที่จะเป็นตัวอย่างให้นักท่องเที่ยวเห็น ทั้งขณะลงถึงให้เรียบร้อย / ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน / ดี แต่ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกกันบ่อย ๆ / ประชาสัมพันธ์

6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

จะได้สืบสานต่อไปตลอดกาล / เผยแพร่ สื่อสาร / ในแต่ละท้องถิ่นมีการรักษาวัฒนธรรมได้ดีพอสมควร / มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ไว้ดีคุณักท่องเที่ยว / วัฒนธรรมของจังหวัดเริ่มเลือนไปเพราะไม่มีใครเอาใจใส่อย่างจริงจัง / ควรแต่อย่าเพิ่มเติมในทางธุรกิจท่องเที่ยว / ควรรักษาวัฒนธรรมและประเพณีให้ดีกว่านี้ / ประทับใจ / ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรักษาวัฒนธรรมให้มากขึ้น / ยังคงมีไว้สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น / รักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น / จัดอบรมวิธีรักษาวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม / ควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ลูกหลานสืบทอดประเพณีท้องถิ่น / เผยแพร่ สื่อสาร ทำความเข้าใจในการอนุรักษ์ / มีการอนุรักษ์ไว้อย่างดีและยาวนาน / รักษาและยึดถือมาใช้นปัจจุบันอย่างเหมาะสม / ควบคุมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นการแต่งกาย การรับประทานอาหาร / ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน / ต้องถึงรากแก้วทางวัฒนธรรมด้วย / ทำการประชาสัมพันธ์

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์	ประธานคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. อาจารย์ ธเนศ ต่วนชะเอม	อดีตนายกสมาคมนักวิจัย สภาวิจัยแห่งชาติ

ภาคผนวก ง
หนังสืออนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/๕๖๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าส่วนอุทยานแห่งชาติเขาหลวง

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ ศิริมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูปุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้เขต 2

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริวิรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน คอยแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริวิรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศบ 0519.12/๒๕๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีนครนครศรีธรรมราช

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และผู้ประกอบการ คอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เห็ญสิริ ชีระเวชกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศษ 0519.12/๒๒๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1๙ ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองต์การบริหารส่วนตำบลสิชล

เนื่องด้วย นางสาวกัญชารัตน์ ทิวิรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และ ผู้ประกอบการ คอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอขออนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญชารัตน์ ทิวิรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/ 665๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

เนื่องด้วย นางสาวกัลยาวัฒน์ ศิริวัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และผู้ประกอบการ ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยาวัฒน์ ศิริวัฒน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเศรษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/๒๒๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองดีการบริหารส่วนตำบลพรหมคีรี

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริวิรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยมี รองศาสตราจารย์ พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และผู้ประกอบการ คอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริวิรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญยวีร์ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/๒๔๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูปุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองดีการบริหารส่วนตำบลลานสกา

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยมี รองศาสตราจารย์ พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และผู้ประกอบการ ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/๒๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายคองก์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และผู้ประกอบการ คอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หญิงสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศบ 0519.12/6663

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูปูนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลนบพิตำ

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณี นี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ประชาชน และผู้ประกอบการ ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตงุมนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

19 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิเศษ ขจรจิตดิพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ชมรมธุรกิจท่องเที่ยวอำเภอขนอม ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวง บ้านปลายอวน กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขาพลายคำ ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านคีรีวง ชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง กลุ่มท่องเที่ยวขุนทะเล และชมรมท่องเที่ยวอนุรักษ์บ้านท่าดี ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/๒๖๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูปุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๘ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลชนอม

เนื่องด้วย นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตดิพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณี นี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศธ 0519.12/ ๖ ๖ ๐ ๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖๕ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

เนื่องด้วย นางสาวกัลยาณี ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ เจ้าหน้าที่ และพนักงาน คอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัลยาณี ศิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเสชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ที่ ศท 0519.12/ ๗ 6๐ |

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖๗ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ 14 นครศรีธรรมราช

เนื่องด้วย นางสาวกัทธารัตน์ สิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมี รองศาสตราจารย์ พิศมัย ขารุจิตติพันธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สัมฤทธิ์ผล เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ เจ้าหน้าที่ และพนักงานตอบแบบสอบถาม เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัทธารัตน์ สิริรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิศมัย จิระเศรษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

โครงการปริญญาโท เรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำปริญญาโท (Thesis) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง "การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการจัดเส้นทาง ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยสามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจหลัก ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เส้นทางในเมือง เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ และเส้นทางแบบผสมผสาน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย การเข้าถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยว การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใด ๆ กับตัวท่าน

ขอขอบพระคุณในการตอบแบบสอบถาม

กัลยารัตน์ ศิริรัตน์

นิสิตปริญญาโท สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่แบบสอบถาม _____ (V๑)

1. ประชาชน
 2. ผู้ประกอบการ
 3. บุคลากรภาครัฐ

V1 _____

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง แนวทางของการคมนาคมเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยนักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว และมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณี เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถอยู่ได้ในระยะยาว คือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีการวางแผน และจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กรุณาตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง และเติมข้อความในที่เว้นไว้ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ .....
3. ภูมิลำเนา 1. จังหวัดนครศรีธรรมราช
 2. จังหวัดอื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. การศึกษา
 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา/ปวช. 3. อนุปริญญา/ปวส.
 4.ปริญญาตรี 5. สูงกว่าปริญญาตรี
 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. อาชีพ
 1. รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานเอกชน
 3. เกษตรกร 4. ข้าราชการ
 5. นักเรียน/นักศึกษา
 6. ผู้ประกอบการ/ค้าขาย (โปรดระบุ).....

ส่วนผู้วิจัย

V2 _____

V3 _____

V4 _____

V5 _____

V6 _____

ตอนที่ 2 ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ท่านคิดว่าปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว) ของจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมต่อไปนี้ มีความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับใด

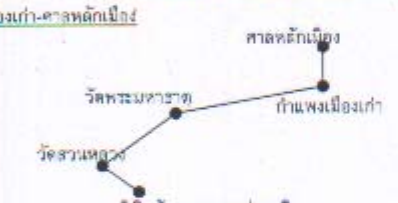

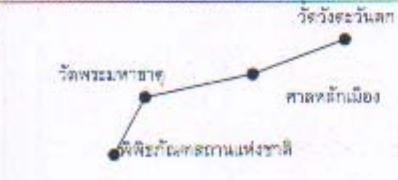
กรุณาตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน ช่องว่างทางขวามือที่เว้นไว้

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัย(ทรัพยากรท่องเที่ยว) สูงใหญ่หลัก					
ปัจจัยสูงใจทางด้านธรรมชาติ					
1. ความสมบูรณ์ของพืชมงคล ราก ปะการัง เกาะ ภูเขา ป่าไม้					V 7
2. ความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น สวนผลไม้ สมุนไพร					V 8
3. ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์ เช่น นก สัตว์ป่า แมลง					V 9
4. ความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ คู่งน้ำ ลำคลอง ทะเล					V10
5. ความสวยงามของทัศนียภาพของป่าไม้ และชายหาด					V11
ปัจจัยสูงใจทางด้านประวัติศาสตร์ และศาสนา					
1. ความเป็นเอกลักษณ์ของโบราณสถานที่สำคัญ เช่น กำแพงเมือง					V12
2. ความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางศาสนา เช่น วัด สุเหร่า โบสถ์					V13
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม เช่น ภูมิไม่วัดวังตะวันตก					V14
4. ความโดดเด่นของมรดกชาติพันธุ์ เช่น การละเล่นพื้นเมือง					V15
5. ความเชื่อ และตำนานท้องถิ่นในพื้นที่					V16
ปัจจัยสูงใจด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น					
1. ความเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณี เช่น งานวันสาหร					V17
2. ความหลากหลายของการใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ					V18
3. ความหลากหลายของประเพณี					V19
4. ความหลากหลายของอาหารเฉพาะถิ่น					V20
5. ความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมท้องถิ่น					V21
ปัจจัยประกอบ					
1. ความมีน้ำใจ อธิปไตยของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว					V22
2. ความเหมาะสมของภูมิอากาศ เช่น ไม่ร้อนเกินไป					V23
3. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว					V24
4. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					V25
5. ความเหมาะสมของภูมิประเทศ เช่น มีความลาดชันที่จะเข้าชม					V26
ปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก					
1. การมีที่พักที่ได้มาตรฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว					V27
2. ความปลอดภัยของอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว					V28
3. ความสามารถของการใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยว					V29
4. ความชัดเจนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว					V30
5. มีวัตถุประสงค์ท้องถิ่นที่มีคุณภาพ และมาตรฐานไว้บริการ					V31
6. มีร้านอาหารที่ระลึกที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอ					V32
7. มีสถานที่ให้บริการที่จำเป็นที่เพียงพอ เช่น บิมน้ำมัน ธนาคาร					V33
ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม					
1. มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกในแหล่งท่องเที่ยว					V34
2. มีความเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว					V35
3. มีการให้บริการในด้านคมนาคมที่ได้มาตรฐาน					V36
4. มีค่าบริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน					V37
5. มีบริการด้านสาธารณสุขในด้านสาธารณสุขโรคที่ได้มาตรฐาน					V38

ตอนที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

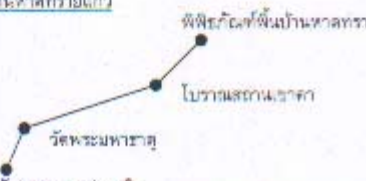

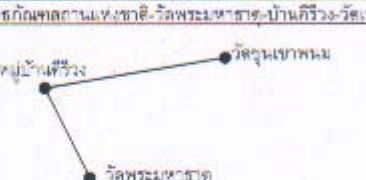
ท่านคิดว่าเส้นทางท่องเที่ยวต่อไปมีแนวทางที่จะพัฒนาในระดับใดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
<p>เส้นทางในเมือง</p> <p>เส้นทางที่ 1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดพระมหาธาตุ-หอพระนารายณ์-หอพระอิศวร-กำแพงเมืองเก่า-ศาลหลักเมือง</p> 						V39
<p>เส้นทางที่ 2: วัดพระมหาธาตุ-หอพระนารายณ์-หอพระอิศวร-กำแพงเมืองเก่า-ศาลหลักเมือง</p> 						V40
<p>เส้นทางที่ 3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดสวนหลวง-วัดพระมหาธาตุ-กำแพงเมืองเก่า-ศาลหลักเมือง</p> 						V41
<p>เส้นทางที่ 4: วัดพระมหาธาตุ-กำแพงเมืองเก่า-ศาลหลักเมือง-วัดวังสระวันตก-วัดแจ้ง</p> 						V42
<p>เส้นทางที่ 5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดพระมหาธาตุ-ศาลหลักเมือง-วัดวังสระวันตก</p> 						V43

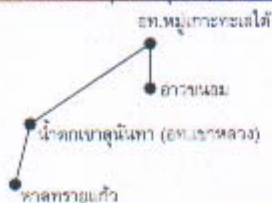

44. ท่านคิดว่าในแต่ละเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองเส้นทางที่ 1-5 ควรใช้เวลาในการเดินทาง และใช้เวลาท่องเที่ยวรวมทั้งชั่วโมง

เส้นทางที่ 1.....ชม. เส้นทางที่ 2.....ชม. เส้นทางที่ 3.....ชม.

เส้นทางที่ 4.....ชม. เส้นทางที่ 5.....ชม.

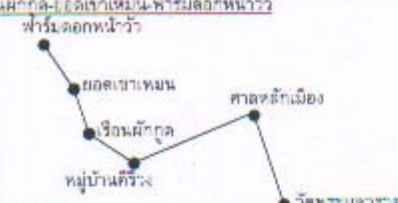
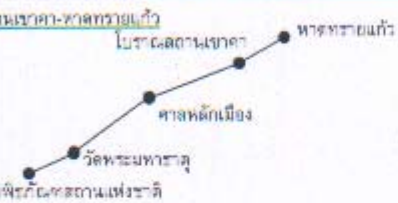

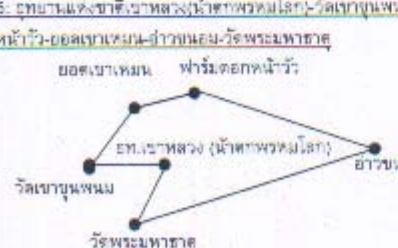
เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
เส้นทางประวัติศาสตร์ เส้นทางที่ 1: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดสวนหลวง-วัดพระมหาธาตุ-วัดวิจิตรวิมล-วัดแจ้ง 						V45
เส้นทางที่ 2: วัดสวนหลวง-วัดกัณฑ์โศภ-วัดพระมหาธาตุ-กำแพงเมืองเก่า-วัดแจ้ง 						V48
เส้นทางที่ 3: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดพระมหาธาตุ-โบราณสถานปราสาท-พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคทวายแก้ว 						V47
เส้นทางที่ 4: วัดพระมหาธาตุ-วัดวิจิตรวิมล-หมู่บ้านคีรีวง-โบราณสถานเขาคอก 						V48
เส้นทางที่ 5: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-วัดพระมหาธาตุ-บ้านคีรีวง-วัดเขารูป 						V49

50. ท่านคิดว่าในแต่ละเส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เส้นทางที่ 1-5 ควรใช้เวลาในการเดินทาง และใช้เวลาท่องเที่ยวรวมกี่ชั่วโมง
 เส้นทางที่ 1.....ชม. เส้นทางที่2.....ชม. เส้นทางที่3.....ชม.
 เส้นทางที่4.....ชม. เส้นทางที่5.....ชม.

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
เส้นทางธรรมชาติ เส้นทางที่ 1: หาดทรายแก้ว-น้ำตกเขาสุนีทา-อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้-อ่าวขนอม 						V51
เส้นทางที่ 2: น้ำตกเขาสุนีทา(อุทยานเขาลง)-อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้-อ่าวขนอม 						V52
เส้นทางที่ 3: บ้านสี่วัง-หาดทรายแก้ว-เขาหลายส่ว-อ่าวขนอม 						V53
เส้นทางที่ 4: เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาลงบ้านสี่วัง-เขื่อนน้ำกุด-เขาเขม-ฟาร์มดอกหน้าวัว-ฟาร์มเห็ด 						V54
เส้นทางที่ 5: เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาลง(พรหมคีรี)-น้ำตกพรหมโลก-เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาลง(บ้านสี่วัง) 						V55

56. ท่านคิดว่าในแต่ละเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติเส้นทางที่ 1-5 ควรใช้เวลาในการเดินทาง และใช้เวลาท่องเที่ยวรวมกี่ชั่วโมง
 เส้นทางที่ 1.....ชม. เส้นทางที่2.....ชม. เส้นทางที่3.....ชม.
 เส้นทางที่4.....ชม. เส้นทางที่5.....ชม.

เส้นทาง	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เส้นทางแบบผสมผสาน เส้นทางที่ 1: วัดพระมหาธาตุ-ศาลหลักเมือง-เส้นทางศึกษาธรรมชาติบ้านคีรีวง-เรือนไม้กูด-ยอดเขาเหมน-ฟาร์มดอกหน้าวัว 					V57
เส้นทางที่ 2: พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ-วัดพระมหาธาตุ-ศาลหลักเมือง-โบราณสถานเขาคา-หาดทรายแก้ว 					V58
เส้นทางที่ 3: วัดพระมหาธาตุ-พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดทรายแก้ว-อ่าวระนอง-อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ 					V59
เส้นทางที่ 4: หาดทรายแก้ว-โบราณสถานเขาคา-เขาสายดำ-อ่าวระนอง-อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลใต้ 					V60
เส้นทางที่ 5: อุทยานแห่งชาติเขาสง (น้ำตกพรมโลก)-วัดเขายูงพนม-ฟาร์มดอกหน้าวัว-ยอดเขาเหมน-อ่าวระนอง-วัดพระมหาธาตุ 					V61

82. ท่านคิดว่าในแต่ละเส้นทางท่องเที่ยวผสมผสานเส้นทางที่ 1-5 ควรใช้เวลาในการเดิน และใช้เวลาทางท่องเที่ยวรวมกี่ชั่วโมง
 เส้นทางที่ 1.....ชม. เส้นทางที่2.....ชม. เส้นทางที่3.....ชม.
 เส้นทางที่4.....ชม. เส้นทางที่5.....ชม.

ตอนที่ 4 ความเป็นไปได้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ทางลัดตรวจสอบองค์ประกอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมต่อไปนี้มีปัญหาในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับใด

องค์ประกอบของเส้นทางท่องเที่ยว	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การเข้าถึง						
1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง						V83
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ						V84
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก						V85
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน						V86
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ						V87
แหล่งท่องเที่ยว						
1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว						V88
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์						V89
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว						V70
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว						V71
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ						V72
ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน						
1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน						V73
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน						V74
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน						V75
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน						V76
5. มีร้านขายของราคามาตรฐาน						V77
6. มีร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด						V78
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว						V79
การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว						
1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว						V80
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ						V81
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว						V82
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน						V83
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ						V84
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม						
1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ						V85
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย						V86
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ						V87
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ						V88
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม						V89
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น						V90

91. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมต่อไปนี้ **ว่ามีความพร้อมและความสามารถในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนที่ 3** โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้ว่าอยู่ในระดับใด

องค์ประกอบของเส้นทางท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	ความเป็นไปได้ในการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การเข้าถึง					
1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง					V82
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ					V83
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก					V84
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน					V85
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ					V86
แหล่งท่องเที่ยว					
1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว					V87
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์					V88
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว					V89
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว					V100
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ					V101
ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน					
1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน					V102
2. การจัดที่พักแบบรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน					V103
3. การจัดที่พักแบบโรงแรมที่ได้มาตรฐาน					V104
4. การจัดที่พักราคามาตรฐาน					V105
5. มีร้านขายของราคามาตรฐาน					V106
6. มีร้านอาหารจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่สะอาด					V107
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว					V108
การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว					
1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว					V109
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ					V110
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว					V111
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน					V112
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ					V113
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ					V114
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย					V115
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ					V116
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ					V117
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม					V118
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น					V119

ท่านมีข้อเสนอแนะที่จะพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมของจังหวัดจันทนนครศรีธรรมราชให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร

การเข้าถึง

1. การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง
2. การจัดรถเช่าโดยสารขนาดเล็กไว้บริการ
3. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก
4. การมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน
5. การมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ

แหล่งท่องเที่ยว

1. มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. มีความสวยงามของภูมิทัศน์
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
5. มีความหลากหลายทางธรรมชาติ

ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในด้าน

1. การจัดทำแพคเกจโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน
2. การจัดทำแพคเกจรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน
3. การจัดทำแพคเกจโรงแรมที่ได้มาตรฐาน
4. การจัดทำภัตตาคารมาตรฐาน
5. มีร้านขายของราคามาตรฐาน
6. มีร้านอาหารนำอาหารพื้นเมืองที่สะอาด
7. มีการอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว

การได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว

1. มีเอกสารในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว
2. มีความถูกต้องของเอกสารในการแนะนำ
3. มีการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว
4. มีการเข้าใจในวิถีชาวบ้าน
5. การเข้าใจที่มาของธรรมชาติ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะ
2. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย
3. ประสิทธิภาพของระบบบำบัดอากาศ
4. ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ
5. วิถีชีวิตของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม
6. มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

149. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ)

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เข้าร่วมสหทนาการุ่ม

โครงการปริญญาโท เรื่องการวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

สหภาพกลุ่มย่อยของชมรม / กลุ่ม ท่องเที่ยวตำบลทุ่งนา
วันที่ ๗ เดือน พ.ธ ปี ๕๙ เวลา ๐๘.๓๐

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่
1	นายอเนก รุ่งเรือง	ที่ท่าตลาด - ทุ่งนา
2	นายวิเศษ พรหมแก้ว	"
3	นายวิเศษ ศรีวิเศษ	"
4	นายวิเศษ วัฒน	"
5	นายวิเศษ วัฒน	"
6	นายวิเศษ ศรีวิเศษ	"
7	นายวิเศษ วัฒน	"
8	นายวิเศษ พรหมแก้ว	"
9	นายวิเศษ วัฒน	"
10	นายวิเศษ วัฒน	"

โครงการปริญญาโท เรื่องการวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานที่กลุ่มย่อยของชมรม / ผู้ทำ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวกลาง
วันที่ 7 เดือน พ.ย ปี 49 เวลา 13.30

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่
1	นายภาณุพงศ์ หนูอินทร์	22 ม.207.หมู่ 1 อ.อนรม
2	นายธีรศักดิ์ เรืองธรรม	95 ม.5 ต.ช้างกลาง
3	นายสุรินทร์ รอดพันธ์	92 ม.5 ต.ช้างกลาง
4	นายอนุชิต วัฒนชาติ	88 ม.15 ต.ช้างกลาง
5	นายไพโรจน์ แผลประพันธ์	902 ม. 6 ต.ช้างกลาง
6	นายอินทร์ นิ่มรุ่งเรือง	118/1 ม.1 ต.ช้างกลาง
7	นางอรุณ นอนรัมย์	300/2 ม.17 ต.ช้างกลาง
8	นายธีรศักดิ์ อินทร์แก้ว	116 ม.3 หลีกภัย
9	นายธีรศักดิ์ นามรัมย์	19 ม.2 ต.ช้างกลาง
10	นายอินทร์ รอดพันธ์	407 ม. 1 ต.ช้างกลาง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกัลยารัตน์ ศิริรัตน์
วันเดือนปีเกิด	20 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	82/76 ถนนศรีธรรมโศก ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การบริหารธุรกิจ) จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2545	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ